

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΚΙΑΙ
ΡΩΣΣΙΑΣ ΚΑΙ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

ΜΕΤΕΦΩΤΕΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΡΑΜΠΟΥΖΙΟΥ
ΤΡΑΠ. ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΟΝΤΩΝ

ΕΝ ΚΡΑΤΙΑ

Βυκουρελίη και Η Νικαία

1891

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἐκ τῶν συνεχῶν ἐπισκέψεών μας ἀνὰ τὰς διαφόρους Ἑλληνικὰς Κοινότητας τὰς κατεσπαρμέναις ἀνὰ τὴν Μεσημβρινὴν Ῥωσσίαν καὶ τὴν Ῥωμουϊάν, ἠδυνήθημεν νὰ μελετήσωμεν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν κατάστασιν, τὸν βίον καὶ τὸν ὄργανισμὸν αὐτῶν καὶ νὰ συλλέξωμεν διαφόρους ἀναγκαίας σημειώσεις ἀφορώσας ζητήματα εἰς ἄκρον ἐνδιαφέροντα ὑπὸ τε ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν ἔψοψιν.

Τὰς παρατηρήσεις μας ταύτας αἱ ὁποῖαι πολλὰ πράγματα φέρουσιν εἰς φῶς, κρίνομεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν διὰ τοῦ φύλλου μας ἐν ἐπιφυλλίδι, ἅτε θεωροῦντες τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν χρησιμωτάτην ὡς μεταδίδουσαν εἰς τὴν Πανελληνίον γινῶσιν πράγματα ἀφορῶντα ὁμογενεῖς ὁμάδας.

Συγχρόνως ἡ πραγματεία ἡμῶν αὕτη θὰ δημοσιεῖται καὶ εἰς χωριστὰ τεύχη ὅπως ἀποτελέσῃ βιβλίον, ὅπερ θέλει κοσμεῖται καὶ διὰ διαφόρων εἰκόνων τῶν πολλῶν ἀξιοπεριέργων μερῶν τὰ ὁποῖα ἐπεσκέψθημεν. Ἡ ὕλη τοῦ ἐν λόγῳ ἡμετέρου ἔργου θέλει εἶσθαι ποικιλωτάτη διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις θὰ περιέχῃ καὶ στατιστικὴν τῶν Ἑλληνικῶν καταστημάτων, τοῦτέστι τῶν ἐμπορικῶν οἴκων, τῶν ἐργοστασίων, τῶν ξενοδοχείων, τῶν καφετειῶν κλπ. πρὸς δὲ καὶ τῶν ἀτμοπλοίων καὶ ποταμοπλοίων ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς ὁμογενεῖς.

Ὡς βλέπει ὅθεν ὁ ἀναγνώστης, τὸ ἔργον ἡμῶν δὲν ἦναι μικροῦ λόγου ἄξιον, διότι περιέχῃ ἀκριθεὶς εἰκόνα τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως τῶν Ἑλλήνων ἐν δύο χώραις ἐν αἷς τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἔδρασεν οὐκ ὀλίγον ἀπὸ πολλὰς δεκαετηρίδας καὶ δρᾷ ἔτι ὡς ἐμπορικὸς παράγων.

Δ. Μ. Α.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΚΙΑΙ ΡΩΣΣΙΑΣ ΚΑΙ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

Ν Ι Κ Ο Λ Α · Γ · Ε Φ

Ἡ πόλις αὕτη κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Βούγου, ὅστις ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. Ἀριθμεῖ περὶ τὰς 125 χιλ. κατοίκους. Εἶναι πόλις ἀρκετὰ ὠραία μὲ εὐπροσώπους οἰκοδομὰς, ὠραίας ἐκκλησίας, θέατρον, κοσμεῖται δὲ καὶ ὑπὸ γραφικωτάτου κήπου ὅπου συρρέουσιν τὸ θέρος οἱ κάτοικοι χάριν ἀναψυχῆς καὶ περιπάτου. Ἔχει εὐρὴν λιμένα, ναύσταθμον, μετεωροσκοπεῖον καὶ μεγάλους στρατώνας. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἶνε τύσον εὐρεῖαι ὥστε καθίσταται κουραστικόν νὰ περάσῃ τις ἀπὸ τὸ ἔν πεζοδρόμιον εἰς τὸ ἄλλο, τοῦτο ἄλλως τε παρατηρεῖται, ἂν καὶ ἐν σμικροτέρῳ μέτρῳ, εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς μεγάλης Αὐτοκρατορίας.

Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ὁδοὺς ἀπαντᾷ ὁ διαβάτης διπλᾶς δροσερᾶς δενδροστοιχίας αἵτινες τέρπουσι τὴν ὄρασιν.

Τὸ Νικολαίεφ ὑπὸ ἔποψιν καθαριότητος δὲν ἔχει τι τὸ μεμπτόν, εἶναι δὲ πόλις ὑγιεινὴ καὶ ἀπηλλαγμένη τῶν μισσματικῶν νόσων αἱ ὁποῖαι συνήθως παρὰ τοὺς ποταμούς ἐπιπολάζουσι.

Τὸ σημαντικώτερον ἱστορικόν γεγονός τῆς πόλεως,

ἀποτελεῖ ἡ ἄλωσις αὐτῆς λαβοῦσα χώραν κατὰ τὸ ἔτος 1790 ὑπὸ τοῦ Ναυάρχου Γρεῦ, νικήσαντος τοὺς Τούρκους.

Εἰς τὴν ἐξοχὴν εὐρίσκεται τέμενος τουρκικόν μετὸς μιναρῆδες του χρησιμεῦον ἤδη ὡς θερινὴ λέσχη τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ναυτικοῦ.

Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης ὅπερ ἄλλοτε ἦν ἀνθηρότατον, ἐμετριάσθη πολὺ ἀπὸ τινων ἐτῶν ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν λιμένων καὶ ἰδίᾳ διότι ἡ πόλις αὕτη μετετρέπη εἰς λιμένα πολεμικόν, διὸ καὶ μέγα ναυπηγεῖον ἰδρῦθη ἐν ᾧ κατασκευάζονται μεγάλα πολεμικὰ πλοῖα. Τοῦτου ἕνεκα καὶ πολλοὺς ἀνδρας τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ συναντᾷ τις ἀνά τὰς ὁδοὺς.

Καίτοι ὡς εἴρηται τὸ ἐμπόριον κατὰ πολὺ περιωρίσθη, μ' ὅλα ταῦτα πάντοτε σημαντικὴ εἶναι ἡ ἐξαγωγή ἐκ τοῦ λιμένος τούτου δημοτριακῶν καρπῶν, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κύριον τοῦ μέρους ἐμπορικόν ἀντικείμενον.

Τὰ περίξ τοῦ Νικολαίεφ εἶναι πλουσιώτατα εἰς παραγωγὴν ὀπωρῶν τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσσίας καὶ ἰδίᾳ πεπόνων ἐξ ὧν μεγάλας ποσότητας προμηθεύονται ἡ Ὀδησσός καὶ ἄλλαι Ῥωσικαὶ πόλεις.

Τὸ ἐμπόριον ὅπερ ἄλλοτε εὐρίσκετο ἀποκλειστικῶς εἰς χεῖρας Ἑλλήνων μικρὸν κατὰ μικρὸν περιήλθεν τὸ πλεῖστον εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐβραίων οἵτινες ἔχουν καταπλημμυρίσει τὴν πόλιν ὑπερβαίνοντες τὰς 40 χιλιάδας, τουτέστι τὸ ἕν τρίτον τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς πόλεως.

Ἐλληνες ἐνταῦθα ὑπῆρχον ἄλλοτε πολλοὶ καὶ δὴ καταστήματα ἐμπορικὰ πρώτης τάξεως ὑπὲρ τὰ 20, σήμερον ὅμως ἡραιώθησαν κατὰ πολὺ καὶ ἐκ τῶν παλαιῶν καταστημάτων μόνον ἕν διεσώθη, τοῦ κ.

Ἐπαμ Κούπα. Μὲ ἕλον ὅμως τὸν λυσσαλέον συναγωνισμόν τῶν ἑβραίων οἱ Ἕλληνες δὲν ἐγκατέλειψαν καθολοκληρίαν τὸ πεδῖον, οὕτω δὲ ἐκτὸς τοῦ παλαιοῦ καταστήματος τοῦ κ. Ἐπαμ. Κούπα, ἰδρῦθησαν καὶ ἄλλα ἄτινα ἐργάζονται καλῶς καὶ δραστηρίως παλαιόντακατὰ τῆς ἑβραϊκῆς ἐμπορικῆς ἐπιδρομῆς. Τὰ καταστήματα ταῦτα εἰσὶν τὰ ἐξῆς: Τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Ὁρτεντζάτων, τῶν κ. κ. Ζησίμου Φραγοπούλου καὶ Λίβα ἐργαζομένων διὰ λ-σμόν τοῦ μεγάλου οἴκου Μ. Βαλλιάνου καὶ τοῦ κ. Σ. Καρούσου. Τὰ εἰρημένα καταστήματα ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὸ ἐξαγωγικόν ἐμπόριον τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες ἐμπορευόμενοι τὰ δημητριακὰ ἐπιτοπίως. οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ κ. κ. Σπυρ. Ῥαζῆς Ἀδελφοὶ Βουτσινᾶ καὶ Α. Ἐρωϊάνος.

Ἕλληνες ἐμπορομεσίται ὑπάρχουσιν οἱ ἐξῆς. οἱ κ. κ. Γεώργ. Ζυγομαλάς, Σπυρίδων Καλογηρᾶς καὶ Στέφανος Καλογηρᾶς.

Ξενοδοχεῖον ἐν μόνον Ἑλληνικόν ὑπάρχει ἐνταῦθα, τὸ Hôtel Central τῆς κ. Ἰγγλέση, ὅπερ τυγχάνει ἀρκετὰ εὐπρόσωπον. Ἐστιατόριον Ἑλλ. ἐν ὀνομαζόμενον «Πόρτ Ἀρθούρ» διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Λεων. Μυλωνᾶ. Ἕλλην ἐπίσης διευθύνει καὶ τὸ μέγα ἐν τῷ κήπῳ Ζυθοπωλεῖον καὶ δὴ ὁ κάλλιστος ἡμῶν φίλος κ. Ἀναστ. Παπακώστας ὅστις καὶ διευθύνει καὶ τὸ κατάστημα τῶν θερινῶν λουτρῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία, ὡς παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης εἶναι εἰς ἄκρον ἀραιὰ μὴ ὑπερβαίνουσα τὰς 100 ψυχάς δι' ὃ καὶ δὲν δύναται νὰ συγκροτήσῃ τὴν σήμερον Κοινότητα ὅπως εἰς τὰς ἄλλας πόλεις. Ὑπάρχει Ἑλλ. ἐκκλησία (μόνον κατ' ὄνομα) εἰς μνήμην τοῦ ἀγίου Νικολάου κτισθεῖσα κατὰ τὸ 1819 ἀδεία τῆς Αὐτοκρατείας Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης

και τῆ φροντιδι Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν ὑπηρετούντων εἰς τὸ Ῥωσικὸν ναυτικον. Σήμερον ὁ ναὸς οὗτος εὑρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ῥώσων, περιῆλθε δὲ εἰς αὐτούς διότι τὰ τέκνα τῶν ἰδρυτῶν Ἑλλήνων ἐξερωσίσθησαν οὕτω δὲ ἀκούει τις ονόματα ναυάρχων καὶ λοιπῶν ἀξιωμ. του Ῥωσ. ναυτικοῦ, Ἀρχᾶς, Μαγκανάρας, Ῥαυτόπουλος, Κούμανης, Παπαθεοδώρου Καλυγεράς, Θεοδωράτος κτλ. ἅτινα τιμῶσι μὲν τὴν Ἑλλ. καταγωγὴν, ἀποδεικνύουσιν ὅμως τὸ πικρὸν γεγονὸς του ἐκφυλισμοῦ.

Μὴ ὑπαρχούσης Ἑλλ. οργανωμένης κοινότητος δὲν ὑφίσταται οὔτε καὶ Ἑλλ. σχολεῖον, τούτου ἕνεκα οἱ Ἑλληνόπαιδες φοιτῶσιν εἰς τὰς τοπικὰς σχολὰς ὅπου προπαρασκευάζεται ἡ πρὸς ἀποσκίρτησιν ἐκ εἰς εἰς ἰοίας φυλῆς τάσις.

Ἐνταυθα λειτουργεῖ ἄμισθον Ἑλλ. ὑποπροξενεῖον διευθυνόμενον ἀπο πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Γεώργ. Ζυγομαλά.

Ἡ ναυτικὴ κίνησις του λιμένος ἔφ' ὅσον ἀποβλέπει τὴν ἡμετέραν σημαίαν εἶναι ἀρκούντως ικανοποιητικὴ. Ἄνω τῶν 50 Ἑλλ. ἀτμοπλοίων προσεγγίζουσι κατ' ἔτος μεταφέροντα διαφόρους πραγματείας καὶ παραλαμβάνοντα σιτοφορτία. Τρεῖς δὲ πλοιοφροντισταὶ (σπεντιδόροι) εἰσὶν ἐγκατεστημένοι ἐνταυθα οἱ κ. κ. Χαράλαμπος Κυπριώτης, Ἀνδρέας Βανδῶρος καὶ Ἡρακλῆς Πρώιος.

Τὸ Νικολαεῖφ συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Ὀδησοῦ οἰς τῆς ἡμέρας σιδηροδρομικῶς καὶ ἀτμοπλοικῶς, συνήθως ὅμως ἡ συγκοινωνία γίνεται διὰ θαλάσσης.

Морской базисъ г. Вильно въ 1864 году.
Ген. Брест-Литовскъ, Г. Обергоф.

ΕΥΠΑΤΟΡΙΑ

Ἡ πόλις αὕτη κειμένη ἐπὶ τῆς Δυτικῆς παραλίας τῆς Κριμαίας καὶ ἀνήκουσα εἰς τὸ Κυβερνεῖον τῆς Ταυρίδος, ἀποτελεῖ τὴν ἀποθήκην οὕτως εἰπεῖν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Κριμαίας. Εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ῥεϊπιῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως „Χερσῶν“ τῆς ἀνηκούσης κατὰ τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἐκ τοὺς Ἑλληνας τῆς Ἡρακλείας.

Ἡ ἀνοικοδόμησις αὐτῆς ἐγένετο ἐπὶ Μιθρυδάτου τοῦ Εὐπάτορος, ὅστις καὶ ἔδωκεν εἰς τὴν πόλιν τὸ ὄνομά του. Κατόπιν ἐπωνομάσθη „Πομπηίουπολις. ἐπὶ δὲ τῆς ἐποχῆς τῶν Τατάρων ἐκλήθη „Κιοζλεδέ“ καὶ βαθμηδὸν ἐγένετο μία τῶν σημαντικωτέρων πόλεων τῆς Κριμαίας, ἀριθμοῦσα ὑπὲρ τὰς 40,000 ψυχάς. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ ἐποχὴν ὑπῆρχε σταθμὸς δουλεμπορίας, τοῦ θ' ὅπερ ἀποδεικνύει τὸν βαρβαρισμὸν ὅστις ἐπεκράτει εἰς τὰ μέρη ταῦτα τὸν παρελθόντα αἰῶνα.

Ἀλλὰ τὸ 1726 αἱ ῥωσικαὶ στρατιαὶ ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν καὶ ἔμειναν ἐν αὐτῇ ἐπὶ πολὺν χρόνον, κατόπιν δὲ ἐκ νέου ἐκυρίευσαν αὐτὴν κατὰ τὸ 1771 καὶ ἔκτοτε ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀχανοῦς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὸ ὄνομα «Εὐπατορία».

Κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Κριμαίας 1853—56 ἡ ἐν λόγῳ πόλις κατελήφθη ὑπὸ τῶν συμμαχικῶν Ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων καὶ ἐγένετο τὸ ὄρμητῆριον αὐτῶν εἰς τὰς πολεμικὰς κινήσεις των μέχρι τέλους τοῦ πολέμου.

Ἄλλο τί ἄξιον λόγου καὶ ἐνδιαφέροντος ἡ Εὐπατορία δὲν ἔχει, δίδει δὲ μᾶλλον τὴν ιδέαν Ἀνατολικῆς πόλεως ἕνεκα τοῦ ῥυθμοῦ τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῆς πληθύος τὸν Τατάρων οἵτινες εὐρίσκονται

ἐν αὐτῇ καὶ ἡ γλῶσσα δὲ τῆς πόλεως ταύτης εἶναι πολυσύνθετος ἕνεκα τῶν πολλῶν στοιχείων ἅτινα συναποτελοῦσι τὸ πλῆθος.

Ὡς θερινὸν ἐνδιαίτημα ἡ Εὐπατορία ἔχει μεγάλην σημασίαν καθότι πάμπολλαι οἰκυγένειαι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ῥωσσίας προερχόμεναι παραθερίζουσιν ἐκεῖσε χάριν τῆς εὐκρασίας τοῦ κλίματος καὶ τῶν λουτρῶν.

Ἐκτός τοῦ ἐμπορίου τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγει ὁ λιμὴν οὗτος περὶ τὸ 1½ ἑκατομύριον ψαθῶν ἑτησίως, ἡ Εὐπατορία διεξάγει καὶ μέγα ἐμπόριον ἄλατος ἅτε κατέχουσα τὰς μεγαλύτερας ἀλικίας, προμηθεύει δὲ ἐξ αὐτοῦ ἅπασαν σχεδὸν τὴν Αὐτοκρατορίαν.

Ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλληνικὴ παροικία ἦτις ἄλλοτε ἦτο σημαντικὴ τὸ πλεῖστον ἐξ Ἀνατολῆς, δὲν ἀριθμεῖ τὴν σήμερον πλείους τῶν 1000 διὰ τὸν λόγον ὅτι πολλοὶ ἐξεφυλίσθησαν, δυστυχῶς δὲ ὁ ἐκφυλισμὸς ἐξακολουθεῖ ἕνεκα τῶν γενομένων γάμων μεταξύ Ἑλλήνων καὶ ἐγγχωρίων καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς Ταταρικῆς γλώσσης ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον ἐγένετο εἰς αὐτοὺς συνήθης ὥστε διὰ τὴν ἀχρηστίαν ἐλησμόνησαν πολλὰς λέξεις τῆς ἰδίας γλώσσης καὶ ἂν θέλη τις νὰ συννενοθῆ μετ' αὐτῶν Ἑλληνιστὶ δυσκόλως δύναται νὰ τοὺς ἐννοήσῃ. Τοῦτο προέρχεται ἐπειδὴ ἡ παροικία στερεῖται ὀργανώσεως καὶ ἐθνικῆς ἀνατροφῆς.

Ἄλλοτε ὑπῆρχεν Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου κτισθεῖσα πρὸ 100 περίπου ἐτῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς ἕνεκεν τῆς ἀμελείας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς ἀνικανότητος αὐτῶν ὅπως τὴν διατηρήσωσι, περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ἰθαγενῶν πρὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν, ἤδη δὲ ἀνοικοδομηθεῖσα πρὸ τριετίας ἀποτελεῖ τὴν Μητρόπολιν.

Τῆ πρωτοβουλία οικογενειῶν τινων ἐσχάτως ἐγκατασταθεισῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἰδρῦθη ἐν μικρὸν Ἑλληνικὸν σχολεῖον εἰς τὸ ὁποῖον φοιτῶσι περὶ τοὺς τριάκοντα Ἑλληνόπαιδες ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν διδασκάλου τινὸς ἐξ Ἀνατολῆς. Ἀτυχῶς ὅμως τὸ ἴδρυμα τοῦτο δὲν δύναται ἀνταποκριθῆ εἰς τὸν προορισμὸν του καὶ ἀποφέρει ἀγλαοὺς καρπούς, διότι δὲν εἶναι ὡς πρέπει κατηρτισμένον καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτοῦ εἶναι ἀνεπαρκέστατον.

Κατὰ τὰς πληροφoρίας ἃς ἔλαβον ἡ Ἑλληνικὴ παροικία Εὐπατορίας εἶναι ἡ μόνη ἐξ ὅλων τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ παροικιῶν ἣτις δὲν ἔστειλε οὔτε μίαν πεντάρα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸν τελευταῖον ἀτυχῆ μας πόλεμον καὶ τοῦτο ἐλλείψει πρωτοβουλίας.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐλάχιστοι μὲν καταγίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σίτων καὶ τοῦ ἄλατος, πολλοὶ δὲ εἰσὶν ἰχθυέμποροι καὶ τὸ μέγιστον μέρος λεμβοῦχοι.

Ἐκ τῶν σιτεμπόρων καὶ ἀλατεμπόρων Ἑλλήνων κυριώτεροι εἰσὶν οἱ ἐξῆς: Οἱ κ. κ. Ἰωσήφ Παπαδόπουλος (ὅστις καὶ ἀντιπροσωπεύει τὸ ἄμισθον Ἑλλ. ὑποπροξενεῖον) Ἀδελφοὶ Δεμερτζῆ μεγαλοκτηματῖαι, Ἰωάννης Κυριάκωφ Κοσνέρωφ ἐπίσης κτηματῖαι. Παντοπωλεῖα Ἑλληνικά εἰσὶν τὰ ἀκόλουθα: Τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Βασιλικιώτου, Ἀδελφῶν Χρυσάκοπούλου, Ἀδελφῶν Παναγιώτωφ, Ἡλία Γ. Ζωχιοῦ, Ἀθανασίου Παναγιώτωφ καὶ Ἀδελφῶν Καραγιάννη.

Ξενοδοχεῖα Ἑλληνικά δύο τὸ Hôtel Central τοῦ κ. Κ. Βουτυρά καὶ τῆς «Πετροπόλεως» τοῦ κ. Κυρίλλου Κέρτζου. Ἰδιαιτέρας μνείας καὶ συστάσεως τυγχάνει ἄξιον τὸ Καφεστιατόριον „Bellevue“ τοῦ φιλτάτου καὶ πατριωτικωτάτου κ. Χρήστου Γ. Ζωχιοῦ.

Ἡ ναυτικὴ κίνησις τοῦ λιμένος εἶναι μικροῦ λόγου

άξια, ὅσον δ' ἄφορα τὴν Ἑλληνικὴν σημαίαν μόλις
δέκα κατ' ἔτος ατμόπλοια προσεγγίζουσι. Εἰς τὴν
ἀσημότητα τοῦ λιμένος ὑπο ἐμποροναυτικὴν ἐποψίν
συντείνει πολὺ ἡ ελλειψὶς ασφαλείας ἐν ὥρᾳ σφοδρῶν
ἀνεμῶν, καθόσον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ προσόρ-
μησις καὶ ἀποβίβασις ἢ ἐπιβίβασις ἐπιβατῶν εἶναι
λίαν ἐπικίνδυνος ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδύνατος.

Διοικητικὸν κτίριον, *Palais Royal* ἐν Ἀθήναις ἀναγραφὴ ἐκ τῆς
ἀναμνηστικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ κ. Γ. Μανιάτη.

ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΙΣ

Ἡ παγκοσμίου φήμης ὀχυρά αὕτη πόλις, ἡ διάσημος καταστάσα διὰ τὰ γιγάντεια πολεμικά ἔργα ἅτινα ἐν αὐτῇ ἐτελέσθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, κειμένη πρὸς τὸ Ν. Δ. ἄκρον τῆς χερσονήσου Κριμαίας, εἶναι ὁ σπουδαιότερος στρατιωτικὸς λιμὴν τῆς Ῥωσσίας ἐν τῷ Εὐξείνῳ, ὅπως τὸ Κρόνστατ ἐν τῇ Βαλτικῇ, ἀριθμεῖ δὲ περὶ τὰς 10 χιλιάδας κατοίκους.

Ὁ λιμὴν εὐρύχωρος καὶ μεγάλου μήκους ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῷ Εὐξείνῳ εἶναι μὲν ἀσφαλῆς, ἐκτίθεται ὅμως εἰς τοὺς ἀνέμους. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ προκύπτει ἀπειλητικὸν τὸ μέγα φρούριον „Κωνσταντίνου καὶ Αἰκατερίνης“ ἐκ δεξιῶν δὲ τὸ φρούριον „Ἀλεξάνδρου“ περαιτέρω δὲ φαίνεται καὶ τὸ ἱστορικώτατον „Μαλακώφ“. Ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη ὑπὸ Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης κατὰ τὸ ἔτος 1780 παραπλεύρως ἐνὸς χωρίου ὀνομαζομένου τότε Ταταριστὶ „Ἀχτιάρ“ διότι τότε κατεῖχετο τὸ μέρος ὑπὸ τῶν Τατάρων τοὺς ὁποίους κατετρόπωσαν τὰ Ῥωσικὰ ὅπλα. Ἰδίως εἰργάσθη εἰς τὴν ὀχύρωσιν τῆς πόλεως ὁ Αὐτοκράτωρ Νικόλαος ὁ Α΄ φροντίσας πρὸ πάντων τὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ὀχύρωσιν.

Μόλις εἰς ὥραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως σώζονται τὰ εἰρείπια τῆς Ἀρχαίας Ἑλλ πόλεως „Χερσών“ (περὶ τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ἐκτενῶς ἐγράψαμεν ἐν τῷ „Ἐλευθέρῳ Ἀδῶφ“), ἣτις τὸ πλεῖστον εἶναι κερχωσμένη. Πρὸ πολλοῦ διάφοροι ἀνασκαφαὶ ἐγένοντο ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἔτι δὲ καὶ σήμερον ἐξακολουθοῦσι γινόμεναι, φέρουσι δὲ εἰς φῶς πολλὰ ἄξια λόγου ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα μαρτυροῦντα τὴν Ἑλληνικὴν φυσιογνωμίαν τῆς ἀρχαίας πόλεως.

Ἡ Σεβαστούπολις καίτοι μικρά τὸν πληθυσμὸν εἶναι μ' ὅλα ταῦτα μία τῶν ὠραιότερων καὶ ῥωμαντικωτέρων πόλεων τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἔχει εὐρείας καὶ λιθοστρώτους ὁδοὺς τῶν ὁποίων ἡ καθαριότης εἶναι ἔκτακτος, ἔχει μεγάλας καὶ λαμπρὰς οἰκοδομάς, κοσμεῖται δὲ ὑπὸ πλουσιωτάτου πολεμικοῦ Μουσείου ἐν ᾧ φυλάσσονται πάμπολλα ἄξια λόγου πολεμικὰ τρόπαια.

Ὁ κῆπος τῆς πόλεως εὐρισκόμενος παρὰ τὴν θάλασσαν εἰς ὑψηλὸν καὶ ἀνοικτὸν μέρος εἶναι ὅτι γραφικὸν καὶ ῥωμαντικὸν δύναται νὰ φαντασθῇ ἄνθρωπος. Ἐκεῖθεν ἢ πρὸς τὴν θάλασσαν θέα εἶναι μαγευτικωτάτη, ὁπότεν μάλιστα ῥωσσικὸς στόλος ἐκτελεῖ γυμνάσια οἱ περιπατηταὶ τοῦ κήπου ἀπολαμβάνουσι τὸ κάλλιστον τῶν θεαμάτων.

Τελευταίως κατεσκευάσθη ἐν τῷ λιμένι καὶ ἀκριβῶς ὑπὸ τὸν κῆπον μέγα ἰχθυοτροφεῖον ὅπου οἱ ἰχθυοτρόφοι ἐργάζονται ἐπιστημονικῶς καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ ἔργον αὐτὸ ὑπόσχεται νὰ δώσῃ ἄριστα ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐν τῇ πόλει συγκοινωνία διενεργεῖται δι' ἡλεκτρικῶν τροχιοδρόμων οἵτινες ἀκαταπαύστως διασταυρούμενοι διασχίζουσι τὴν πόλιν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον μεγάλην εὐκολίαν παρέχοντες εἰς τοὺς κατοίκους διὰ τε τὴν ταχύτητα καὶ εὐθηνίαν, καθόσον δύναται τις ἀντὶ πέντε καπικίων (13 ἑκατ.) νὰ διασχίσῃ τὴν πόλιν ἥτις εἶναι ἀρκούντως ἐκτεταμένη καὶ ὡς ἐκ τοῦ ἀνωμάλου τοῦ ἐδάφους ἔχει πολλὰς ὁδοὺς ἀνάντεις.

Ἐπὶ ἐμπορικῆν ἔποψιν ἡ πόλις δὲν ἔχει μεγάλην σημασίαν καθόσον μετὰ τὴν μετατροπὴν αὐτῆς εἰς πολεμικὸν λιμένα τὸ ἐμπόριον ἀπεσύρθη, ἐγκατασταθὲν εἰς ἄλλας πόλεις. Πρὸ τῆς ὡς εἴρηται μετα-

τροπῆς εἶχεν ἀνθηρὸν ἐμπόριον ἐξαγωγῆς δημητριακῶν, ὑπῆρχον δὲ οὐκ ὀλίγοι Ἑλληνικοὶ οἴκοι. Ἰδία ὁπότεν ἐπάγωνεν ἡ Ἀζοφικὴ ὁ λιμὴν τῆς Σεβαστουπόλεως προσελάμβανεν ἔκτακτον ζωηρότητα διότι τότε τὰ πλοῖα κατέφευγον ἐκεῖ ἐξ ἀνάγκης ἵνα φορτώσωσι. Μετὰ τὴν μετατροπὴν οἱ Ἕλληνες ἔμποροι ἐγκατεστάθησαν ἀλλαχοῦ καὶ ἰδίᾳ εἰς Θεοδόσιαν.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία τὴν σήμερον ἀριθμεῖ περὶ τὰς 1000 ψυχάς, ἐξ ὧν τὰ τρία τέταρτα σχεδὸν ὀρμῶνται ἐξ Ἀνατολῆς, οἱ δὲ λοιποὶ προέρχονται ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ πρὸ πάντων ἐκ Κεφαλληνίας καὶ Μυκῶνου. Ἐκτὸς ὁμῶς τούτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι Ἕλληνες εἰς τὰ περίξ χωρία διεσπαρμένοι καὶ ἰδίᾳ εἰς τὴν δίωρον ἀπέχουσαν πόλιν „Μπαλουκλαβᾶ“ ὅπου οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀρκετὰ πυκνοὶ καταγόμενοι ἐκ Πελοποννήσου, Ἡπείρου καὶ Θράκης μεταναστεύσαντες δὲ κατὰ τὸ 1700 ἐποχὴν καθ' ἣν ἐκυρίευσεν τὰ μέρη ταῦτα Αἰθακατερίνη ἡ Α'.

Ἑλληνικὴ ἐκκλησία ὑπάρχει εἰς μνήμην τῶν „Τριῶν Ἱεραρχῶν“, κτισθεῖσα διὰ κληροδοτήματος, τοῦ αἰμνήστου ὁμογενοῦς Θεολόγου Ἀνατολίτου. Ἡ ἐν λόγῳ ἐκκλησία κατέχει καί τινα κτήματα ἐκ τοῦ ἰδίου κληροδοτήματος ἀποκτηθέντα ἐκ τῶν πόρων τῶν ὁποίων καὶ τῇ ἐπικουρίᾳ καὶ ἄλλων συνδρομῶν συντηρεῖται Ἑλληνικὴ πεντατάξιος Σχολὴ ἀρβένων καὶ θηλέων, ὅπου φοιτῶσιν περὶ τοὺς 130 μαθηταὶ καὶ μαθήτριά, τὸ πλεῖστον Ἀνατολίται.

Ἡ Σχολὴ αὕτη ἐπιβλεπομένη ὑπὸ ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, εὐρίσκειται εἰς καλὴν κατάστασιν, ἀφ' ἧς μάλιστα ἐποχῆς ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεμάχρυνεν μερικὰ ζιζάνια. Τὴν ἐν λόγῳ ἐπιτροπὴν ἀποτελοῦσι οἱ κ κ.

Ν. Γρυπάρης ὡς Πρόεδρος, Ἰω. Φωστηρόπουλος, Δημ. Γρυπάρης, Μ. Ξενάκης, Γεώρ. Μαυρίδης, Ἄθαν. Κώστας καὶ Γεώργ. Τικτόπουλος ἅπαντες οἰκοκυραῖοι καὶ φιλοπάτριδες.

Ἀνάγκη νά μνημονεύσωμεν ὅτι οἱ ἐν τῇ παροικίᾳ ταύτῃ Ἑλληγες ἐξ Ἀνατολῆς καὶ ἰδίᾳ ἐκ Σαμψουῦντος, Κερασσοῦντος καὶ Τριπόλεως ὀρμώμενοι διατηροῦσιν ἀκμαῖον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα καὶ ἐμπνέονται ὑπὸ ἀκραιφνοῦς πατριωτικοῦ αἰσθήματος, κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον ἀτυχή ἡμῶν πόλεμον ἐκτὸς τῶν χρηματικῶν εἰσφορῶν τὰς ἐποίας προθύμως κατέβαλον, κατήλθον εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ περὶ τοὺς 150 ἄλχιμοι νεανίαι.

Τὴν Ἑλλάδα ἀντιπροσωπεύει ἐπαξίως ὁ κ. Νικ. Γρυπάρης, ἀνήκον εἰς τὴν μεγάλην ἐκ Μυκῶνου οἰκογένειαν Γρυπάρη, ἀντιπροσωπεύων συνάμα καὶ τὴν Γαλλίαν. Ο κ. Γρυπάρης ὡς πρόσωπον μεγάλης ἀξίας τόσον ὑπὸ ἔποψιν γνώσεων ὅσον καὶ ὑπὸ ἔποψιν καταστάσεως ἀπολαμβάνει ὑψίστης ὑπολήψεως τόσον παρὰ τοῖς ὁμογενέσι καθὼς καὶ παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις, εἶναι δὲ τὸ καταφύγιον καὶ ὁ πατήρ οὕτως εἰπεῖν τῶν ὁμογενῶν ἐν γένει καὶ ἰδίᾳ τῶν Μυκωνίων. Πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶναι καὶ ἰδιοκτῆτης μεγάλης ἐγγχωρίου οἰνοποιείας τῆς ὁποίας οἱ οἶνοι εἰσὶν πεφημισμένοι καὶ διαδεδομένοι καθ' ἅπασαν τὴν Αὐτοκρατορίαν.

Κυριώτερα ἐπασχόλησις τῶν ὁμογενῶν εἶναι τὸ τοπικὸν ἐμπόριον τόσον χονδρικῶς καθὼς καὶ ἐν μεταπωλήσει, κατὰ συνέπειαν δὲ οὐκ ὀλίγα παντοπωλεῖα Ἑλληνικὰ ὑπάρχουσι. Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἰσὶν τὰ ἐξῆς τοῦ κ. Γεωργ. Ἐξαρχίδου, τοῦ κ. Γεωργ. Μαυρίδου καὶ τοῦ κ. Γεωργ. Τικτοπούλου. Ξενοδοχεῖα ὕπνου Ἑλληνικὰ εἰσὶν τὰ ἀκόλουθα: Τῆς „Γαλ-

λιάς,, μετά Καφεστιατορίου, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ φίλου κ. Μηνά, Ξενάκη. Το ἐν λόγῳ ξενοδοχεῖον εἶναι τὸ ἐντευκτῆριον, οὕτως εἰπεῖν, ἑλῶν τῶν Ἑλλήνων οἵτινες κατοικοῦσι εἰς τὴν Σεβαστούπολιν. Ἄτερα Ἑλλ., ξενοδοχεῖα εἶναι τὸ Grand Hotel τοῦ κ. Α. Κυδώνη καὶ τὸ τοῦ κ. Ἄνδρ. Δραγανίκου. Καφε-

α) Πῆλ ἐκ τῆς Σουλτανίας ἐκείνη ἡμέρα τῆς Σεβαστούπολιν
β) Ἡμεῖς ἐκεῖ (ἐπισημ. ἡμεῖς) ἐκτετακτικὸς ἐπὶ τῶν ἀρμάτων
ἀρχαῖα ἡμεῖς ἐκεῖνη ἡμέρα τῆς Σεβαστούπολιν.

νεῖα Ἑλλ. ὑπὲρ τὰ 20 ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ „Κεφαλληνία“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Χαρ. Λοβέρδου, „Ὠραία Ἑλλάς“ τοῦ κ. Λάμ. Ἀρχοῦδῃ. Κρεοπωλεία ὡς ἐξῆς: Κ. Κ. Μιγ. Γ. Χαλικιοπούλου

Διον. Νεοφύτου, Ν. Κεραλά, Νικ. Σταθάτου, Ίωαν. Τζουγανέλη, Νικ. Καντάκη, Ἀναστ. Πιεράτου καὶ Γεωρ. Φλαμπουργιάρη.

Τὸ σημαντικώτερον τῆς πόλεως ἀλαντοπωλεῖον μετὰ σχετικοῦ ἐργοστασίου, ἀνήκει εἰς τὸν ὁμογενῆ καὶ φίλτατον κ. Διον. Νεόφυτον.

Εἰς Ἑλλάδας ἐπίσης ἀνήγουσι καὶ πολλὰ ἀλιευτικά πλοίαρια.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ τὸ γνωστὸν εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον, μέγα ἀλευροποιεῖον τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου Ῥοδοκανάκη, ὅπερ ὅμως ἀτυχῶς διατελεῖ ἀπὸ τινος εἰς ἀπραξίαν πρὸς βλάβην τῶν ἐργατικῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἐν αὐτῷ ἠργάζοντο καὶ ἀπελάμβανον τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀρεύκτως δὲ ἤδη ὅτε ἀπέθικνε καὶ ὁ τελευταῖος ἀντιπρόσωπος τοῦ εἰρημένου μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου θὰ περιέλθῃ εἰς ξένους.

Ἰδιαιτέρας μνείας καὶ συστάσεως τυγχάνει τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μέγα Φωτογραφεῖον τοῦ λαμπροῦ ὁμογενοῦς καλλιτέχνου καλλίστου δὲ ἡμῶν φίλου κ. Ίωακείμ Γεγλεμέ.

Υ Α Λ Τ Α

Ἡ νεόδημος πόλις τῆς Ὑάλτας, ὀφείλει τὴν ὕπαρξιν καὶ ἀνάπτυξίν της εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν εὐκρασίαν τοῦ κλίματος. Κειμένη ἐπὶ μιᾷ τῶν γραφικωτέρων τοποθεσιῶν τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου παρὰ τὴν θάλασσαν, παρουσιάζει λαμπρότατον θέαμα, ἰδίως εἰς τὸν ἐκ τῆς θαλάσσης προερχόμενον ἐπισκέπτῃν. Νομίζει τις ὅτι παραπλέει ἄλλον Βόσπορον, τόσον τὰ παράλια εἶναι κατάφυτα καὶ Φελτικὰ. Δόφοι ὀλοπράσινοι καὶ πλήρεις ἀμπελώνων περιστοιχίζουσι τὴν πόλιν ἐκτεινόμενοι εἰς μακρὰν ἔκτασιν. Ἄπανταχοῦ δὲ τῶν δροσερῶν τούτων τοποθεσιῶν καὶ λόφων εἰσὶ κατεσπαρμέναι πάμπολλαι ἐπαύλεις ὅπου δοῦκες, πρίγκηπες καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς καθὼς καὶ οἱ ἐπὶ πλούτῳ διακρινόμενοι διατρίβουσιν ἀρκετὸν μέρος τοῦ ἔτους καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν λουτρῶν μέχρι χειμῶνος προκεχωρημένου ἀπολαμβάνοντες τὰ Σέλγητρα τοῦ ἐξοχικοῦ βίου.

Ἡ Ὑάλτα διὰ τὴν Ῥωσίαν εἶναι ὅπως τὸ San Remo διὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ ἡ Νίκαια διὰ τὴν Δύσιν ἐν γένει. Τὸ γλυκὺ τοῦ κλίματος καὶ τὸ γραφικὸν τῆς τοποθεσίας προσεῖλκυσαν ἐκεῖ ἅπαν τὸ ἄθος τῆς τε ἀριστοκρατίας καὶ τοῦ πλούτου τῆς ἀχανοῦς Αὐτοκρατορίας, ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ ἡ Αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια συχνάκις ἐπισκέπτεται καὶ ἐνδιατρίβει εἰς τὸ ἀληθῶς Παραδείσιον τοῦτο μέρος ὅπου ἐπὶ τινος ὑψώματος ὀνομαζομένου Λεβαδιὰ ἐγείρεται μεγαλοπρεπὲς τὸ Ἀνάκτορον περιστοιχούμενον ἀπὸ βαθύσια καὶ βαλσαμώδη ἄλση· ὀλίγον δὲ κατωτέρω εἰς ἐπίσης κατάφυτον καὶ τερπνώτατον ὑψωμα λοφίσκου

ὑφούται τὸ Ἀνάκτορον Ὀριάντα (ώραία ἄνθη) τοῦ Μ. Δ. Κωνσταντίνου (πατρὸς τῆς σεπτῆς ἡμῶν Ἀνάσσης).

Τὰ κάλλιη ἀφ' ἐνὸς τῆς φύσεως καὶ ἡ συβρόη ἐξ ἄλλου τοῦ καλλιτέρου κόσμου τῆς μεγάλης χώρας, προσδίδουσιν εἰς τὴν Ὑάλταν ἐξοχον ὠραιότητα, οὕτω δὲ ὁ ἐκεῖ διαμένων αἰσθάνεται ἀληθῆ ἀπόλαυσιν.

Ἡ πόλις, ὡς προείπομεν, εἶναι νεωτάτη μὴ ἀριθμοῦσα πλέον τῶν εἴκοσι ἐνιαυτῶν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶναι κυμαινόμενος, πυκνὸς μὲν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν λουτρῶν, ἀραιὸς δὲ κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας τοῦ ἔτους.

Ὁ λιμὴν κατόπιν τῆς κατασκευῆς βραχίονος διήκοντος εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, εἶναι ἀρκούντως ἀσφαλῆς.

Κατὰ τὰ ἄλλα ἡ πόλις Ὑάλτα δὲν ἔχει σπουδαιότητά τινα. Ἡ κυριωτέρα ὁδὸς τῆς πόλεως εἶναι ἡ παραλιακὴ ὄρου εὐρίσκονται καὶ τὰ καλλίτερα καταστήματα.

Ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς καθαριότητος ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἀμεμπτος, μεγάλη δὲ ἐπίβλεψις ἐξασκεῖται ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς, σημειωτέον δὲ ὅτι χάριν τῆς καθαριότητος ἀπαγορεύεται πᾶσα ἐργασία δυναμένη ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της νὰ βλάβῃ τὴν καθαριότητα ἀπαγορεύονται δὲ ἐπίσης καὶ οἱ οἴκοι ἀπωλείας κατατασσόμενοι καὶ οὗτοι εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἀκαθαροῦν.

Μεταξὺ τῶν ἀξιοθεάτων τῆς Ὑάλτας κατέχει βεβαίως τὴν πρώτην θέσιν ὁ μέγας αὐτῆς δημόσιος κήπος. Εἶναι κατὰ τι ἐξοχον διὰ τε τὴν φυσικὴν καλλονὴν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν διευθέτησιν, εὐρίσκεται δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν, τοῦθ' ὅπερ καθιστᾷ αὐτὸν ἔτι μᾶλλον ὠραῖον.

Ἐμπορικῶς ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος πόλις δὲν παρέχει ἐνδιαφέρον διότι, ὡς προείπομεν, ἄλλος εἶναι ὁ προορισμὸς τῆς. Τὰ μόνα εἶδη ἅπερ ἐξάγονται ἐξ αὐτῆς εἶναι αἱ ὀπώραι καὶ ὁ οἶνος, ἐξ ὧν μεγάλαι ποσότητες ἀποστέλλονται εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ῥωσσίας καὶ ἰδίᾳ Πετρούπολιν καὶ Μόσχαν.

Ἐνεκα τῆς συρροῆς, ὡς εἴρηται πολλῶν καὶ μεγάλων ξένων, ὑπάρχουσι πολυάριθμα καὶ μεγαλοπρεπέστατα ξενοδοχεῖα τῶν ὁποίων αἱ τιμαὶ ἀνέρχονται ἐνίοτε εἰς ὕψη δυσθεώρητα διὰ τοὺς κοινούς τῶν θνητῶν. Ἰδιαιτέραν μνεῖαν δευρίλομεν νᾶ κάμωμεν διὰ τὸ μέγα ξενοδοχεῖον τῆς „Ῥωσσίας“ ὅπερ κείμενον ἐπὶ ὕψηλῳ καὶ δεσπόζοντος μέρους ἔχει πλέον τῶν 300 ὀωματίων, ἐκεῖ δὲ καταλύουσιν οἱ ἐπισημότεροι ἐπισκέπται.

Ἕλληνες ἐν Ἰάλτα καὶ περιχώροις ὑπάρχουσι περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας, ὀρμώμενοι σχεδὸν ἅπαντες ἐξ Ἀνατολῆς, ἀναγόμενοι δὲ εἰς τὰς μεταναστεύσεις τὰς πρὸ τοῦ αἰῶνος.

Ἄπαντες ὀμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν ὄχι βεβαίως καθαρὰν, εἰς δὲ τὰ περίχωρα πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ὀμιλοῦσι ἀναμῖξ Ἑλληνικὴν καὶ Ταταρικὴν. Τὸ ἐθνικὸν φρόνημα παρ' αὐτοῖς δὲν ἀπωλέσθη μὲν, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι εἰς εὐάρεστον σημεῖον ἔχουσαν ἀνάγκην ἐνώσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως ὧν δυστυχῶς στεροῦνται. Κατὰ καλὴν τύχην ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ταυρίδος Νικόλαος, ὅστις ἐδρεύει ἐν Συμφερουπόλει, διακρίνεται δὲ ὡς πολυμαθὴς καὶ Ἑλληνομαθέστατος διατελέσας καὶ ἱεροκῆρυξ ἐν Ἀμερικῇ, ἔδειξε καὶ δεικνύει πολὺ ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς Ἕλληνας τῶν μερῶν τούτων, τοὺς παρώτρυνε δὲ νᾶ φέρωσι καὶ Ἕλληνα ἱερέα ὅπως ἱερουργῇ Ἑλληνιστὶ εἰς τὴν ἐν Ἀσούτκα, πολίχνην κειμένην παρὰ τὴν Ἰάλταν, εὐρισκομένην Ἑλ-

ληνικὴν ἐκκλησίαν τοῦ „Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου“ ἢ ὁποία ἐκτίσθη πρὸ 100 περίπου ἐτῶν τῆ φροντιδῇ τῶν μεταναστευσάντων τότε Ἑλλήνων.

Ἐκτὸς τῆς ἐκκλησίας ταύτης ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐν τῇ κάτω «Αὐτόκτα» εἰς μνημὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κτισθεῖσα μὲν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Τατάρων, ἐπισκευασθεῖσα δὲ τελευταίως ἐπιμελείᾳ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων.

Ἐγένετο πρὸ τινος καιροῦ διάβημα ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν κ. κ. Θεοδώρου Ἄλ. Ξανθοπούλου, Ἰω. Παπαδοπούλου, Ματθαίου Γαστουριδίου, Κωνστ. Θεοδώρου, Φωτίου Κασάμπαση καὶ ἄλλων διαβιβασάντων αὐτησιν καὶ κανονισμὸν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ὅπως χορηγηθῇ αὐτοῖς ἀδεία συστάσεως „Ἑλληνικῆς Ἀγαθοεργοῦ Ἀδελφότητος“ καὶ ἐλπίζεται ὅτι θὰ κατορθωθῇ ἢ ἐπιτεύξῃς τοῦ σκοποῦ των.

Κυριωτέρᾳ ἀσχολίᾳ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων εἶναι ἡ γεωργία καὶ τὸ τοπικὸν ἐμπόριον.

Ἐπάρχουσι δὲ καὶ τινὰ Ἑλληνικὰ καταστήματα ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν τὰ ἐξῆς: τοῦ κ. Σπυρ. Μ. Ὑποδηματοπούλου ἀποθήκη εἰῶν καὶ ἄλλων ἐκλεκτῶν ποτῶν εἰς τὰ ὁποῖα εἶδη ἔχει λάβει πρὸ πολλοῦ τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ ᾔναι προμηθευτῆς τῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς *) Τοῦ κ. Ἡλίας Νεοφύτου μέγα ἀλαντοπωλεῖον καὶ δὴ παράρτημα τοῦ μεγάλου καὶ πατιγνώστου ἐν Ὀδησσῶ σχετικοῦ ἀλαντοποιεῖου τῶν Ἀδελφῶν Νεοφύτων, οἵτινες πάντοτε διακρίθησαν καὶ διακρίνονται ἐπὶ ἀκραιφνεῖσι αἰσθήμασι καὶ ἀκρα φιλοξενείᾳ Τοῦ κ. Ζαχαράτου ὁμοίως ἀλανταπωλεῖον κατὰ πάντα ἐξαίρετον. Τοῦ κ. Θεοδώρου Α. Ξανθοπούλου μέγα παντοπωλεῖον ὅπου ἡ ποικιλία τῶν ἐκλεκτῶν εἰδῶν θαμβώνει τὸν ἐπεσιπέτην.

*) Ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν τὰς πολλὰς περιουήσεις ἃς ἐπεδαψίλευσεν ἡμῖν κατὰ τὴν τετραήμερον ἐν Ἑλλάτι διαικονίᾳ μας ὃ κατὰ πάντα ἀξιάγαστος καὶ πατριωτικώτατος κ. Ὑποδηματοπούλος.

Τὸ Αὐτοκρατορικὸν Ἄρχικρον Ἀσφύλιον

Θ Ε Ο Δ Ο Σ Ι Α

Ωραία και αρκετά εκτεταμένη πόλις κειμένη επίσης επί τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου Ν. Α. τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου. Ὑπὸ τῶν Τατάρων ἡ πόλις αὕτη ὀνομάζετο Καφζάς, ἐτι δε και σήμερον οὕτω καλεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ Ταταρικοῦ πληθυσμοῦ. Καίτοι ὅεν ἔγη τὴν σπουδαιότητα ἄλλων ἐμπορικῶν και στρατιωτικῶν πόλεων τῆς Ἑρωσσίας, εἶναι μολταυτα αρκετά εὐχάριστος και προηγμένη πόλις, ἐχουσα εὐρείας και καθαρὰς οδοὺς, καλὰς οἰκοδομὰς, ωραίους περιπάτους, ἐκκλησίας, θεατρον, κτλ. Ἐν τῇ πλατεία τῆς πόλεως ἐπιθᾶλλων ἐγείρεται ἀνδριὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'.

Ὁ λιμὴν τῆς Θεοδοσίας εἶναι αρκετά εὐρύχωρος και ἀσφαλῆς.

Ἰδιαιτέρας μινείας ἀξια εἶναι δύο. Ἐνετικὰ τεῖχη ἀναμιμνησκων τὴν ἄλλοτε ποτε ἐπικράτησιν τῶν Ἑνετῶν.

Ὅπως και αι ἄλλαι παραθαλάσσιοι πόλεις τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου και ἡ Θεοδοσια ἔχει τὰ ἀπαραίτητα ὠραῖα λουτρά της προσελκύοντα εἰς αὐτὴν οὐκ ολίγους ἐπισκέπτας ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς χώρας ὅταν οι καύσωνες ὠθοῦσιν αὐτοὺς εἰς ἀναζήτησιν δρόσου.

Τὰ περίξ εἶναι κατάφυτα ἐξ ἀμπελώνων παράγοντα μεγάλας ποσότητας οἴνου ἐκ τῶν γνωστῶν ποιοτήτων τῆς Κριμαίας τῶν καταναλισκομένων και μαλλον πεφημισμένων ἐντὸς τῆς Αυτοκρατορίας.

Ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐποψιν ἡ πόλις αὕτη δέν εἶναι μὲν μεγάλου λόγου ἀξια οπως ἄλλαι ἐμπορικαι πόλεις τῆς Ἑρωσσίας, ἀρκετὸν μὸλον τοῦτο διεξάγει ἐμ-

πόριον ιδίως εξαγωγικόν. Ἀποθῆκαι γεννημάτων
ιδιόρρυθμοι ὑπάρχουν κατὰ μῆκος τῆς προκυμαίας
καὶ πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἀποτελεῖται ἐξ ὁμογενῶν
ἄλλων μὲν ἐξ Ἀνατολῆς ὀρωμένων ἄλλων δὲ ἀνα-
γομένων εἰς τὰς πρὸ τοῦ αἰῶνος μεταναστεύσεις. Ἐν
ὄλῳ ἀνέρχονται εἰς 300 περίπου, ὁμιλοῦσι δὲ τὴν
Ἑλληνικὴν μὲν τινὰς ἀναμίξεις ξένων ἰδιωμάτων. Τὸ
ἔθνικόν φρόνημα παρ' αὐτοῖς δὲν καλλιεργεῖται προ-
σηκόντως δι' ἔλλειψιν διαπαιδαγωγήσεως καὶ ὡς ἐκ
τούτου δὲν εἶναι ὡς θὰ ἐπεθύμει τις ὑπάρχουσι μὲν
ταῦτα καὶ τινες ἀρκούντως φιλοπάτριδες ὁμογενοῖς.

Ἡ λυπηρὰ αὕτη ἔλλειψις ἔθνικῆς ἀγωγῆς ὀφεί-
λεται εἰς τὸ ἀδιοργάνωτον τῆς Ἑλλ. παροικίας καὶ
τὸ ἀσύντακτον αὐτῆς, καίτοι τὰ μέσα δὲν ἐλλείπουσι.

Ἑλληνικὴ ἐκκλησία ὑπάρχει ἀρχαία, εἰς μνήμην
τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἣτις ἐκτίσθη πρὸ 300
περίπου ἐτῶν. Ἐν τῷ Ναῶ τούτῳ ὑπάρχει ἕν ἀρ-
χαιοτάτον κανδήλιον ὅπερ χρονολογεῖται ἐκ τοῦ ἔτους
1465. Δυστυχῶς ἡ ἱερουργία τελοῦμένη ὑπὸ ἱερέως
ἀγνώστου προσελύσεως, οὐδὲν παρουσιάζει τὸ Ἑλλη-
νικόν καθὼς δὲ ἐννοήσαμεν διὰ τὸν τύπον ὀνομάζεται
Ἑλληνικὴ, μόνον καὶ μόνον ὅπως δικαιολογῆ τὴν
ἐπικαρπίαν τοῦ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ ἄλλων ἔ-
θνικῶν σκοπῶν ἀφέντος μεγάλου κληροδοτήμα-
τος τοῦ ἀειμνήστου ὁμογενοῦς Γραμματίκωφ.

Ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν ὀλίγα τινὰ ἐν σχέσει πρὸς τὸ
κληροδοτήμα τοῦτο.

Ὁ εἰρημένος ὁμογενὴς Γραμματίκωφ ἀνήκων εἰς
τοὺς πρὸ τοῦ αἰῶνος Ἑλληνας μετανάστας, ἐμπνεό-
μενος δὲ ὑπὸ πατριωτικοῦ αἰσθήματος, κατέλιπε
μεγάλην ἔκτασιν γῆς ἐκ 13 χιλιάδων γκεσετινῶν,

(ἐκάστη γκεσετίνα = $7\frac{1}{2}$ στρέμματα), ὅπως ἐκ τῶν προσόδων τῶν κτημάτων αὐτῶν συντηρῆται ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησίαι καὶ Ἑλληνικὸν σχολεῖον, πρὸς δὲ παρέχεται ἀρωγὴ πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς ὁμογενεῖς. Δυστυχῶς ὅμως ὁ πόθος τοῦ μεταστάντος εὐεργέτου δὲν ἐκπληροῦται διότι ἡ Ἑκκλησία μόνον κατ' ὄνομα εἶναι Ἑλληνικὴ, ἐνῶ ἐν οὐσίᾳ οὐδὲν παρουσιάζει τὸ Ἑλληνικόν, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ βέβαιως ἀσέβειαν πρὸς τὴν τελευταίαν βούλησιν τοῦ διαθέτου καὶ ἀποδεικνύει τὴν ἔνοχον ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἐθνικοῦ φρονήματος ἐκ μέρους τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης.

Ἀπόπειρα πλεον ἢ ἅπαξ ἐγένετο ἐκ μέρους τοῦ ὁμογενοῦς κ. Ἀντ. Σολωμοῦ, ὅστις καὶ ἀντιπροσωπεύει τὸ ἔθνος ἡμῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ λίαν ἐπαξίως, πρὸς σύμπληξιν Ἑλληνικῆς Κοινότητος καὶ ἀνόρθωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε δὲν ἐπέτυχε τοῦ σκοποῦ του, ἐξακολουθεῖ ὁμως τὰς προσπάθειάς του καὶ ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι ἐπὶ τέλος θὰ κατισχύσῃ, ἀφοῦ ἄλλως τε διὰ τοῦ μεγάλου προλεχθέντος κληροδοτήματος πολλὰ δύνανται νὰ γίνωσι.

Μεταξὺ τῶν ἐν Θεοδοσίᾳ Ἑλλήνων, ἅπαντ' αἱ τις καὶ γόνους ἀρχαίων καὶ ἱστορικῶν οἰκογενειῶν, ὡς Νοταρᾶ, Κατακουζηνοῦ, Λάμπρα, Παπαρούπα, Παπαχρήστου, Παπαντωπούλου, Βεργώνη Αρρέντζωφ, Γραμματίκωφ, Ταμᾶρα (οἱ δύο τελευταῖοι τυγχάνουσι καὶ ἐκτελεσταὶ τῆς διαθήκης) οὕτως ὥστε ἐὰν κατωρθοῦτο ἡ σύστασις Ἑλληνικῆς Κοινότητος θὰ εἶχεν αὕτη ἐν ἐνυτῇ πολλὰ στοιχεῖα εὐδοκιμῆσεως.

Κυριώτερα ἀσχολία τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἡ γεωργία ἰδίως τῶν ἀμπελοφυτειῶν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινα Ἑλλ. ἐμπορικὰ γραφεῖα, ὡς τὸ τῶν κ. κ. Ἀντ.

Σολωμοῦ και Χ. Κουντούρη αντιπροσώπων τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Βαλλιάνων, πρὸς δὲ και ἄλλα Ἑλληνικά καταστήματα ὡς. ὑποκατάστημα τῆς μεγάλης ἀλαντοποιείας τῶν ἐν Ὀδησσῶ ἐδρευόντων κ. κ. Ἄδελ. Νεορύτου, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου αὐτῶν κ. Ἴω Νεορύτου, Χρυσοχοεῖον τῶν κ. κ. Ἄδελ. Σαραιδάρη, Παντοπωλεῖον τῶν κ. κ. Ἄδελ. Πυλίδη, Μεισιτικὸν γραφεῖον τοῦ κ. Κυπαρίση Δ. Κυπαρίση, Φωτογραφεῖον τοῦ κ. Δ. Ἀντωνοπούλου, Καρνεῖον „Βυζάντιον“ τοῦ κ. Γεώργ. Ἀποστολίδου κ.λ.π.

Σημ. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχει ἡ διασημὴ πινακοθήκη τοῦ μεγάλου Ῥώσου ζωγράφου Ἀλέξ. Ζεσση.

The "Auditorium" Opera House (Dalla "Aldo") the "Carnegie" and
M. Apple Restaurant, Newburgh.

K E P T Σ I O N

Τὸ Κέρτζιον ἄλλοτε καλούμενον Ποντικάπιον ἢ Παντικαπαία, κεῖται ἐπὶ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου, εἶναι δὲ ἀρχαία πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Μιλησίων οἵτινες εἶχον ἐκδιώξει ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων τοὺς Σκύθας. Ἄλλοτε εἶχε καὶ ναυπηγεῖα καὶ Ἄκρόπολιν· ἐπὶ πολὺν χρόνον διετέλεσε ὑπὸ τὴν δεσποτείαν διαφόρων δυναστῶν, ὠνομάσθη δὲ Ποντικάπιον ὑπὸ τοῦ δυνάστου Ποντικαπέως.

Τῆς πόλεως δεσπόζει λόφος φέρων τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλέως τοῦ Πόντου Μιθρυδάτου, (ἴσως διότι διέμεινεν ἐκεῖ ὁ μέγας τῶν Περσῶν στρατηγὸς Μιθρυδάτης). Ἐπὶ τοῦ εἰρημένου λόφου ἐγένοντο τελευταίως ἀνασκαφαὶ τῇ φροντίδι τῆς Ῥωσικῆς Κυβερνήσεως, αἵτινες ἔφερον εἰς φῶς πολλὰ ἀντικείμενα οὐ σμικρᾶς ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, τὰ σημαντικώτερα τῶν ὁποίων ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Πετρούπολιν καὶ κατετέθησαν εἰς τὸ ἐκεῖσε ὑπάρχον Κερτζιακὸν Μουσεῖον. Εἰς οὐχὶ πλέον τῆς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πόλεως ἕτερος ὑψοῦται πυραμιδοειδῆς λόφος ὅπου ἐπὶ τινος καταλλήλου μέρους φυλάττονται διάφορα ἀρχαῖα ἀντικείμενα τῆς μετὰ Χριστὸν ἐποχῆς ὡς λ.χ. ἀνάγλυφα, ἐπιτάριοι πλάκες, πήλινα ἀγγεῖα κ.τ.λ.

Ὡς πόλις τὸ Κέρτζιον δύναται νὰ καταταχθῇ μετὰ τῶν τριτεουσῶν πόλεων τῆς Αὐτοκρατορίας κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 50,000 περίπου ψυχῶν, τὸ πλεῖστον Ῥώσων.

Μία ἐκ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως καὶ δὴ ἡ κυριώτερα εἶναι κατεσκευασμένη δι' ἀσφάλτου, αἱ ἄλλαι ὁδοὶ εἶναι εἰς μετρίαν κατάστασιν. Αἱ οἰκοδομαὶ τῆς πόλεως εἶναι καλαί, ἰδίως ἐλκύει τὴν προσοχὴν τοῦ

ξένου ὁ δημόσιος κήπος τῆς πόλεως ὅστις κείμενος παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ γραφικῆς θέσεως εἶναι τόπος ἀπολαύσεως καὶ κέντρον περιπάτου καὶ ἀναψυχῆς.

Ἐπὶ ἐμπορικῆν ἔποψιν τὸ Κέρτσιον δὲν ἔχει μὲν μεγάλην σημασίαν εἰς ἐξαγωγὴν σιτηρῶν, ἔχει μολαταῦτα ἀρκετὴν ἐμπορικὴν κίνησιν διὰ τὸ μέγα ἐμπόριον τῶν ἰχθύων ὅπερ ἐνταῦθα διενεργεῖται. Τὰ Κέρτσιον εἶναι καθ' αὐτὸ ἡ ἀγορὰ τῶν ἰχθύων. Ἐδῶ εὐρίσκει τις ψαρικὰ παντὸς εἶδους εἰς μεγάλῃς ποσότητας, ὡς αὐγοτάραχα, καπνιστὰ, χαδιάρια, κεφάλους κτλ. Μεγάλη ἐντεῦθεν βιομηχανία συντηρεῖται ἐκ τοῦ εἶδους αὐτοῦ καὶ μεγάλη ἐξαγωγή γίνεται τόσον διὰ τὴν Ἑπικράτειαν καθὼς καὶ διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τὸ Κέρτσιον παραπλεύσιν ἅπαντα τὰ ἀτιμόπλοια ἅτινα εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἀζοφικὴν καὶ τὰνάπαλιν, ἐπειδὴ δὲ τὰ ὕδατα εἶναι ἀβαθῆ προσλαμβάνουσι πλοηγούς.

Ἐλληνες ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι περὶ τὰς 500 οἰκογενείας, πάντες σχεδὸν Ἀνατολίται. Δυστυχῶς ὅμως μόνον τὸν μέγαν αὐτὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν συντεταγμένη Ἑλληνικὴ παροικία δὲν ὑφίσταται. ἤδη ὅμως ἀρχίζει κάποια παρ' αὐτοῖς πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπὸν κίνησις καὶ εἶναι ἐλπίς ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὀργανωθῇ ἡ Κοινότης Ἑλληνοπρεπῶς. Ἐπάρχουσιν ἐνταῦθα καὶ περὶ τοὺς 40 Ἑλληνες ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἑλληνικὴ ἐκκλησία ὑπάρχει ἀρχαιοτάτη, εἰς μνήμην τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Ἀποκεφαλίστου, οἰκοδομηθεῖσα κατ' ἄλλους μὲν τὸν 4ον ἢ τὸν 7ον, κατ' ἄλλους δὲ τὸν 10ον μ. χ. αἰῶνα. Οἱ ἐν Κιέβῳ ἀρχαιολόγοι ἀποφαίνονται ὅτι ἐκτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 717 μ. χ. Ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται ἀρχαῖα κειμήλια σπουδαιότατα ὡς λ. χ. Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον

γεγραμμένα ἐπὶ περγαμηνῆς, στέφανα σχήματος Δεσποτικῆς μήτρας, δύο δισκοπότηρα τοῦ ἐνός τῶν ὁποίων εἶναι ἀγνωστος ἡ ἐποχὴ ἣτις ὑποτίθεται πρὸ πολλῶν αἰώνων. Ἄγγλοι ἀρχαιολόγοι ἐνήργησαν ἀνασκαφὰς παραπλευρῶς τῶν θεμελίων τῆς ἐκκλησίας, ἐξ ὧν ἀπεδείχθη ὅτι αὕτη εἶναι ἐκτισμένη ἐπὶ βράχου καὶ ὑποτίθεται ὅτι τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἡ Θάλασσα ἐξίκετο μέχρις ἐκεῖ.

Ἡ λειτουργία τελεῖται ὑπὸ Ἑλλήνων ἱερέων Ἑλληνιστί καὶ Ῥωσιστί. Ἡ μὲν τοῦ ὄρθρου γίνεται μόνον Ἑλληνιστί, ἡ δὲ δευτέρα Ἑλληνιστί καὶ Ῥωσιστί. Ἀπ' ὅτου διωρίσθη ὡς προϊστάμενος τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἐκκλησίας ὁ τὰ μάλᾳ εὐπαίδευτος ἀγαθὸς μὲν τὴν καρδίαν πατριωτικώτατος δὲ τὸ αἴσθημα ἱερέως κ. Σάββας Παρίσης, ἡ ἐκκλησία ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς ὁδὸν ἐξ ἧς τὴν εἶχεν ἐκτροχιάσει ὁ προκάτοχος ὅστις ἦν ξενολάτρης.

Εὐδοκίμως λειτουργεῖ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἀπ' ἧς ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ ἀξιώτατος διδάσκαλος καὶ αἰσθηματὶς ὁ κ. Νικ. Ἰωαννίδης.

Αἱ ἀσχολίαι τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων εἶναι πολλαὶ καὶ διάφοροι, καὶ οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καταγίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον τῶν ἰχθύων καὶ ἄλλων εἰδῶν, οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ μὲν ναυτικοὶ ἢ πλοηγαί, τὸ δὲ φροντισταὶ τῶν προσορμιζομένων πλοίων, ἢ ναυλομεσίται.

Οἱ πλοηγαὶ περὶ τοὺς 30, ὅλοι Ἕλληνες, χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδὸν τῶν πλοίων ἐκ τοῦ στενοῦ, κατοικοῦσι δὲ εἰς τὸ παρὰ τὸ στόμιον τοῦ στενοῦ μέρος Γενι-Καλέ (ὅπερ παρὰ τῶν

ἀρχαίων ἐκαλεῖτο Κιμμέριος Βόσπορος) εἰς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Κερτσίου.

Ἐνταῦθα ὑπάρχει μέγα καπνεργοστάσιον τοῦ ὁμογενοῦς κ. Κωνστ. Μεσαζούρη, ἐν ᾧ ἐργάζονται περὶ τοῦς 500 ἐργάται. Ἐπίσης γαιοκτήμονες οἰκοκυραῖοι τυγχάνουσιν οἱ κ. κ. Νικολ. Ἀἰθαζόγλους, Δημ. Ποσπολιτάκης καὶ Ἄλεξ Η. Φραντσέσκος.

Ἐλλ. Παντοπωλεῖα ὑπάρχουν οὐκ ὀλίγα ἐξ ὧν τὸ πρῶτον τυγχάνει τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Ἀποστολίδου. Ἐστιατόριον τοῦ κ. Ἀναστασίου Κόμη, κατὰ πάντα ἀξιοσύστατον. Διάφορα Ἐλλ. Καφενεῖα μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύει τοῦ κ. Κωνστ. Ζήζου.

Φροντισταὶ ἀτμοπλοίων ἢ διερμηγεῖς τυγχάνουσι οἱ ἐξῆς. Οἱ κ. κ. Β. Μηταράκης, Βρ. Πανᾶς, Γεώργ. Ἀβλάμης καὶ Σπυρ. Κεφαλαῶς.

Τὸ τοπικὸν Ἐλλ. ναυτικὸν ἀντιπροσωπεύεται ἰδίως ὑπὸ τῶν ἐξῆς οἰκῶν. Τοῦ κ. Σβορώνου εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουσι τὰ ἐπόμενα, Ἐλισσαβέτα“ τροχοφόρον δυναμ. 70 ἵππων „Σορεντῖνος“ τροχοφόρον 25 ἵπ. “Δουνάε“ Ἐλικ. 40 ἵππων πρὸς δὲ 4 ἀτμάκατοι καὶ διάφοροι φορτηγίδες. Τοῦ κ. Γερ. Παναγιωτάτου ὡς ἐξῆς. Ὅθων, ἐλικοφόρον 65 ἵππων, „Ἐλίζα“ ἐλικοφ. 25 ἵππων, „Κεφαλληνία“ Ἐλικοφ. 15 ἵππων πρὸς δὲ ἑπτὰ σλέπια. Τοῦ κ. Δημ. Μεδωνίδη τὸ τροχοφόρον “Ἐλισσαβέτα“ 40 ἵππων. Τοῦ κ. Σπυρ. Κεφαλαῶ τὸ Ἐλικοφ, Γελεντζίκ“ 25 ἵππων. Ἀπαντα τ’ ἀνωτέρω ἔχουσι Ῥωσικὴν σημαίαν.

Τὸ Ἐλλ. Προξενεῖον εὐρίσκεται εἰς ἱκανοτάτας γείρας τοῦ γλωσσομαθοῦς διδάκτορος τῆς νομικῆς κ. Ἀχιλλέως Ῥήγου, ὅστις οὐδενὸς φεῖδεται κόπου ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν λεπτῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

YANATA

Γ Ε Ν Ι Τ Σ Ε Σ Κ Ι

Κωμόπολις ἐπὶ τῆς Ἀζοφικῆς συγκοινωνούσα καθημερινῶς διὰ θαλάσσης μετὰ του Κερτσίου, σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σεβαστουπόλεως καὶ Θεοδοσίας. Ἀπὸ τοῦ Κερτσίου ἀπέχει περί τὰς οκτῶ ὥρας. Μεταξὺ τῆς κωμοπόλεως του Γενίτσεσκι ὑπάρχουσι πολλὰ ἀλυσκὰ καὶ ὁ δὲ σιδηρόδρομος ἀκολουθεῖ τὴν παραθαλασσίαν οδόν. Ἡ μόνη σημασία τὴν ὁποίαν ἔχει εἶναι τὸ ἐξαγωγικὸν αὐτοῦ ἐμπόριον. Πολλὰ ατμόπλοια φορτώνουσι γεννήματα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ, του λιμένος θεωρουμένου ἐκ των μᾶλλον ασφαλῶν τῆς Ἀζοφικῆς, μολονότι τὰ νερὰ εἶναι εἰς ἄκρον ἀβαθῆ καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ πλοῖα ἀναγκάζονται νὰ ἀγκυροβολῶσι εἰς μεγάλην ἀπόστασιν, μέχρι 2½ μιλίων ἀπὸ τῆς ξηρας. Ὡς πόλις τὸ μέρος αὐτὸ οὐδὲν ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον εἰμὴ μόνον ὡς προεῖπομεν ὅτι χάριν τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι κέντρον συρροῆς καὶ κινήσεως τῶν περιχώρων· λέγεται δὲ ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι τὸ μέρος αὐτὸ θὰ ἀναπτυχθῆ σημαντικῶς.

Ὁ ἐξ ὀλίγων χιλιάδων πληθυσμὸς τῆς προκειμένης κωμοπόλεως ἀποτελεῖται ἐκ του ἰθαγενοῦς στοιχείου τὸ πλεῖστον χωρικῶν καὶ ἀρκετοῦ ἀριθμοῦ ἐβραίων.

Ἑλληνες ἐκ τὸ μέρος τοῦτο πρό τινων ἐτῶν ὑπῆρχον ὑπὲρ τοὺς 200, ἔνεκεν ὅμως τῆς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐνσκηψάσης ἐκεῖσε ἐξακολουθητικῆς σιτοδείας, πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ μετοικήσωσιν εἰς ἄλλα μέρη, ἥδη δὲ μένουσι περὶ τοὺς 70 οἵτινες εἰσὶν ὅλοι σχεδὸν Κεφαλλῆνες καὶ Μυκῶνιοι.

Τῶν ἐν λόγῳ Ἑλλήνων μὴ ἀπαρτιζόντων διὰ τὸ ὀλιγάριθμον καὶ τὸ ἀσήμαντον τοῦ μέρους ὀργα-

νισμένην Κοινότητα οὔτε ἐκκλησία Ἑλληνική οὔτε σχολεῖον ὑφίσταται.

Αἱ ἀσχολίαι τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων εἰσὶν διάφοροι. Ἄλλοι μὲν καταγίνονται εἰς τὸ σιτεμπόριον, ἄλλοι εἰς τὸ τοπικὸν μικρεμπόριον καὶ ἄλλοι εἰς ἄλλα παντὸς εἶδους ἔργα ὡς μεσίται, ὑπάλληλοι, διερμηνεῖς ναυτικοὶ κ.τ.λ.

Τὰ κυριώτερα τῶν Ἑλληνικῶν καταστημάτων εἰσὶν τὰ ἑξῆς. Τῶν κ. κ. Κωνστ. Ἰγγλέση, Νικ. Μουσοῦρη, Εὐσταθ. Ματιάτου, Δημ. Σολωμοῦ, Γερ. Μεταξά, Ἐμμ. Γαζελᾶ, Κωνστ. Πρόκου, Δημ. Γαζελᾶ, Γεώργ. Περλορέντζου.

Καρενεῖα εἰσὶν τρία „Ἑλλάς“ Γεωργίου Κεσσαρέα, Θεοφίλου Μολέα καὶ Ἰωαν. Γκίζη.

Καπνοπωλεῖα: Γεώργ. Ρούσου, Ἀθαν. Γκαρτανάη, Νικολ. Σκριβάνου. Διερμηνεῖς διὰ τὰ Ἀγγλικά ἀτμόπλοια εἰσὶν οἱ κ. κ. Γεράσιμος Ροσόλυμος, Ἐμμ. Καραντζᾶς καὶ Πάτροκλος Κωσταλάς.

Ἰπάρχουσι καὶ ἰδιοκτῆται πλοίων εργαζομένων ἐν τῷ λιμένι οἱ κ. κ. Ν. Μουσοῦρης ἰδιοκτῆτης τριῶν ρυμουλκῶν καὶ 18 φορτηγίδων (λότκες) καὶ ὁ κ. Γεώργ. Περλορέντζος ἰδιοκτῆτης 15 ξυλίνων φορτηγίδων.

Ἄμισθος υποπρόξενος τυγχάνει ὁ εὐρυμαθέστατος κ. Νικ. Μουσοῦρης ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ ἐτῶν λίαν ἐπαξίως.

GEORGIA

Β Ε Ρ Δ Ι Α Ν Σ Κ Α

Πόλις πασίγνωστος εἰς τὸν ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν κόσμον, κειμένη ἐπὶ τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου.

Ἡ Βερδιάνσκα πρὸ ἐβδομηκονταετίας οὐδὲν ἄλλο ἦτο εἰμὴ μικρὸν χωρίον κατοικούμενον ἀπὸ ἀλιεῖς, ἔκτοτε δὲ ὀλίγον κατ' ὀλίγον χάρις εἰς τὴν θέσιν τῆς ὁποίας κεῖται καὶ τὸ καρποφόρον τῶν περιχώρων ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸν εὐρύτατον λιμένα κατέστη ἀρκούντως καλὴ πόλις ἀριθμοῦσα τὴν σήμερον περὶ τὰς 12 χιλιάδας κατοίκων. Εἰς τὴν πόλιν παρέχει σπουδαιότητά τινα ὁ μέγας αὐτῆς λιμὴν ὅστις ἀπέχον τῆς πόλεως περὶ τὰ δύο μίλια Ν.Δ. εἶναι τοσοῦτον εὐρύχωρος ὥστε δύναται νὰ δώσῃ ἄσυλον εἰς 2000 περίπου πλοῖα.

Τὰ περίχωρα τῆς Βερδιάνσκας εἶναι εὐφορώτατα καὶ παράγουσιν ἀφθόλους δημητριακοὺς καρποὺς πρὸς δὲ λίνον καὶ κάναβον εἰς μεγάλας ποσότητας. Ἐκτὸς τούτου συντηροῦν καὶ μεγάλην κτηνοτροφίαν ἰδίως προβάτων, δι' ὅ καὶ μεγάλα ποσὰ μαλλίων ἐξάγουν.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐξωραίσθη πολὺ ἡ πόλις καὶ ἐνῶ πρὸς τινῶν ἐτῶν ὁ ξένος ἐσχημάτιζε κακίστην ἰδέαν ὡς ἐκ τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν ὁδῶν καὶ παντὸς δημοσίου πράγματος, ἤδη ὁ ἐπισκέπτης εὐρίσκει αὐτὴν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τακτοποιημένην. Αἱ ὁδοὶ σχεδὸν ἅπασαι ἐλιθοστρώθησαν. Δημόσια καὶ ἰδιοτικὰ κτήρια οὐκ ὀλίγα ἀνηγέρθησαν, θέατρον ἀνάλογον τῆς πόλεως ἐκτίσθη πρὸς δὲ καὶ δημόσιος κῆπος ἀρκετὰ ὠραῖος ἐγένετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως.

Ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας εἶναι τὸ ὑπάρχον ἐν τῇ πόλει Γυμνάσιον μεγαλοπρεπὲς καὶ εὐρυχωρότατον κτίριον περιλαμβάνον ἐν ἑαυτῷ καὶ ἐκκλησίαν καὶ μουσικοδιδασκαλεῖον. •

ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν ἢ Βερδιάνσκα ἤρχετο μετὰ τὸ Ταϊγάνιον, ἔτι δὲ καὶ σήμερον ἡ ἐμπορικὴ αὐτῆς σημασία ἐξακολουθεῖ οὕσα ἀκμαία· συνίσταται δὲ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἰς ἐξαγωγὴν δημητριακῶν, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν καὶ ἄλλων εἰδῶν προμνημονευθέντων.

Ἐνεκεν τῆς ἐξαγωγῆς καὶ ἡ κίνησις τοῦ λιμένος εἶναι ἀρκούντως ζωηρὰ οὐκ ἐλίγα ἀτμόπλοια προσεγγίζουσι πρὸς παραλαβὴν τῶν ἐξαγομένων προϊόντων.

Ἐλληνες ἐν Βερδιάνσκα εὐρίσκονται περὶ τοὺς 200 ἐξ ὧν 100 περίπου εἰσὶν Ἀνατολίται καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν τῆς Τουρκίας, οἱ δὲ λοιποὶ προέρχονται ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Κεφαλλῆνες καὶ Μυκῶνιοι.

Μετὰ μεγάλης δυσαρεσκείας ἀναγράφομεν ὅτι μὲ ὄλον τὸν ὡς εἴρηται ἀρκετὰ σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων οἵτινες μάλιστα πρό τινων ἐτῶν ἦσαν κατὰ πολὺ πολυαριθμώτεροι, οὔτε ἐκκλησία Ἑλληνική, οὔτε Σχολεῖον Ἑλληνικὸν ὑπάρχει, οὔτε ὠργανωμένη Κοινότης ὑφίσταται, καίτοι πολλοὶ ὑπῆρξαν οἱ πολυτάλαντοι καὶ πολλὰ ἠδύναντο νὰ πράξωσι ἐντεῦθεν δὲ τὸ ἀναπόφευκτον λυπηρὸν ἀποτέλεσμα ὅτι τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων κατὰ μέγα μέρος ἐξερωστίσθησαν καὶ ἐκρωστίζονται ὡς ἡμέραι.

Τὸ Ἑλληνικὸν Προξενεῖον εἶναι διὰ τὸ τύπον, τοὔτέστι ἐκ τῶν ἀμίσθων ἐκείνων τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ μὴ ὑπῆρχον.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων διεκρίθησαν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ ἐμπορικῇ ἱκανότητι καὶ ἐπιτυχίᾳ ἀνυψωθέντες εἰς περιωπὴν μεγαλεμπόρων καὶ οὐ σμικρὰν περιουσίαν ἀποκτήσαντες οἱ ἐξῆς οἴκοι κατὰ πρῶτον μὲν ὁ ἐκ Κεφαλληνίας γνωστὸς καὶ εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν κοινωνίαν καὶ ἄρτι ἀποβιώσας Γερ. Κούπας, πανθο-

μολογουμένης ἐμπορικῆς ἰδιοφυίας κατὰ δεύτερον δὲ λόγον οἱ οἴκοι Ἀμπανοπούλου Κουρῆ καὶ Ὁρατίου Κούπα ὅστις καὶ σήμερον ἐξακολουθεῖ τὰ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον, ἐπίσης δὲ ἀκμάζει τὴν σήμερον καὶ ὁ ἐξαγωγικὸς οἶκος τοῦ κ. Εὐστ. Ὁρτεντζάτου.

Ἐν γένει οἱ λοιποὶ Ἕλληνες καταγίνονται εἰς τὸ τοπικὸν μικρεμπόριον καὶ εἰς ἄλλας διαφόρους ἀσχολίας ὡς, ἐμποροῦπάλληλοι, μεσίται, τοπικοναυτικῶν διευθύνοντες τὰ φορτηγίδια (λότκες καὶ μπάρζες) δι' ὧν μεταφέρονται τὰ γεννήματα ἐπὶ τῶν ἀτμοπλοίων.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων οἱ διενεργῶντες τὸ τοπικὸν ἐμπόριον εἰσὶν οἱ ἑξῆς. Οἱ κ. κ. Κωνστ. Χαϊδᾶς Μιχαηλάκης, Φραγγόπουλος, Σιλῆστρος Κούπας, Λάμπρος Ἀμπανόπουλος, Ἀλέξ. Κουρῆς, Σπυρ. Ροσόλυμος, Πέτρος Πανᾶρετος, Μιλτιάδης Παπανικολῆς, Διον. Κλόκας, Νικόλ. Ἐλευθερίου, Ἠλίας Πετρός, Λάζαρος Σπαντοῦτος, Ἰωαν. Δρακάτος, Ἠλίας Φώκας, Αντ. Ροσόλυμος, Χριστ. Κουντζικῶρ, Γερ. Σβορώνος Μαρῖνος Πινιατόρος, Νικόλ. Δακῶρς, Γεώργ. Κοκᾶς, Νικ. Πατρινός, Γεώργ. Μαράτος, Ἀνδρόν. Παῖλιος, Σοφιστὸς Μπαρμπουλάκης, Γεώργ. Γαβριέλης καὶ ἡ Κ-α Μαρ. Κατινάκη. Ἐμπορομεσίται τυγχάνουσι οἱ ἑξῆς: Οἱ κ. κ. Δημ. Μεταξᾶς, Παῦλος Κούπας, Νικ. Βέργος, Διον. Κουντούρης, καὶ Γιακουμῆς Στάμπας. Ἐξοδοχαεῖον μετὰ Καρεσσιατορίου κατὰ πάντα ἀξιοσύστατον εὐρίσκεται ἐνταῦθα τοῦ περιποιητικωτάτου καὶ ἀγαπητοῦ τοῖς πᾶσι κ. Ἀνδρ. Μεταξᾶ Λαγκαράτου.

ΜΑΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ

Ἡ πόλις αὕτη εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς Δυτικῆς ὄχθης τοῦ Καλμοῦς παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου Νοροβίνα. Ἀνήκει εἰς τὸ Κυβερνεῖον Αἰκατερινοσλάβ, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 15 χιλιάδων περίπου κατοίκων. Ἡ πόλις αὕτη ἰδρύθη ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης Β'. Ἀξιομνημόνευτον δὲ ἱστορικὸν γεγονός ἐσχετιζόμενον μετ' αὐτῆς εἶναι ὁ κατὰ τὸ 1855 βομβαρδισμὸς τῆς πόλεως ὑπὸ Ἀγγλογαλλικοῦ συμμαχικοῦ στολίσκου. Ἐνεκα τοῦ ἀβαθοῦς τῶν ὑδάτων τὰ προσεγγίζοντα εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀτμόπλοια ἀγκυροβολοῦσι εἰς ἀπόστασιν τριῶν καὶ τεσσάρων μιλίων ἀπὸ τῆς προκυμᾶίας πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως.

Ὡς πόλις ἡ Μαρριανούπολις οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἀξίον ἀναγραφῆς, ὕστερεῖ μάλιστα κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων πόλεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας καθὼ ἀκατάστατος οὔσα καὶ ἀπεριποίητος.

Ἀπὸ ἐμπορικῆς ἀπόψεως ἡ Μαρριανούπολις, εἶναι ἀρκούντως σημαντικὴ γενομένης ἐξ αὐτῆς μεγάλης ἐξαγωγῆς σιτηρῶν, λίνου, δερμάτων καὶ μαλλίων, προσέτι δὲ ἐξάγονται ἐκ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἄνθρακες.

Οἱ ἐκεῖτε Ἕλληνες εἶναι ὀλιγαριθμώτατοι μὴ ὑπερβαίνοντες τοὺς 30, εἰς τὰ περὶχωρα ὅμως τῆς πόλεως ὑπάρχουσι περὶ τὰ 22 χωρία κατοικούμενα ἀπὸ πληθυσμὸν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς, ἅτινα ὅμως σχεδὸν συνεχωλεύθησαν. Μόλις εἰς δύο ἐξ αὐτῶν ὁμιλεῖται εἰσέτι ἐν μέρει ἡ μητρικὴ τῶν Ἑλληνικῆ γλῶσσα καὶ αὕτη παρεφθαρμένη, τὰ ἄλλα σὺν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς ἐθνικότητος ἀπέβαλον καθολοκληρίαν καὶ τὴν γλῶσσαν.

Οἱ μᾶλλον σημαίνοντες ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὁμογε-
νῶν εἰσὶν οἱ ἑξῆς. Οἱ κ. κ. Γ. Ἀλούπης ἀντιπρό-
σωπος τοῦ οἴκου Βαλλιάνου, Δαυῖδ Α. Χαραντζάεφ
μεγαλέμπορος, Σπυρίδων Στελ. Νικοχρήστος, διευ-
θυντῆς τῆς Ἀζοφικῆς Τραπεζῆς, Μηχαήλ Ζάνος ἰδιο-
κτῆτης ἀτμομύλου, Σκαρλάτος Μπάος ἐμπορομεσίτης,
Ἰωαν. Σβορώνος, ἀνήκων εἰς τὴν ἐμπορικοναυτικῶ-
τάτην οἰκογένειαν τῶν Σβορώνων, τὴν ἔχουσαν κλά-
δους εἰς διάφορα μέρη τῆς Ῥωσσίας, Σπυρ. Ν. Πα-
νᾶς, διευθύνων τὰς ἐργασίας τοῦ κ. Χαραντζάεφ
Ὀρφεὺς Κομποθέκρας, ἰδιοκτῆτης ξενοδοχείου μετὰ
Καφεστιατορίου, φιλόμουσος καὶ πατριωτικώτατος
παρὰ τοῦ ὁποίου πολλῶν ἐτύχωμεν περιποιήσεων
κατὰ τὴν ἐν Μιχριανουπόλει διατριβὴν μας. Παναγῆς
Κομποθέκρας ἰδιοκτῆτης τοῦ ξενοδοχείου „Πετρού-
πολις“ Ἀντώνιος Κομποθέκρας ἰδιοκτῆτης τοῦ ξενο-
δοχείου τοῦ Βορρᾶ καὶ Πέτρος Ἡσαΐας, ἐπίσης,
ἰδιοκτῆτης τοῦ ξενοδοχείου „Grand Hôtel“.

Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
εἶναι ὁ μεγαλέμπορος καὶ ἀξιότιμος κ. Δαυῖδ Α.
Χαραντζάεφ.

K E R T I Z

Γ Ε Ι Σ Κ Ι

Μάλλον κωμόπολις οὐ μακρὰν τοῦ Ταϊγανίου κειμένη καὶ ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς ἄκρας τοῦ λιμένος „λίμαν“ κατοικεῖται ὑπὸ 28 περίπου χιλιάδων κατοίκων μὴ παρέχουσα οὐδὲν τὸ ἄξιον ἰδιαιτέρας ἀναγραφῆς.

Ἐπὶ ἐμπορικὴν ἔποψιν τὸ μέρος αὐτὸ ἔχει σημασίαν τινα, καθὸ ἐξάγον ὀνημητριακοὺς καρποὺς καὶ μαλλία.

Ὁ λιμὴν εἶναι κάπως ἄξιος λόγου διὰ τὸ ἀσφαλές αὐτοῦ, θεωρεῖται δὲ κατάλληλος διὰ προφύλαξιν μικρῶν πλοίων.

Οἱ ὁμογενεῖς ἐκεῖσε ἀριθμοῦνται περὶ τοὺς 100 καταγινόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν σιτεμπορίαν, πρὸς δὲ καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ἀσχολίας, ὡς μεσίται, ὑπάλληλοι, καταστηματαῖοι κτλ. τὸ πλεῖστον Κεφαλλῆνες.

Ἑλληνικὴ παροικία συντεταγμένη δὲν ὑφίσταται κατὰ συνέπειαν οὔτε Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, οὔτε ἐκκλησία λειτουργεῖ.

Οἱ κυριώτεροι τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν εἰσὶν οἱ ἐξῆς. Οἱ κ. κ. Πέτρος Μιχαλιτσιάνος, Ἡρακλῆς Στουπάδης Γεώργ. Καμηλός, Ἄγγελος Καμπιτζής, Γεώργ. Ἀθανασιάνος. Ἰω. Σραῆλος ἅπαντες φορτωταί. Ἑλλ. καφενεῖον ὑπάρχει τοῦ κ. Παναγῆ Μπεκατόρου κατὰ πάντα ἀξιοσύστατον.

Ἐνταῦθα ὑφίσταται καὶ Ἑλλ. ἄμισθον ὑποπροξενεῖον τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ θέσις γηρεῖται.

Τ Α Ϊ Γ Α Ν Ι Ο Ν

Διάστημα ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν καὶ παγκόσμιου φήμης πόλις καιμένη παρὰ τὸ στόμιον τοῦ ποταμοῦ Δὸν τοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν. Ἐν Ἑλλάδι ἰδίως ἡ πόλις τοῦ Ταϊγανίου εἶναι πασίγνωστος καὶ συμπαθὴς καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν ναυτικὸν κόσμον, καθὼ οὔσα ὁ κυριώτερος λιμὴν ἐξ οὗ ἐπρομηθεύοντο τὰ γεννήματα οἱ Ἑλληνικοὶ πληθυσμοί, ὅθεν ἐδίδετο καὶ τὸ ὄνομα εἰς τὰ σιτηρὰ „στὰρι Ταϊγανίσιον“, προτιμώμενον πάντοτε ἐν Ἑλλάδι διὰ τὴν ἀρίστην αὐτοῦ ποιότητα.

Καίτοι τὸ Ταϊγάνιον ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν εἶναι πόλις διάσημος, δὲν ἔχει μόλα ταῦτα μεγάλην σημασίαν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ πληθυσμοῦ μὴ ἀριθμοῦσα πλέον τῶν 40,000 κατοίκους.

ὑπὸ πολεμικὴν ἔποψιν τὸ Ταϊγάνιον, δύναται νὰ θεωρηθῆ μία ἀπὸ τὰς ὀχυρὰς πόλεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, περιβαλλόμενον ὑπὸ πολλῶν ἀμυντικῶν ὀχυρωμάτων.

Τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἶναι εὐάρεστον καὶ ὑγιεινὸν καίτοι τὰ περίχωρα εἶναι μᾶλλον πεδινά.

Αἱ ὁδοὶ εἰς τὴν κανονικαὶ καὶ ἀρκούντως τακτοποιημέναι, στολίζεται δὲ ἡ πόλις ὑπὸ γραφικωτάτου δημοσίου κήπου, ὅστις ἔχει τόσῳ πολλὰ καὶ μεγάλα δένδρα ἐγγύτατα τὸ ἐν τοῦ ἄλλου, ὥστε ὁμοιάζει βαθύσκιον ἄλσος, τὰ πολλὰ δὲ καὶ πυκνὰ φυλλώματα διευκολύνουσι πολλὰς ἐρωτύλους συνεντεύξεις ἀποκρύπτοντα αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἀδιακρίτων ὀμμάτων τῆς περιεργείας.

Ἀξιόλογα ἰδρύματα τὸ Ταϊγάνιον ἔχει τὴν ἐμπορικὴν σχολὴν, τὸ χρηματιστήριον, τὸ Μουσεῖον, τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην, τὴν Τράπεζαν κλπ.

ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν τὸ Ταϊγάνιον κατεῖχεν ἄλλοτε τὴν πρῶτην θέσιν. Μεγάλη ἦτον ἡ ἐξαγωγή γεννημάτων πρὸς δὲ καὶ ἄλλων εἰδῶν ὡς λ. χ. ἰχθύων, δερμάτων, μεταλλικῶν εἰδῶν (σιδήρου καὶ χαλκοῦ), κανάβεως, λινοσπόρου κλπ., εἰσήγαγε δὲ διάφορα ἐσπεροειδῆ ὡς αἶνους, σῦκα, λεμονοπορτόκαλλα, ἔλαια κλπ. Ἀλλὰ τὴν σήμερον μετὰ τὴν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, τὸ ἐμπόριον Ταϊγανίου περιωρίσθη πολὺ.

Ἐμπορικαὶ πανηγύρεις γίνονται αὐτόθι δις τοῦ ἔτους, τὴν 9-τὴν Μαΐου καὶ τὴν 15-τὴν Αὐγούστου ἡ τελευταία αὕτη εἶναι σημαντικιοτάτη ἀνερχομένων τῶν συναλλαγῶν εἰς τρία ἕως τέσσαρα ἑκατομμύρια ρούβλια.

Εἰς ἄλλους καιροὺς ὅτε τὸ ἐμπόριον τοῦ Ταϊγανίου εὕρισκετο εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν, τὰ ἑλληνικὰ ἱστοφόρα ἅτινα τότε ἦσαν εἰς τὴν ἀκμὴν των καὶ ἀπετέλουν μεγάλον ἐθνικὸν πλοῦτον, ἀκαταπαύστως προσήγγιζον ἐνταῦθα καὶ ἀνεχώρουν μὲ τὰ σιτοφορτία των δι' ἄλους τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου, τότε δὲ τὸ Ταϊγάνιον ἦτο ἡ ἔδρα τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν οἴκων οἵτινες ἐπὶ ἡμισυ αἰῶνα διεξήγαγον μόνοι τὸ ἀνά μέσον τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἐμπόριον τῶν γεννημάτων. Ἦτο ἡ ἔδρα τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Βαλλιάνων καὶ ἡ σταθερὰ διαμονὴ τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτοῦ Μ. Βαλλιάνου, τοῦ γίγαντος τούτου τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, ὅστις ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας ἐκράτησε τὰς ἡνίας τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως τοῦ πολυτίμου εἶδους. Πρὸς δὲ τῶν μεγάλων οἴκων Μουσοῦρη, Σκαραμαγκᾶ, Νεγρεπόντε, κλπ. ἀπάντων διαπρεψάντων, μέχρις οὗ

τὸ ἀνοιγμα νέων ἐμπορικῶν κέντρων μετέβαλε τὰ πράγματα.

Ἔτι καὶ σήμερον τὸ ἐμπόριον εὐρίσκεται μαῶλλον εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων καὶ κατὰ δεύτερον λόγον τῶν Ἰταλῶν, τοῦ ἐβραϊκοῦ στοιχείου μὴ δυναθέντος νὰ ἐνσφηνωθῇ καὶ ἐνταῦθα ὅπως ἐνσφηνώθη εἰς ἄλλας πόλεις.

Οἱ αὐτόθι Ἕλληνες ἀνέρχονται εἰς 3000 περίπου ὁρμώμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς τε δούλης καὶ ἐλευθέρως Ἑλλάδος, πολλοὶ ὅμως ἐξ αὐτῶν ἔχουσι λάβει τὴν Ῥωσικὴν ὑπηκοότητα, οἱ μὲν λόγῳ συμφέροντος, οἱ δὲ ὡς ἐγκατασταθέντες πλέον ὀριστικῶς καὶ οἰκογενειακῶς αὐτόθι. Ὑπήκοοι Ἕλληνες εἰσὶ περὶ τοὺς 1000.

Κυβερνητικῆ ἀδεία ἐσυστήθη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν „Εὐεργετικὴ Ἀδελφότης“ σκοπὸν ἔχουσα τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἀπόρων Ἑλλήνων, τὴν σύστασιν σχολείου, Νοσοκομείου καὶ ἄλλων φιланθρωπικῶν καταστημάτων, εἰς αὐτὴν δὲ τὴν εὐεργετικὴν ἀδελφότητα ἀνήκουσιν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες ἀδιακρίτως ὑπηκόητος, εἶναι δὲ ὑποχρεωμένοι νὰ καταβάλλωσι κατ' ἔτος οὐχὶ ἕλαττον τῶν 5 ρουβλίων ἕκαστος ὑπὲρ τῆς Κοινότητος. Τὸ διοικητικὸν τῆς παροικίας συμβούλιον ἀποτελεῖται ἀπὸ 8 μέλη τὰ ὁποῖα ἐκλέγουσι τὸν Πρόεδρον. Τὴν σήμερον Πρόεδρος τυγχάνει ὁ κ. Ν. Κομνηνάκης, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν γενναιοδωρίαν καὶ τὸν πατριωτισμὸν ὀφείλεται καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἀνεγερθὲν ἐκ τῆς ἐκ 30 περίπου χιλιάδων ρουβλίων δωρεᾶς αὐτοῦ.

Ἡ αὐτόθι ἐγκατάστασις τῶν Ἑλλήνων ἀνάγεται εἰς παλαιὰν ἐποχὴν καὶ δὴ εἰς τὸν παρελθόντα αἰῶνα. Κατὰ τὸ 1774 ὁ τότε Φρούρχος τῆς πόλεως πα-

ρεχώρησε μέρος τι ἔξωθεν τοῦ φρουρίου πρὸς ἀποικισμόν τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ μέρος καλεῖται σήμερον „ὁδὸς Ἑλλήνων“, κατὰ δὲ τὸ 1776 ἐξεδόθη καὶ Κυβερνητικὴ διαταγὴ ἐπιτρέπουσα τὴν ἐγκατάστασιν Ἑλληνικῆς ἀποικίας ἐν Ταϊγάνιῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰαλβανικὴ διεύθυνσις“ ἀκολουθῶν δὲ προσῆλθον καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποικοὶ ἐκ Πελοποννήσου, μετὰξὺ τῶν ὁποίων καὶ δύο Ἀρχιερεῖς, εἰς δὲ τὸν Ἑλληνα ἱερομόναχον Γεράσιμον Μπελούκαν, ἐπετράπη ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως νὰ ἱερούργῃ Ἑλληνιστὶ. Κατὰ τὸ 1778 ἐπεσκέφθη τὸ Ταϊγάνιον, ὃ ἔλλην τὸ γένος Ἀρχιεπίσκοπος Σλαβονίας καὶ Χερσῶνος Εὐγένιος. ὅστις πληροφορηθεὶς, ὅτι ὁ ἱερομόναχος Μπελούκας δὲν ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν ἀποστολὴν του τὸν ἔπαυσε καὶ ἀντ' αὐτοῦ διώρισεν ἄλλον ἐπίσης Ἑλληνα τὸ γένος, παρεκίνησε δὲ τοὺς Ἑλληνας νὰ ἀνεγείρωσιν ἴδιον ναὸν ἐφ' ᾧ ἐξέλεξαν οὗτοι ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἀπὸ τοὺς τότε ἐμπόρους Γεώργ. Τριανταφυλλίδην, Δημ. Πινατόρον, Γεώργ. Τούνην, Ἀναστάσιον Βούλγαρην. Δημ. Παλαμάρην, Ἐμμ. Κοτσινάκην, Καπετὰν Γεώργ. Οἰκονόμον, Παναγιώτην Σμυρίλλου, Γεώργ. Κρανιώτην, Ἰωάννην Ῥωσσέτην καὶ Παν. Ἀσλανίδην, οἵτινες προέβησαν εἰς συλλογὴν ἐράνων καὶ διὰ τῶν συλλεχθέντων χρημάτων ἀνήγειρον Ἑλληνικὸν ναὸν ξυλινον, περατωθέντα κατὰ τὸ 1781. Κατὰ δὲ τὸ 1820 ἀντὶ τοῦ εἰρημένου ξυλίνου ναοῦ κατεδαφισθέντος, ἀνηγέρθη ὁ καὶ νῦν ὑπάρχων ναὸς τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου. Τὸ προσωπικὸν τοῦ ναοῦ τούτου ἀπετελεῖτο πάντοτε ἐκ δύο ἱερέων καὶ δύο διακόνων συντηρουμένων ἐκ τῶν τυχηρῶν συνεισφορῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχον, δωρηθῆ εἰς τὴν ἐκκλησίαν περὶ τὰς 64 γχεσιτίνας γῆς, ἀλλὰ ἡ γῆ αὕτη ὁμοῦ μετὰ

ὀκτώ σιταποθηκῶν τῆς ἐκκλησίας ἐπίσης ἐπωλήθησαν καὶ κατεπραγώθησαν ἄγνωστον ὑπὸ τίνων ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτρόπων.

Ἐν τῷ προαυλίῳ τῆς ἐκκλησίας ὑπῆρχε καὶ Ἑλληνικὴ Σχολή, ἣτις ἐλλειτούργει μέχρι τοῦ 1897.

Σήμερον ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος σύγκειται ἐκ τῶν ἐξῆς εὐυπολήπτων προσώπων κ. κ. Ν. Κομνηνάκη, Νικ. Διδάρη ἱατροῦ, Παναγῆ Σακελλαρίδη, Παναγῆ Συναδίου, Ἀντωνιάδου, Ι. Σιρναίου καὶ Μαυροκορδάτου.

Ἡ Ἑλληνικὴ Σχολὴ ἔχει περὶ τοὺς 90 μαθητὰς λειτουργεῖ δὲ καλῶς χάρις εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐπιβλεψίν τοῦ ἴδρυτοῦ κ. Ν. Κομνηνάκη καὶ εἰς τὸν μεγάλον ζῆλον, τὴν σπανίαν ἰκανότητα, τὰς πολλάς γνώσεις καὶ ὅπερ τὸ κάλλιστον, τὸν ἀχραιφνῆ πατριωτισμὸν τοῦ Διευθυντοῦ κ. Ἀδαμαντίου Ἀδαμαντίδου διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ πρόην σχολάρχου Πειραιῶς. Οὐχ ἥττον δὲ συντελοῦσι εἰς τὴν καλὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς καὶ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτῆς καὶ οἱ διδάσκαλοι κ. κ. Ματθαῖος Παπαδόπουλος ἱερεὺς, Σπυρίδιον Βλάχος καὶ Κωνσταντ. Σβορώνος, ἅπαντες ἐμφοροῦμενοι ὑπὸ τῶν καλλιτέρων αἰσθημάτων. Ἡ Σχολὴ συντηρεῖται ἐκ συνεισφορῶν τῶν ὁμογενῶν καὶ ἐκ τινῶν δικαιωμάτων πληρυνωμένων ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Ἐκείνο ὅμως ὅπερ μετὰ λύπης μας δεσείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν εἶναι ὅτι ἐνῶ τοσοῦτοι κόποι καταβάλλονται ἐκ μέρους τοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς πρὸς ὅσον οἶόν τε Ἑλληνικὴν διάπλασιν τῶν μαθητῶν, ἡ κατ' εἰκὸν ἐξ ἐναντίας ἀγωγή εἶναι ὅλως ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐθνικὴν μόρφωσιν πρὸς μεγάλην βλάβην τῶν παιδῶν ὑπὸ ἐθνικὴν ἐποψίν.

Τὸ προσωπικὸν τῆς ἐκκλησίας ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ ἱερέως κ. Ματθαίου Παππαδοπούλου τελειοφοίτου τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι Ἑλλ. Γυμνασίου, καὶ τοῦ Ἱεροδιακόνου Ἀναστασίου Λασκαράτου, οὗτινος τὰ στήθη φλέγει εἰλικρινὴς πατριωτισμὸς πρὸς τῇ ἀρετῇ ἧς καθιστᾷ αὐτὸν καταλληλότερον διὰ τὸ ἱερατικὸν στάδιον, ἀ-

Κ. Ο. Υ. Τ. Α. - Γ. Σ. (Κακιστεῖς)

ναφέρομεν δὲ καὶ τὸ ἐξῆς γεγονός πρὸς τιμῆντου. Συνεπεία ραδιουργιῶν τῶν πανταχοῦ καὶ πάντοτε δυστυχῶς εὐρισκομένων κακοβούλων καὶ ἀρνησιπατρίδων ἀπηγήθη παρ' αὐτοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὅπως ἀλλάξῃ τὸ καλυμμάχιον ἀντικαθιστῶν αὐτὸ διὰ Ῥωστικοῦ, ἐπὶ ἀπειλῇ ἐν ἐναντία περιπτώσει ἀ-

ποβολῆς ἀλλὰ εἰς τὴν τοιαύτην ἀπαίτησιν ο ἕναρε
τος καὶ ἀνδρικοῦ χαρακτῆρος καὶ πατριωτικῶν φρο-
νημάτων ἱεροδιάκονος, καὶ τοι πολυμελῆ ἔχων οἰκο-
γένειαν, ἀπήντησεν εὐθαρσῶς ὅτι προτιμᾷ μυριάκις
νὰ παραλάβῃ τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐπανέλθῃ εἰς
τὴν πατρίδα, παρὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ ἔστω καὶ κατὰ
ἐν ἰῶτα τῶν ἐθνικῶν τύπων. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀν-
δρική αὐτοῦ στάσις ἀρώπλισε τοὺς ἀντιπάλους. Τὸ
γεγονὸς μᾶς ἀφηγήθη πρότωπον δυνάμενον ὡς ἐκ
τῆς θέσεώς του νὰ γνωρίζῃ τὰ πράγματα.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρ-
χοντες Ἕλληνες ἀνέρχονται εἰς τὰς 3000 περίπου
Τὸ πλεῖστον ἐξ αὐτῶν καταγίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον
τῶν σιτηρῶν, ἄλλοι μὲν ὡς ἐξαγωγεῖς καὶ ἄλλοι
ἐπὶ τοῦ τόπου ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλὰ Ἑλληνικὰ
ἐμπορικὰ ὡς λ. γ. παντοπωλεῖα, ξενοδοχεῖα, ἐστια-
τόρια, καφενεῖα κλπ.

Ἐξαγωγικοί οἶκοι σιτηρῶν εἰσὶν οἱ ἐξῆς τῶν κ. κ.
Δ. Α. Νεγρεπόντε, Δ. Διαματιδῆ καὶ υἱῶν, Ἰωαν.
Δ. Διαμαντιδῆ, Παναγῆ, Συνοδινού, Εὐσταθίου Α.
Σφαέλου, Κ. Α. Παπαγεωργακοπούλου, Ἰωαν. Θ.
Σιφναίου, Δ. Κ. Μέγγουλα, Σκαραμαγκᾶ-Μανούσου.
Σιτέμποροι δὲ ἐπὶ τόπου εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι: Οἱ κ. κ.
Ἄδελφοὶ Σιφναῖοι Π. Κομνηνάκης, Πολύβιος Κα-
νάκης, Α. Μηλιαρέσης, Π. Σακελλαρίδης, Κ. Κου-
ρουβασίλης, Α. Χατζηδημητράκης Ἐμπορομεσῖται
τυγχάνουσι οἱ κ. κ. Ἄθαν. Λικιαρδόπουλος, Ἄθαν.
Κομηζέλης, Ἄριστ. Παπαμιγάλης, Κυρίλλος Χ. Σο-
φιανόπουλος, Κωνστ. Παρίσης, Ἄντ. Παρίσης, Ἄντ.
Λύγερινός, Παντιᾶς Λύγερινός, Βασίλ. Ἀθανασιάδης
Ναυλομεσῖται δὲ οἱ κ. κ. Ἰω. Κρατᾶς Σπυρ. Λυ-

κούδης κλπ. Ιδιοκτῆται ρυμουλκῶν ἀτμοπλοίων εἰσὶν οἱ κ. κ. Κωνστ. Σβορώνος καὶ υἱοὶ Σωκρ. Σβορώνος κλπ. Ἐργοστάσιον ζυμαρικῶν κατὰ πάντα ἀξιοσύντατον ὑπάρχει τῆς ἐριτίμου κ. Καλλιόπης Α. Νομικοῦ Κατάστημα ναυτικῶν εἰδῶν κ. Ἄθαν. Κυπριώτηδου εὐρίσκουσιν οἱ ναυτικοὶ πᾶν ὅ,τι τοῖς ἀναγκαιοῖ διὰ τὰ πλοῖα των. Μέγα ἀρτοποιεῖον τοῦ κ. Μιλτιάδου Μοσχοπούλου ἐξ οὗ προμηθεύονται ἅπαντα σχεδόν τὰ τῆς πόλεως ἀρτοποιεῖα οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ ναυτικόν. Ξενοδοχεῖα μετὰ Καφεστιατορίων Ἑλλ. ὑπάρχουσι ἀρκετὰ ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν ὁ „Κορραῆς“ τοῦ κ. Δήμου Κωστάλα, Αἱ „Ἀθῆναι“ τοῦ Κ. Νικολαΐδου, ἡ „Κεφαλληνία“ τοῦ κ. Δ. Τζιβρά κλπ.

Ἐν Ταϊγανίῳ διαμένει ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ ὁ λαμπρὸς ἐπιστήμων ἀξιότιμος ἰατρὸς κ. Ν. Διβάρης ὅστις ἐχρημάτισεν ἄλλοτε καὶ βουλευτῆς τῆς ἐπαρχίας Σάμης τῆς Κεφαλληνίας χαίρει ἄκραν ὑπόληψιν ἐν τῇ Ἑλλ. παροικίᾳ συντηρεῖ δὲ καὶ ἴδιον Νοσοκομεῖον πρὸς δὲ καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ἐπίσης ἰατρὸς κ. Ν. Μαρκόπουλος οὗχ ἥττον τοῦ κ. Διβάρη ἱκανὸς καὶ χρήσιμος.

Ἡ ναυτικὴ κίνησις τοῦ λιμένος ἔνεκεν ἰδίως τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου εἶναι σήμερον μέδλην τὴν κατὰ πτωσιν τοῦ Ταϊγανίου, ἀρκούντως ζωηρά. Προσεγγίζουσι κατ'έτος περὶ τὰ 250 Ἑλλ. πλοῖα ἐξ ὧν τὰ 2/3 ἀτμήρη καὶ μόλις τὸ 1/3 ἰστιοφόρα.

Τὸ Προξενεῖον ἐνταῦθα τῆς Ἑλλάδος εἶναι πρῶτης τάξεως καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἀνατίθεται εἰς τοὺς καλλιτέρους τῶν Προξενικῶν μας ὑπαλλήλων. Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκεῖθεν διαβασίν μας διευθύνετο ὑπὸ τοῦ Προξένου κ. Φοντάνα ἐνὸς ἐκ τῶν ἱκανωτέρων προξένων τῆς Ἑλλάδος.

Σημ. Ἀλέξανδρος ὁ Α΄ κατοίκησεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν ταῦθα εἰς Ἀνάκτορον θλίγον τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας ἀπέχον ὑπερῆτο ἰδιωτικῆ Ἑλλ. οἰκία καὶ τὸ καλλίτερον κτίριον τῆς πόλεως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ὑπάρχει δὲ ἡ παράδοσις ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπῆρχεν Ἑλληὴν ἱερεὺς Κωνσταντῖνος Ἡπειρώτης, ὅστις ἔχαιρε μεγάλην ἐμπιστοσύνην παρὰ τῷ Ἀυτοκράτορι, ἦτο δὲ καὶ πνευματικὸς αὐτοῦ, ὅταν ἤκουσε τὴν τρομερὰν εἶδησιν τῆς πτώσεως τοῦ Μεσολογγίου, ἔτρεξε παρὰ τῆ Α. Α. Μεγαλειότητι καὶ καθικέτευσε αὐτὸν ὅπως σπεύσῃ καὶ δώσῃ χεῖρα βοήθειας εἰς τοὺς ἀγωνιζομένους Ἑλληνας συνεκινήθη δὲ μεγάλως ὁ Ἀυτοκράτωρ καὶ καθυσύχασε τὸν γρηκίδον πνευματικὸν ὑποσχεθεὶς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του.

Ἐκτὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναοῦ ὑπάρχει ἐν Ταϊγανίῳ καὶ Ἑλλ. Μονῆ, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τάφου κτισθεῖσα ὑπὸ τινος Βαρ. βίβη καὶ ἀνήκουσα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων. Ἐναντι τῆς Μονῆς ταύτης ὑψοῦται μεγαλοπρεπῆς ὁ Ἀνδριὰς τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Α΄

ΡΟΣΤΟΒΙΟΝ (ΔΟΝ)

Μία ἐκ των ζωηροτέρων τὴν σήμερον ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐποψίν πολεῖων τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσσίας. Κεῖται ἐπὶ τῆς δεξίας ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ Δον (Γαννίδος) καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ὅπου ὁ ποταμὸς οὗτος δέχεται τὸν παραπόταμον Τέμερνικ. Ἀπέχει τοῦ Ταϊγανίου περὶ τὰ 100 χιλιόμετρα καὶ 300 χιλ τῆς Δικατερινωσλάδ.

Ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη κατὰ τὸ 1761, εἶναι δε καὶ ὄχυρά προασπιζομένη ὑπὸ φρουρίου ὀνομαζομένου Δημητρία Ῥοστοσκαγιανα, ὅπερ κεῖται ἐπὶ τινος παρὰ τὴν πόλιν ὑψώματος δεσπέζοντος τῆς τοποθεσίας.

Τὸ Ῥοστοβιον εἶναι πρωτεύουσα ἐπαρχίας καὶ ἀριθμεῖ περὶ τὰς 80 χιλιάδας κατοίκων τὸ πλεῖστον κοζάκων. Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ηὔξησε καταπληκτικῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐνεκεν τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως τοῦ μέρους.

Τὸ κλίμα τοῦ τόπου εἶναι ἕμειον μὲ τὸ τοῦ Ταϊγανίου, τοῦτέστι εὐάριστον καὶ υγιεινόν, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα τὸ ψῦγος ἐνταῦθα εἶναι δριμύτατον.

Ὑπὸ ἐποψίν καλλονῆς καὶ ῥυμοτομίας τὸ Ῥοστόβιον ὁσημέραι προαγόμενον καὶ εὐτρεπιζόμενον παρουσιάζει εἰς τὰ ἔμματα τοῦ ἐπισκέπτου πόλιν ὠραιαν, καθάραν καὶ εὐρύχωρον. Λι ὁδοὶ εἰσὶν εὐρύταται καὶ κανονικώταται ἄταται δὲ σχεδὸν λιθόστρωτοι. Γὰ κτιρια μεγάλα καὶ ευπρόσωπα διδόντα ιδέαν εὐρωπαϊκῆς πόλεως. Ἐν γένει ἡ πόλις αὕτη βαινει καταπληκτικῶς ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ μετ' οὐ πολὺ θὰ ἀνθραμιλλᾶται πρὸς τὴν Ὀδησσόν.

Ἐκ τῶν χῆσιθεάτων τῆς πόλεως ἀναφέρομεν τὸν δημόσιον κήπον ὠραιότατον ἰδίως ὑπὸ τεχνικὴν ἔ-

Τύπος Κυριακής της Βροχίας

ποψιν, τὸ Δημοτικὸν Θέατρον, ἐμπορικὸν χρηματιστήριον καὶ λέσχην, ὅπου ἀναπᾶσαν ἡμέραν συναθροίζεται ὁ ἐμπορικὸς κόσμος τῆς πόλεως. Πρὸς δὲ ἄξιος λόγου εἶναι καὶ ὁ μεγάλος σιδηροδρομικὸς σταθμὸς ὅστις ἀποτελεῖ σημεῖον συνενώσεως πολλῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, εἶναι δὲ καὶ ἀφετηρία ἐξ ἧς ἀναχωρεῖ τις ἀπ' ἐνὸς μὲν διὰ Βλαδικαύκασον τοὔτεστι τὰς βορείους ὑπωρεῖς τοῦ Καυκάσου καὶ ἀπ' ἐτέρου δι' Ὀδησσὸν, Μόσχαν καὶ Πετρούπολιν.

Λόγω ἐμπορίου τὸ Ῥοστώβιον ὅπερ πρὸ εἰκοσαετίας εἶχε μικρὰν σημασίαν παραβαλλόμενον πρὸς τὸ Ταϊγάνιον, τὴν σήμερον δύναται νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν γεννημάτων ὁ κατέχων τὴν πρώτην θέσιν. τοιαύτην καταπληκτικὴν ἀνάπτυξιν ἔλαβεν ἐντὸς τῆς τελευταίας εἰκοσαετίας. Ἡ ἀπότομος αὕτη ἀνάπτυξις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ μέγα σιδηροδρομικὸν δίκτυον ὅπερ, καταλήγει εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἔνεκεν τοῦ ὁποίου αἱ μεγάλαι ποσότητες τῶν γεννημάτων αἱ προερχόμεναι ἐκ τῶν ἀπεράντων μερῶν τοῦ Καυκάσου μεταφέρονται διὰ τὸ συμφερότερον εἰς Ῥοστώβιον, ἐνῶ πρὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου ἐλάμβανον διάφορους διευθύνσεις.

Ἕλληνες εἰς τὸ Ῥοστώβιον ὑπάρχουσι περὶ τοὺς 500 (ἐκτὸς τῶν Ἀνατολιτῶν ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀγνωεῖται) προερχόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἐκ τῆς νήσου Κεφαλληνίας Δυστυχῶς ὅμως καίτοι ὁ ἀριθμὸς εἶναι ἀρκετὰ σεβαστὸς οὐδέποτε ἐγένετο παρ' αὐτοῖς ἐνέργεια πρὸς σύμπηξιν κοινότητος οὕτω δὲ διατελοῦσιν, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀνοργάνωτοι ἀποτελέσμα δὲ λυπηρὸν καὶ ὀλέθριον εἶναι ὅτι οὔτε ἐκκλησία οὔτε Σχολεῖον Ἑλ-

ληνικόν, ὑπάρχει αὐτόθι καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ πτωχὰ Ἑλληνόπαιδα ἐξ ἀνάγκης φοιτῶσιν εἰς τὰ τοπικὰ σχολεῖα πρὸς μεγάλην βλάβην τοῦ ἔθνικοῦ μέλλοντος των διότι τοιοῦτοτρόπως ἐν ξένοις συστήμασι καὶ ξέναις ιδέαις διαμορφούμενα ἀπομακρύνονται τοῦ ἔθνικοῦ χαρακτήρος καὶ λαμβάνουσιν εὐκόλως ἀνδρούμενα τὴν πρὸς τὸν ἐκφυλισμὸν ἄγουσαν. Ὅπερ δὲ μᾶλλον λυπηρὸν καὶ τὸ ὁποῖον ἐνεποίησεν ἡμῖν χειρίστην ἐντύπωσιν εἶναι ὅτι ἠκούσαμεν γονεῖς τινὰς καυχωμένους οὕτως εἰπεῖν ὅτι τὰ τέκνα των εὐδοκιμοῦσιν ἐν τῇ ξένη ἀγωγῇ, λέγοντας δὲ τὸ τοιοῦτο μετὰ τοῦ μεγαλειτέρου κυνισμοῦ, μὴ αἰσθανόμενοι ἴσως δυστυχῶς τὴν μεγάλην ἔθνικὴν καταστροφὴν ἣτις οὕτω πως βαθμηδὸν καὶ ἀνεπαίσθητως συντελεῖται ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς των. Τούτου ἕνεκα μέγας εὐεργέτης ἤθελε θεωρηθῆ ἑκεῖνος ὅστις ἤθελε λάβει τὴν πρωτοβουλίαν πρὸς σύμπηξιν Ἑλληνικῆς κοινότητος καὶ ἴδρυσιν Σχολείου καὶ ἐκκλησίας.

Ἡ ἀσχολία τῶν ὡς εἴρηται ὁμογενῶν εἶναι ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆ ἐμπόριον καὶ ἰδίᾳ τὸ ναυτικόν. Κυριώτεροι οἴκοι εἰσὶν οἱ ἐξῆς. Κατὰ πρῶτον λόγον ὁ οἶκος Βαλλιάνου ἐκπροσωπούμενος ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Σ. Βαλλιάνου, ὅστις διὰ τὴν ἐμπορικὴν αὐτοῦ ἰδιοφυίαν, δραστηριότητα, φιλοπονίαν καὶ ἐπιχειρηματικότητα, εἶναι ἀντάξιος τῶν πρώτων ἰδρυτῶν τοῦ μεγίστου τούτου ἐμπορικοῦ οἴκου. Ἐἶτα ἔρχονται οἱ οἴκοι τῶν κ. κ. Σκαραμαγγᾶ, Διαμαντίδη, Παπαγεωργακοπούλου, Συφναίου, Ζίφου καὶ Π. Συνεδινού. Οἱ οἴκοι οὗτοι διενεργοῦσιν ἰδίως τὸ μέγα ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν γεννημάτων, εἰς δὲ τὸ ἐπιτόπιον ἐμπόριον ἀσχολοῦνται οἱ κ. κ. Διον. Τζελέντης καὶ Γεώργιος Ἀντύπας (εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει καὶ τὸ

Γεωργίου πρίγκιπ

μόνον ἐν Ῥοστωβίω ἀτμοζυμωτήριον) Ἐμπορομεσῖται εἰσὶν οἱ κ. κ. Ἀλέξ. Δικιαρδόπουλος καὶ Γ. Πινιατέλης ναυλομεσῖται δὲ οἱ κ. κ. Κ. Κ. Κοκκάλης καὶ Ἰω. Φραγγόπουλος.

Ἐνταῦθα εὐρίσκεται καὶ τὸ μέγιστον τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ κηπευροστασίων τῶν πατριωτικωτάτων ὁμογενῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Ἀσλανίδη

Εἰς Ἑλληνας ἀνήκουσι καὶ τὰ δύο ἐν τῇ πόλει εὐρισκόμενα καταστήματα ναυτικῶν εἰδῶν, τὸ μὲν τοῦ κ. Καμήλου Κλαδᾶ ἀνδρὸς ἀξιολόγου ὑπὸ πάντων ἔποψιν καὶ εὐυπολήπτου, τὸ δὲ τοῦ κ. Ἀγαθαγγέλου Θεοφάνους.

Τὸ μόνον ἐν τῇ πόλει ὑπάρχον ἐργοστάσιον λεμονιάδων συνεχόμενον καὶ μὲ ἄλλας παντοειδεῖς σκευασίας, ἀνήκει εἰς τὸν συμπολίτην μας κ. Π. Κουρουπόν.

Ξενοδοχεῖον ὁμογενῶν μετὰ Καρεστιατορίων, τὰ ἰδίως εἰς τὰς Ῥωσσικὰς πόλεις ἀπαντώμενα, ὑπάρχουσιν ἐν Ῥοστωβίῳ τὰ ἐξῆς. Τὸ „Πετροπόλεως“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Ἡλία Σ. Ἀποστολοπούλου καὶ ἡ „Ὀδησσός“ τοῦ κ. Κ. Μοσχολιοπούλου. Ἐστιατόριον τοῦ κ. Γερμάνη. Καρενεῖα εἰσὶν τὰ ἀκόλουθα „Κεφαλληνία“ Ἀνδρ. Τζάκη „Ἀθῆναι“ Γερ. Αὐγουστάτου καὶ „Κρήτη“ τοῦ κ. Γερ. Μουσούρη. Παντοπωλεῖον Νικ. Τραυλοῦ. Καπνοπωλεῖον δὲ ἓν καὶ μόνον ὑπάρχει ἑλληνικὸν τοῦ κ. Σπυρ. Τραυλοῦ.

Τὸ Προξενικὸν Πρακτορεῖον τῆς Ἑλλάδος διευθύνει ὁ κ. Εἰρηναῖος Ῥωμανός ὅστις τυγχάνει καὶ διευθυντῆς τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Σκαραμαγκᾶ-Μανούσου.

Διὰ τὸ τοπικὸν ναυτικὸν ὅπερ ἀνήκει σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς ὁμογενεῖς κρίνομεν καθῆκον μας νὰ γράψωμεν ὀλίγα τινά, περὶ αὐτῶν διότι τὸ Ῥοστώδιον εἶναι τὸ κέντρον ἐξ οὗ ὀρμῶνται καὶ εἰς τὸ

ὁποῖον καταλήγουσιν οἱ ἀκτοπλοῦντες οὗτοι ὁμογενεῖς μας, εἶναι δὲ κατὰ συνέπειαν καὶ ἡ κυριωτέρα αὐτῶν διαμονή.

Οἱ ναυτικοὶ οὗτοι προερχόμενοι ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ Κεφαλληνίας, ἀπόγονοι δὲ τῶν μεγάλων ἐμποροπλοιάρχων οἵτινες πρό τινων δεκαετηρίδων διέσχίζον τὰς θαλάσσας διὰ τῶν ἱστιοφόρων των, διατηροῦσιν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἀμειώτον τὸ πατριωτικὸν αἶσθημα καὶ ζωηρὰν τὴν πρὸς τὴν φίλην πατρίδα ἀγάπην. Ἐν τῇ ξένῃ ἐργάζονται καὶ ἀποκτῶσι πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάδειξιν τῶν οἰκογενειῶν των, ἀλλὰ ἡ καρδιά των εἶναι ἐν τῇ πατρίδι καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτῆς ἀποτελεῖ τὸν διάπυρον αὐτῶν πόθον. Ἀνήκοντες εἰς τὸ ναυτικὸν στοιχεῖον ὅπερ ἀείποτε ἔμεινε πιστὸν εἰς τὰ πάτρια καὶ ἐτίμησε τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, εἶναι ἀπέριττοι τοὺς τρόπους καὶ εἰλικρινεῖς τὸν χαρακτήρα, ἄνευ προσποιήσεως, ἄνευ ὑποκρισίας.

Ἡ ξενολατρεία καὶ ἡ ξενομίμησις εἶναι δι' αὐτοὺς πράγματα ἀπεχθῆ· εἰσὶν Ἕλληνες καθ' ὄλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Ἡ πρὸς τὰ πάτρια ἀγάπη ὠθεῖ αὐτοὺς πλέον ἢ ἅπαξ τοῦ ἔτους εἰς τὴν γεννέτειραν ὅπου ἀποκομίζουσι τοὺς καρποὺς τῶν κόπων των καὶ ὅπου νυμφευόμενοι ἐπανερχονται πάλιν ἐπὶ τὰ ἔργα των, ἀποτελοῦντες οὕτω καίτοι μακρὰν διαμένοντες μέρος ἀναπόσπαστον τῆς ἐλευθέρας ἑλληνικῆς οἰκογενείας.

Τὸ ὡς εἴρηται ὁμογενὲς ναυτικὸν τοῦ Ῥοστοβίου ἐργάζεται εἰς τὰς λεγομένας Μπάρζας, εἶδος σιδηρῶν φορτηγίδων μεγάλης χωρητικότητος ἀνηκούσας ἐπίσης εἰς ὁμογενεῖς καὶ χρησιμευούσας εἰς τὴν μεταφορὰν γεννημάτων πρὸς φόρτωσιν διὰ τὴν ἐξαγωγήν. Κατωτέρω παραθέτομεν πίνακα ἐμφαίνοντα τὰς ὡς εἴρηται φορτηγίδας τὴν χωρητικότητά, τοὺς ἰδιοκτῆτας καὶ πλοιάρχους αὐτῶν.

Queen Elizabeth

Όνομα	Χωρ. ψάθες 6 ψάθες 6 τόνος	Όνομα ιδιοκτήτου	πλίσιαρχος
Ταχανρόγ	2700	Σκρ. Εύμορ. και Σ-α	Γεώρ. Μονόπολης
Όλγα	2800	" " "	Καλλ. Μονόπολης
Παντιάς	2200	" " "	Ανδρέας Αντύπας
Άσπασία	5500	Μ. Βαλλιάνου	Ψώσος
Διόλγα	5500	" " "	Γεράσιμος Φωκάς
Άστρέα	3500	Θεοδ. Θεοφάνης Σ-α	Δ. Φραγγόπουλος
Φοινίξ	3300	" " "	Χ. Φραγγόπουλος
Κεραλληνία	4000	" " "	Παρασ. Κακαρίνος
Σκαρχαγγαί	2200	" " "	Γεράσι. Σβορώνος
Άρζεντίνα	2200	" " "	Χαράλ. Καλλιγιάς
Περικλής	2200	" " "	Παναγής Τραυλός
Μαριέττα	3300	Νεγρεπόντε	Νικόλ. Μουσουρής
Άμβρόσιος	2700	" " "	Διονύσιος Ζήξος
Δημήτριος	2700	" " "	Γεώργιος Ζήξος
Έδουάρδος	3800	Κων. Μαυροκορδάτος	Ψώσος
Πέτρος	2800	" " "	" " "
Παύλος	2200	" " "	" " "
Νικόλαος	2800	" " "	" " "
Δημήτριος	2200	" " "	" " "
Φρόνια Κούπα	3700	Οράτιος Κούπας	Αντ. Μονόπολης
Έλένη Κούπα	3300	" " "	Η. Μιχαλιτσιάνος
Σοφία Κούπα	3300	" " "	Γ. Φ. Διακρούσης
Διαμαντίδης	4500	Διαμαντίδης	Ανας. Πετρούτζης
Ίουλία	3700	Ανδρέας Φερεντίνος	ο ίδιος
1 (άνευ άτμοῦ)	1500	Διαμαντίδης	Εὐγ. Κρουστάλας
2 " "	1500	" " "	Ψώσος
Άλκιβιάδης	2800	Άλκιβιάδης Στάνις	Χ. Μιχαλιτσιάνος
Ν1 άνευ άτμοῦ	2000	Σκαρχαγγαί Σ-α	Ψώσος
" 2 " "	2000	" " "	" " "
Ροστόβ " "	1800	" " "	" " "
Ταχανρόγ " "	1800	" " "	" " "
Κέρτζ " "	2300	" " "	" " "
Κεραλληνία	τροχοφόρον	Ρομολιά	
Δημήτριος	Έλκιοφόρον	Σκαρχαγγαί Σ-α	Θεόδω. Σαμιώτης
Ταχανρόγ	" "	" " "	Δημ. Γερασιμάτος
Νιέπρ	Τροχοφόρον	" " "	Φωκάς
		" " "	Ψώσος

Κ Α Υ Κ Α Σ Ο Σ

Τὰ γνωστὰ μεγάλα Καυκάσια ὄρη ἄτινα χωρίζουσι τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ἐκτεινόμενα εἰς μῆκος ἄνω τῶν 1000 χιλιομέτρων. Οὐδέποτε αἱ χιόνες λείπουσι ἐκ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν ὄρέων τούτων. Ἐκ τῆς βορείας πλευρᾶς ἧτις εἶναι μᾶλλον κρημνώδης πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ Πρίας, Κούμας καὶ Κουμάν. Ἡ μεσημβρινή κλιτὺς διαβρεχομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν Κούρ καὶ Ἰρίου, εἶναι πλουσιωτάτη εἰς φυτεῖαν, ἔχουσα ἀπέρχοντα καὶ βαθύσκια δάση, δρυῶν, πευκῶν, κέδρων κλπ. Ἡ γῆ εἶναι καρποφόρος παράγουσα ἐκτὸς τῶν δημητριακῶν, δρύζια λινάριον, κνάβιν, σίσταμον, καπνὰ οἴνους κλπ. πλουσιωτάτη εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ κτηνοτροφία εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Τὸ ἔδαφος εἶναι πλούσιον ἐπίσης εἰς μεταλλεῖα σιδήρου, γαλκοῦ, μολύβδου, ἀργύρου, θείου, γαιάνθρακος κλπ, πρὸς δὲ ὑπάρχουσι καὶ μεταλλικαὶ πηγαί.

Κάτοικοι υπερβαίνοντες τὰ 4,000,000 διαιροῦνται εἰς πολλὰς καὶ διαφόρους φυλὰς μὲ ἰδίαν ἐκάστη διάλεκτον. Αἱ κυριώτεραι ἐκ τῶν φυλῶν τούτων εἶναι οἱ Γιωργιανοὶ ἢ Γροῦζοὶ (λαὸς εἰς ἄκρον φιλλέλην), οἱ Κιρκάσιοι, οἱ Ὀσσέται, οἱ Τσεντζένζοι, οἱ Ἀθαγοὶ οἱ Κίσται οἱ Λεσγίζοι κλπ.

Αἱ ἐρημίαι φυλαὶ φημίζονται διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν φιλοξενίαν.

Τὰ ὄρη τοῦ Καυκάσου ἦσαν γνωστὰ καὶ εἰς τοὺς ἀρχαίους δι' ὃ καὶ πολλοὶ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν περὶ αὐτῶν.

Μεγάλως οἱ Ρῶσοι κατέβαλον προσπάθειάς ὅπως ἐξημερόσωσι τὰ μέρη ταῦτα πολλὰ δὲ ἐδαπάνησαν ὅπως ἀνοίξωσιν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Τιφλίδος εἰς Μοσδόκ καὶ μόλα ταῦτα ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε διαβατὴ!

Ἄπο Γεωργίας εἰς τὸ Δαγεστάν ἄγει τὸ στενὸν ὅπερ καλεῖται Ἄλβανικαὶ ἢ Σαρματικαὶ πύλαι Ἐτέρα διόδος ἄγει πρὸς τὴν Τιφλίδα διὰ μέσου τῆς Ἀνάπης καὶ τοῦ Σουκούμ-Καλέ.

Ὁ πρῶτος πόλεμος μεταξὺ Ῥώσων καὶ Καυκασίων διεξήχθη ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μ. κατὰ τὸ 1722 ἐπανελήφθη δὲ ὑπὸ Αἰκατερίνης τῆς Β' κατὰ τὸ 1783.

Ἀναχωρῶν τις ἐκ τοῦ Ῥοστοβίου διὰ τοῦ σιδηροδρόμου καὶ προχωρῶν πρὸς τὰς ὑπωρείας τοῦ Καυκάσου φθάνει μετὰ τρίωρον περίπου εἰς τὴν κεντρικὸν σταθμὸν Τιχαρέτσκαγια. Ἐκ τοῦ σταθμοῦ τούτου ὁ σιδηρόδρομος λαμβάνει παμπληθεῖς διακλαδώσεις πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις ἀγούσας εἰς διαφόρους πολίχνας καὶ διάφορα χωρία καταληγούσας δὲ ὡς ἐξῆς Εἰς Νοβοροσσίσκι, Γεωργέβσκαγια, Σταυρούπολιν καὶ Τσαρίτσεναν.

Ἄνα τὰς διαφόρους ὡς εἴρηται πολίχνας καὶ τὰ διάφορα χωρία εἰσὶν κατεσπαρμένοι πολλοὶ Ἕλληνες ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν γεννημάτων, ἀναφέροντες δὲ τοὺς ἐξῆς.

Εἰς Καρινόφκαν τοὺς κ. κ. Δημ. καὶ Νικ. Στραβόλαιμον, Βασίλειο, Λουβάρδον, Γεώργιον Βομβορῆν Διονύσιον Ἰωακείμ. I. Κογιαλῆν Ἄδελ. Καλογηρᾶ καὶ Ἄνδρ. Ἀρδαβάνην ὅστις τυγχάνει καὶ ἐντολοδόχος τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Βαλλιάνων. Εἰς Οὐτ-σλαμπά, τοὺς κ. κ. Ἄδελφοὺς Σταυριανοπούλους, Γρηγ. Κουντοίρην ἐντολοδόχον τοῦ οἴκου τῶν Βαλλιάνων. Εἰς Ἀρμαβίρ τοὺς κ. κ. Σπυρ. Γοργορίνην Κωνστ. Θ. Βομβορῆν. Εἰς Μαλαροσσίσκαγια τοὺς κ. κ. Δ. Γεωργακόπουλον καὶ Π. Ἀντύπαν. Εἰς Ἰζαμπέλναγια τοὺς κ. κ. I. Γερεζάκην, Κορφιάτην, Κωνσταντινίδην, Μιλετάκην καὶ Βλαχόπουλον. Εἰς Καυ-

κάσκαγιαν τούς κ. κ. Σταυριανοπούλους Ν. Μητσotά-
κην. Είς Μπελαγιαγλίνα τόν κ. Γ, Δικιαρδόπουλον.
Είς Κισλακόφκα τόν κ. Κανάρην Κλαδάν, είς Μι-
χαίλοφκα τούς κ. κ. Άδελ. Γαρμπήν, Έμ Μπονα-
ζούντα, Σπυρ. Τραυλόν, Γερ. Ραυτόπουλον. Είς Άκί-
μοφκα τούς κ. Άδελ. Μολέα. Είς Κρίμσκαγιαν τόν
περιποιητικώτατον κ. Πέτρον Π. Παπαδόπουλον έντο-
λοδόχον τοῦ κ. Βαλλιάνου, είς Πλαστινόφκα τόν κ.
Δημ. Χαντζάκον, είς Ταρασόφκα τόν κ. Άναστάσιον
Σπυράτον καί άλλους τινάς ὧν τά ὀνόματα μᾶς
διαφεύγουσι.

Ἡμερηῖος τοῦ Καυκάσου ἀπὸ τῆς ἐλευστικῆς
τῆς ἀρχῆς τοῦ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΟΔΑΡ

Μεσόγειος πόλις ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, κειμένη ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Ῥοστόδιον εἰς Νοβοροσσίσκι, κατοικουμένη τὸ πλεῖστον ὑπὸ Κοζάκιων τοῦ Δόν, μεθ' οὓς ἔρχονται οἱ Ἀρμένιοι.

Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Αἰκατερινοδάρ, ἔχει ἱστορικὴν αἰτίαν κυριολεκτικῶς σημαίνει δῶρον Αἰκατερίνης, ἔλαβε δὲ τὴν ὀνομασίαν ταύτην διότι Αἰκατερίνη ἢ Β' ἔπότην κατέκτησε τὰ μέρη ταῦτα τὰ ἐδώρησεν εἰς τοὺς Κοζάκους τοῦ Δόν, εἰς τοὺς ὁποίους διεμοίρασε καὶ τὰς γαίας τὰς πέριξ τῆς πόλεως ὅπως τὰς νέμονται, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ στρατολογοῦνται μὲ ἰδίαν δαπάναν χωρὶς νὰ ἐπιβαρύνωσι κατ' οὐδὲν τὸ Κράτος ἐκτός μόνον ἐν καιρῷ πολέμου.

Τὸ Αἰκατερινοδάρ δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ κέντρον τῶν κοζάκων. Ἐκ τοῦ μέρους τούτου προέρχεται τὸ ἀριστον ἵππικόν οὔτινος ἢ περὶ τὴν ἵππασίαν ἐπιτηδιώτης εἶναι τι ἕκτακτον. Οἱ Κοζάκοι ἔχουσιν ἰδίους ἀρχηγούς καὶ ὅλως ἰδιαιτέρα συστήματα στρατιωτικά τε καὶ διοικητικά, εἶναι δὲ ἀνδριώτατοι καὶ ἐκτιμῶνται πολὺ ὑπὸ τῆς Αὐλῆς καὶ διότι εἰς αὐτοὺς ὀφείλονται πλεῖσται ἐκ τῶν νικῶν αἰτίνας ἔχουσι δοξάσει τὰ Ῥωσικὰ ὅπλα.

Ἡ πόλις δὲν ἔχει τι ἄξιον ἰδιαιτέρας μνείας, ἔχει ὅμως καλὰς καὶ λιθοστρώτους ὁδοὺς καὶ ἀρκετὰ ὠραίας οἰκοδομὰς. Στοιλίζει τὴν πόλιν καὶ μία θριαμβευτικὴ ἀψὶς εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐκεῖθεν διελεύσεως Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ'.

Ἕλληνες ἐνταῦθα ὑπάρχουσιν περὶ τὰς 50 οἰκογενείας ἐξ Ἀνατολῆς τῶς πλείστον ὁμώμενοι, καταγίνονται δὲ εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ τὸ ἐμπόριον τοῦ

καπνοῦ ἢ ἀνάπτυξις τῆς παραγωγῆς τοῦ ὁποίου εἰς αὐτούς ὀφείλεται.

Δυστυχῶς Ἑλληνική ἐκκλησία δὲν ὑπάρχει· ὑπάρχει ὅμως Ἑλληνική σχολὴ ἀπὸ διετίας λειτουργοῦσα εἰς τὴν ὁποίαν φοιτῶσι τὰ τέκνα τῶν ἑμογενῶν, ἐφόροι δὲ τῆς σχολῆς ταύτης τυγχάνουσιν οἱ κ. κ. I. Μποστταντζόγλους καὶ Γ. Ἀσβεστόπουλος.

Οἱ κυριώτεροι τῶν ἐμπόρων εἰσὶν οἱ κ. κ. Ἀδελ. Ἀσβεστόπουλοι, Ἀδελ. Σαραντίδη, Ἀποστ. Μικρόπουλος, ὁ καὶ διευθυντὴς τοῦ Ξενοδοχείου „London“ Πέτρ. Γραμματικόπουλος, Ἰω. Ρολικιόπουλος Ἀδελ. Θωμαΐδαι καὶ Γ. Πατσακῶφ. Παντοπωλεῖον ἑλλ. ὑπάρχει τοῦ κ. Ἰω. Ὀφριδοπούλου. Καφενεῖα ἑλλ. δύο τὸ Commercial διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Ἀβαγιανίδου καὶ τὸ „Cafe“ Birza“ ὑπὸ τοῦ Χρ. Καλτακίδου.

Κ Ρ Ι Μ Σ Κ Α Γ Ι Α

Μεταξὺ Δικατερινοδάρ καὶ Νοβοροσίσκι ἀπαντᾷ τις τὴν μικρὰν πολίχνην Κρίμσκαγιαν, ἣτις καίτοι μικρὰ, διεξάγει ὅμως ἀρκετὰ καλὸν ἐμπόριον ὄχι μόνον δημητριακῶν ἀλλὰ καὶ ἄλλων εἰδῶν.

Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν Ἕλληνες περὶ τοὺς 500 οἵτινες προέρχονται ἀπαντες ἐξ Ἀνατολῆς, ἔχουσι δὲ διαφόρους ἀσχολίας, ὧν κυριώτερα εἶναι τὸ ἐμπόριον. Διατηροῦσιν Ἑλλ. ἐκκλησίαν εἰς μνήμην τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον ἀρκετὰ καλὸν ἐν ᾧ φοιτῶσιν περὶ τοὺς 70 ἑλληνοπαίδες ἄρρενες καὶ θῆλεις.

Μετ' εὐχαριστήσεως περετηρήσαμεν παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοῦ μέρους τούτου ἄκρην φιλοπατρίαν καὶ ἐνθουσιασμὸν μεγάλον διὰ πᾶν ὅ,τι Ἑλληνικόν. Ἰερεὺς τυγχάνει ὁ Σεβασμ. Ἰω. Ἀνδρέεφ ὁ καὶ ἐπόπτης

τῆς σχολῆς, διδάσκαλοι δὲ οἱ κ. κ. Ἰω. Παπαδόπουλος καὶ Γεώργιος Παπαδόπουλος. Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ διάφοροι ἔμποροι καθὼς ὁ Γεώρ. Μαυρίδης καὶ Παπαδόπουλος, σιτέμποροι Γεώργ. Τζουβαρτζῆς παντοπώλης, Ἰω. Προδρομαῆς καὶ Ἀγγελῆς Καλλιᾶδης καπνέμποροι. Ὡσαύτως παντοπωλεία εὐρίσκονται ἐνταῦθα τοῦ κ. Ἰορδάνου Ἰωακειμίδη, Σπυρ. Καρτάση καὶ Νικ. Μπεσιζιώτη. Καφενεῖα ὑπὲρ τὰ 15 ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν τὸ „ἐμπορικόν“ τοῦ κ. Ἰω. Ἐσκιτζιέρ καὶ ὁ „Πόντος“ τοῦ κ. Τριανταφυλλίδου. Τὰ ἀρτοποιεῖα ἐνταῦθα εἰσὶν ἅπαντα Ἑλληνικά.

ΝΟΒΟΡΟΣΙΣΚΙ

Πόλις γὰρ τοῦ Καυκάσου παρὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν κειμένη ἐπὶ γραφικωτάτης θέσεως περιβαλλομένη ὑπὸ ὄρεων καὶ ἔχουσα περίξ κύτῃς τοπία κατάρυτα καὶ καρποφόρα.

Ἦτε πόλις ὁ λιμὴν καὶ τὰ περίγωρα ὁμοιάζουσι κατὰ πολὺ πρὸς τὸ Ἀργαστόλιον. Ἡ ἐμπορικὴ σημασία τῆς πόλεως ταύτης δὲν χρονολογεῖται πρὸ πολλοῦ. Μόλις πρὸ 20. ἐτῶν ἤρχισε ἐμπορικῶς ἀναπτυσσομένη καὶ ἐγένετο βαθμηδὸν ὁ κυριώτερος σταθμὸς διαμετακομῆσεως τῶν ἀρθόνων τοῦ Καυκάσου γεννημάτων. Ἡ ἐξαγωγή ἐκ τοῦ λιμένος τούτου διενεργεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸν χειμῶνα.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη μεγάλῃ ἐργασία συνετελέσθη πρὸς ὅσον οἶον τε καλλιτέραν κατασκευὴν τοῦ λιμένος ὅστις τριουτοτρόπως ἐγένετο εἰς ἓκ τῶν ἀσφαλεστέρων λιμένων τῆς Μαύρης θαλάσσης καίτοι οἱ τὸ μέρος ἐκεῖνο προσβάλλοντες ἄνεμοι εἶναι σφοδρότατοι καὶ ἐπικίνδυνον ἔστω.

Ἄλλοτε τὰ μέρη ταῦτα ἐχρησίμευον ὡς κρη-

σφύγεται πολλῶν βαρβάρων φυλῶν Κιρκασίων, Τατάρων, Ίμερετίνων κλπ. αἵτινες κύριον εἶχον ἔργον τὴν πειρατείαν.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Νοβαροσσίσκ, ἀνέρχεται περίπου εἰς 30 χιλ. κατοίκων.

Ἡ Ῥωσικὴ Κυβέρνησις κατιδοῦσα τὴν σημασίαν τοῦ ἐν λόγῳ λιμένος καὶ ἵνα συντελέσῃ εἰς τὴν ταχέϊαν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου ἔχει κατασκευάσει κολοσσιαῖον ἔργον ὅμοιον τοῦ ὁποίου μόνον ἐν Ἀμερικῇ ὑπάρχει. Τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι τὸ καλούμενον Elevateur (ἀνυψωτήρ). χρησιμεύων πρὸς μετακώμησιν καὶ φόρτωσιν τῶν γεννημάτων ἀπὸ τοῦ σιδηροδρόμου κατευθειαν εἰς τὰ ἀτμοπλοία. Ἡ τεραστία αὕτη μηχανὴ ἀπ' ἑαυτῆς ζυγίζει, καθαρίζει καὶ κατόπιν δι' ἐλαστικῶν ταινιῶν μεταφέρει μακρόθεν τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν σωλῆνα, ὁπόθεν διοχετεύεται εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἀτμοπλοίου, χωρὶς νὰ χαθῆ τὸ ἐλάχιστον. Ἔχει περὶ τὰς τετρακοσίας δεξάμενας ἐν αἷς ἀποθηκεύουσι τὸ πρᾶγμα τινων εἰ ἐμποροί. Ἐκόστισεν 5 ἑκατομμύρια ρούβλια καὶ δύναται νὰ φορτώσῃ πλέον τῶν 5000 ψαθῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν 3226 τόνους.

Ἐνεκεν τῆς ὄρεινῆς μᾶλλον τοποθεσίας τῆς πόλεως, τὸ κλίμα εἶναι εἰς ἄκρον ὑγρῶν, προσελκύει δὲ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὰ θαλάσσια λουτρά οὐκ ὀλίγας οἰκογενείας κατὰ τὸ θέρος.

Ἕλληνες ἀρκετοὶ εὗρισκονται ἐνταῦθα ἀνεργόμενοι περίπου εἰς 1000, ὧν τὸ κλειστόν εἶναι Ἄνατολίται, καταχίνονται δὲ εἰς διαφόρους ἀσχολίας. Ἀνάγκη ὅμως νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι πρὸ τινων ἐτῶν τὸ ἐμπόριον ἐνταῦθα ἦτο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν. Ἦδη δὲ ἐμειώθη ἐπαισθητῶς ἕνεκα τῆς ἀναπτύξεως

τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας καὶ κατασκευῆς πολλῶν ἔτι γραμμῶν δι ὧν τὸ πρᾶγμα διασκορπείται: εἰς διάφορα μέρη. Ἐκ τῶν Ἑλλ. ἐμπορικῶν οἰκῶν δύο μόνον ἐξακολουθοῦν τὰς ἐργασίας των, ὁ μέγας οἶκος τῶν Βαλλιάνων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ φιλοτιμωτάτου κ. Ἀθ. Βαλλιάνου οὕτινος τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα ὑπερβαίνουσιν πᾶσαν περιγραφὴν καὶ ὁ οἶκος τοῦ κ. Ἡλίου Σαρσέτη ἐπίσης λαμπροῦ πατριώτου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Ἐπίσης ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐξῆς διάφορα ἑλληνικὰ καταστήματα ὡς λ. γ. ὁ ἀτμόμυλος τῶν κ. κ. Ἀδελ. Ἀσλανίδη, τὰ παντοπωλεῖα τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Καλλιβάζη, Παναγιώτου Κλοσίδη, Ἰωαν. Κουκετζ, Γ. Νεοφύτου. Τὰ κτηνοπωλεῖα τῶν κ. κ. Παξιμάδη καὶ Δημ. Σεραφεῖμ. Καφενεῖα Ἑλληνικὰ ὑπάρχουσιν ὡσαύτως οὐκ ὀλίγα ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ „Ἀκρόπολις“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Ἀθαν. Κουρούκλη, „Μαύρη Θάλασσα“ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντ. Γράφου καὶ τὸ „Ἐμπορικόν“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Ἰω. Τσουμάκη. Ἑλληνες ἐμπορομεσίται εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι. Οἱ κ. κ. Ἀγησίλαος Γεωργόπουλος, Εὐστάθιος Πατισουδάκης, Εὐστ. Κυριακόπουλος Δημ. Κωνσταντινίδης, Θεόδωρος Δρίτζας καὶ Κωνστ. Τσέρτος ὅστις τυγχάνει καὶ ἔμπορος ἀποικιακῶν.

Ἐνταῦθα εὕρισκονται καὶ δύο ἀλευροπωλεῖα ἑλλ. τῶν κ. κ. Ἀδελ. Καλλιβάζη καὶ Γ. Λεωντίδη.

Καίτιν ἡ ἑλλ. παροικία εἶναι ἀρκετὰ πυκνὴ στερεῖται καὶ ἐκκλησίας καὶ Σχολείου, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅμως ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ γείνη καὶ τὸ ἔν καὶ τὸ ἄλλο, διότι ἔχουσιν ἤδη συλλέξει ἀρκετὸν ποσὸν χρημάτων πρὸς τὸν ὧς εἴρηται σκοπὸν ἐλπίζεται δὲ ὅτι ταχέως θὰ συναγῶσιν ἀναγκαιοῦς ὁδῶς πραγ-

ματοποιηθῆ ἢ ἀνοικοδόμησις τῶν ἔθν. ἰδρυμάτων.
Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ὑπάρχει ἐνταῦθα ἄμισθον,
καίτοι ἡ παρατηρουμένη κίνησις τοῦ λιμένος εἶναι
τοιαύτη ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλ. σημαίαν ὥστε θὰ ἐ-
δικαιολόγει τὸν διορισμὸν ἐμίσθου Προξένου.

* * *

Ἀναχωρῶν τις, διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐκ Νοβορο-
σίσκ παραπλέει γραφικώτατα παράλια ἅτινα εἰσὶν
ὑπώρειαι τοῦ Καυκάσου καὶ τὰ ὅποια παρέχουσι
τόσον τερπνὴν καὶ μαγευτικὴν θέαν, ὥστε νομίζει τις
ὅτι παραπλέει τὰ παράλια τῆς Μεσημβρινῆς Ἰτα-
λίας. Λόφοι κατάφυτοι, κοιλάδες, δάση, βράχοι καὶ
πᾶν ὅ,τι ἡ φύσις δύναται νὰ παρουσιάσῃ μαγευτικὸν
εἰς ἀναλόγους δὲ ἀποστάσεις ὑπάρχουσιν συνοικισμοὶ
πολίχναι, χωρία καὶ κωμοπόλεις ὅπου τὸ ἀτμόπλοιο
σταματᾷ ἐπ' ὀλίγον ἵνα ἀφήσῃ καὶ παραλάβῃ ἐπι-
βάτας. Αἱ κυριώτεροι ἐκ τῶν παραθαλασσίων τούτων
συνοικισμῶν εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

Καπαρντίγκα, χωρίον ἀπέχον $\frac{3}{4}$ τῆς Νο-
βοροσίσκις Κιλετζίκ, πολίχνη $1\frac{1}{2}$ ὥραν ἀπέ-
χουσα τῆς Νοβορ. Τζούμπα, πολίχνη Του-
άψε μικρὰ ἀλλ' ὠραιότατη πολίχνη τῆς ὁποίας
ἡ θεὰ παρουσιάζει εἰς τοὺς διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου κα-
ταφθάνοντας, κάτι τι ἕξοχον. Γουνταουῦτ, κωμό-
πολις μέ ἀρκετὰς φυσικὰς καλλονὰς. Κατόπιν τῆς
εἰρημένης πολίχνης ἔρχεται μεγαλοπρεπῶς ἀνυψού-
μενον τὸ ὄρος Νέος Ἄθως, ἐπὶ μιᾷς καταφύτου
κλιτύος ἐπὶ τοῦ ὁποίου πρό τινων ἐτῶν ἐκτίσθη Μονή,
καθ' ὁμοίωσιν τῶν ἐν τῷ ἀγίῳ Ὀρειτοῦτων ἐξ οὗ
καὶ ἐδόθη καὶ εἰς τὸ ὄρος τὸ ὄνομα Νέος Ἄθως
Ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ εἶναι κτίριον ἐπιβάλλον τῆ δὲ ἐ-
σωτερικῇ αὐτοῦ διασκευῇ φημίζεται ὡς ἀριστούρ-

γημα τέχνης. Ἐδῶ καὶ ἐκεῖ δὲ ἐπὶ τῶν γραφικῶν καὶ καταφύτων τοπείων ὑπάρχουσι κατεσπαρμένα οὐκ ὀλίγα οἰκήματα καὶ μεγαλοπρεπέστατον τῆς Μονῆς Ξενοδογεῖον ὅπου συρρέουσιν κατὰ τὰς ὥρας τοῦ θέρους διάφοροι ξένοι.

Εἰς ὅλους τοὺς ὡς εἴρηται συνοικισμοὺς ἀπαντῶνται Ἕλληνες οὐκ ὀλίγοι γλιιάδες, καταγόμενοι ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐγκατεστημένοι οἰκογενειακῶς. Εἶναι εἰς ἄκρον φιλοπάτριδες καὶ διατηροῦσιν ἀκμαῖον τὸ ἐθνικὸν φρόνημα διὸ καὶ διακαῆς αὐτῶν πόθος εἶναι ἡ μετανάστευσις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν. Εἶναι δὲ καὶ οὗτοι ἐξ ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων τελευταίως ἐγένοντο διαβήματα παρὰ τῆ Ἑλλ. Κυβερνήσει, ὅπως παραχωρηθῶσιν εἰς αὐτοὺς γαῖαι ἐν Ἑλλάδι πρὸς καλλιέργειαν.

Περὶ τῶν ὁμογενῶν τούτων θέλομεν γράψαι ἐν ρηαιτέρῳ κεφαλαίῳ.

ΣΟΥΧΟΥΜ-ΚΑΛΕ

Ἡδὴ κειμένη ἐπίσης ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν ταῦ Καυκάσου καὶ παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀριθμοῦσα μετὰ τῶν περιγύρων περὶ τὰς 8000 κατοίκους. Τοποθεσία γραφικωτάτη ὅπως ἔλα τὰ παράλια ταῦτα καὶ μὲ ἀρκετὰ καλὸν λιμένα.

Τὸ θελιτικὸν τῶν τοπείων ἅτινα περιστοιχίζουσι τὴν πόλιν καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ κλίματος καὶ τὸ ὄροσερόν τῆς βλαστήσεως καθιστῶσιν τὸ μέρος τοῦτο ἐφάμιλλον τῶν διασήμεων μερῶν τῆς Νικαίας καὶ τοῦ Σάν Ρέμου. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπῆρχον οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ, ἕνεκα λιμναζόντων τινῶν ὑδάτων θὰ ἦτο κέντρον μεγάλης συρροῆς, ἀλλὰ γίνεται ἤδη ἐργασία πρὸς ἀποξήρανσιν τῶν ἐλμάτων ἐκείνων καὶ οὕτω

ή μάστιξ αὕτη τῶν πυρετῶν ὅσον ἔπου θά ἐκλείψη
Τότε δὲ οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι τὰ μαγευτικά ταῦτα
παράλια θά γίνωσιν περιζήτητα.

Ὡς πόλις τὸ Σουχοῦμ-Καλέ (ὅπερ ὡς γνωστὸν
ἐκ τῆς ἱστορίας ὑπέστη καταστροφὰς κατὰ τὸν τε-
λευταῖον Ρωσσωτοῦρ. πόλεμον) δὲν παρέχει τι τὸ
ἐνδιαφέρον εἶναι πόλις ἐν τῷ γίγνεσθαι καὶ πολὺ πι-
θανὸν τοῦ χρόνου προϊόντος νὰ καταστῇ ἀξία λόγου.

Ἐκ τῶν ἀξιοθεάτων τῆς πόλεως τὴν πρώτην θέ-
σιν κατέχει ὁ ἱστανικὸς κήπος καὶ ἡ παρά τὴν θά-
λασσαν ὠραία δενδρόστοιχία.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ἀπαντᾶται κρήνη ἀνα-
γομένη εἰς ἀρχαίαν ἐποχὴν φέρουσα Ἑλληνιστὶ ἐπι-
γραφὴν ἐξ ἧς καταφαίνεται ὅτι κατεσκευάσθη αὕτη
ὑπὸ τινος Ἑλληνοσ Τραπεζουντίου τὸ ἐπώνυμον
Μεταξᾶ.

Οἱ Ἑλληνες τοῦ Σουχοῦμ-Καλέ καὶ τῶν πέριξ
ἀνέρχονται εἰς 3000 περίπου, εἶναι δὲ ἅπαντες Ἄνα-
τολίται ἀσχολουμένοι εἰς τὰς καπνοφυτείας, τὴν γε-
ωργίαν καὶ ἐν μέρει εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει διακρινομένων ἐλλήνων ἀ-
ναφέρομεν τοὺς κ. κ. Δημ. Κομνηνόν, Παν. Βαρεϊά-
δην, Ἰωαν. Καλλιανίδην, Χρῆστον Μαυρόπουλον Ἰωαν.
Παυλίδην καὶ Ε. Α. Συργανίδην καπνεμπόρους, τοὺς
κ. κ. Γεώργ. Σαλίβερον ξυλέμπορον τὸν κ. Νικ. Δια-
μαντόπουλον ἀλευρέμπορον καὶ ξυλέμπορον τοὺς κ. κ.
Σπυρίδωνα Μεταξᾶν κτηματίαν καὶ ξυλέμπορον τὸν
κ. Νικοκ. Η. Μεταξᾶν κτηματίαν καὶ πρακτορα τῆς
Ἑρωσικῆς ἀτμοπλοικῆς ἐταιρείας „Ναντζέδε“, τὸν κ.
Σάββαν Λυμπριδὴν διευθυντὴν Καρνερίου, τὸν κ.
Γεώργ. Μεταξόπουλον διευθυντὴν τοῦ μεγάλου ξε-
νοδοχείου „Μητροπόλεως“ καὶ τοὺς κ. κ. Σπυρ. καὶ

Παν, Ξανθοπούλους κτηματίας και τὸν Γεώργ. Συγαρδίνην διευθυντὴν καφενεῖου.

Ἐπίσης ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα τινὰ ἑλληνικὰ καταστήματα οἷον καφενεῖα, πάντοπωλεῖα κλπ.

Ἐνταῦθα Κοινότης, ἐκκλησία σχολεῖον καὶ Προξενεῖον Ἑλλ. δὲν ὑφίστανται.

Π Ο Τ Ι

Παράλιος πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας, εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Ριὼν (Φάσιδος) Τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ εἶναι μᾶλλον ἐλῶδες, οὐ ἔνεκα καὶ τὸ κλίμα εἶναι μᾶλλον νοσηρὸν, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ πόλις δὲν ἔλαβε τὴν ἀνάπτυξιν ἄλλων πόλεων τῆς Αὐτοκρατορίας. Τὸ ἔδαφος εἶναι τόσῳ γαμηλὸν ὥστε ἔργεται ἡ πόλις γαμηλωτέρα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὅπως εἰς τὰ παράλια τῆς Ὀλλανδίας. Ἡ πόλις ἔχει σχῆμα τετραγώνου, περιστοιγεῖται δὲ ἀπὸ πύργους ἐφοδιασμένους μὲ τηλεβολοστοιχίας.

Μῆλην τὴν σμικρότητα τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ εἰσὶν εὐρεῖαι καὶ εὐθύγραμμοι ὅχι ὅμως καὶ εἰς καλὴν κατάστασιν. Μετὰ τῆς Τιφλίδος τῆς πρωτεύουσῆς τοῦ Καυκάσου συνδέεται τὸ Πότι διὰ σιδηροδρόμου, ἀπέχει δὲ τῆς εἰρημένης πρωτεύουσῆς περὶ τὰς 10 ὥρας.

Ὁ λιμὴν τῆς πόλεως δὲν ἀριθμεῖ πολλὰ ἔτη κατασκευασθεὶς τελευταίως Κυβερνητικῇ μερίμνῃ, οὕτω δὲ εὐκόλως προσορμίζονται τὰ καταπλέοντα σκάφη, ἐνῶ ἄλλοτε ἦσαν ἠναγκασμένα νὰ ἀγκυροβολῶσι πολὺ ἀνοικτὰ.

Τὸ Πότι ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Αὐ-

τοκρατορίαν. κατεκτήθη δὲ ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας κατὰ τὸ ἔτος 1809 προσωρινῶς ὠριστικῶς δὲ περιήλθεν εἰς τὸ Ῥωστικὸν κράτος διὰ τῆς συνθήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως τοῦ 1829.

ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν ἡ πόλις εἶναι ἀρκετὰ σημαντικὴ, διότι διενεργεῖ ζωηρὸν ἐμπόριον ἐξαγωγῆς διαφόρων εἰδῶν, ὡς λ. γ. ἀραβοσίτου, οἴνου, μέλιτος κηροῦ, μετὰξις, μαλλίων, δερμάτων κτλ. πρὸς δὲ ἐξάγει καὶ μεγάλην ποσότητα μαγανέζης, εἶδος χρώματος περιέχοντος μέταλλα οἶον σίδηρον κ.λπ.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως εἶναι ἀραιὸς μὴ ὑπερβαίνων τὰς 3000 ψυχάς, εἰσὶν δὲ οὗτοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Μιγγρέλοι, μία ἐκ τῶν φυλῶν τοῦ Καυκάσου μὲ ἴδιαν διάλεκτον καὶ μὲ ἴδια ἔθιμα ἂν καὶ ἡ θρησκεία αὐτῶν εἶναι ὀρθόδοξος.

Ἑλληνες ὑπάρχουσιν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ περὶ τοὺς 300 ἐξ ὧν μόνον περὶ τοὺς 10 εἰσὶν ὑπήκοοι Ἑλληνας, οἱ δὲ λοιποὶ προσέρχονται ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Δυστυχῶς μόνον τὸν ἀρκετὰ σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων οὔτε ἐκκλησία ὑπάρχει, οὔτε σχολὴ Ἑλληνικὴ, ἡ δὲ παροικία εἶναι ἀσύντακτος καὶ ἀδιοργανώτος. Ἀπόπειραι γενόμεναι πρὸ καιροῦ πρὸς σύμπηξιν κοινότητος ἀπέτυχον.

Τὴν Ἑλλάδα ἀντιπροσωπεύει ὑποπροξενεῖον διευθυνόμενον ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Νικ. Αὐγερινοῦ, ἐσχάτως διορισθέντος ἀντὶ τοῦ κ. Ἀγιλλέως Ἡλιοπούλου ὅστις διεθύνε τὸ προξενεῖον προηγουμένως.

Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν ὡς εἴρηται ὁμογενῶν εἶναι ἡ ἐμπορία ἐν γένει τόσον τῆς ἐξαγωγῆς καθὼς καὶ τὸ τοπικὸν ἐμπόριον. Κυριώτεροι ἐμπορικοὶ οἴκοι εἰσὶν τῶν κ. κ. Σπυρ. Κουντάρη, Δημητρίου, Πηλίδη, Νικολ. καὶ Ἀγγελισίου, Θεοφ. Αὐγερινοῦ, Ἀλκιβιάδους

Γιαννοπούλου, Γεωργίου Σταυρίδου, Γερ. Μεταξά, Α. Κ. Κομιλιάδη. Μεσίται και υπάλληλοι τυγχάνουσιν οί κ. κ. Παναγής Μεταξάς Άντ. Κουντούρης, Τούλιος Κούπας, Άρχάδιος Καρπόζιλος, κτλ.

Ένταῦθα υπάρχουνε και διερμηνεῖς τῆς Ἀγγλικῆς οί κ. κ. Ἀγησίλαος Λυγερινός και Ἀλέξανδρος Καπέλλας. Καφενεῖα Ἑλληνικά εἰσὶν τρία ἐξ ὧν τὸ κυριώτερον τυγχάνει ἡ „Μακεδονία“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Παύλου Τσαλιγοπούλου.

Χάριν τῆς ὡς ἐλέχθη ἐξαγωγῆς ἡ κίνησις τοῦ λιμένος εἶναι ἀρκούντως ζωηρά. Ἑλληνικά ἀτμόπλοια προσεγγίζουνε περὶ τὰ 15 κατ' ἔτος τὰ δὲ ἰστιοφόρα σπανίζουνε.

Β Α Τ Ο Υ Μ

Ἡ γνωστὴ ἐξαγωγικὴ πόλις τῶν πετρελαίων κεῖται ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας ἐν Γεωργίᾳ και εἶναι πρωτεύουσα τοῦ Κυβερνεῖου Γουρίας. Ἡ πόλις κεῖται εἰς τὸ βάθος πεδιάδος εὐρυτάτης και εὐφοροτάτης καταφύτου ἀπὸ διάφορα ἐκλεκτὰ ὀπωροφόρα δένδρα. Αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως εἰσὶν εὐρεῖαι, εὐθεῖαι και καλῶς ἐστρωμέναι, στολίζει δὲ αὐτὴν και ὠραιότατος θεμόσιος κήπος.

Ἰπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν τὸ Βατούμ κατέχει καλὴν θέσιν. Μεγάλῃ διενεργεῖται ἐξαγωγὴ ὀπωρῶν τὰς ὀποιᾶς ἀφθόνως παράγουσιν αἱ πέριξ γαῖαι, προμηθεύει δὲ πλείστας πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας, ἀλλὰ τὸ κυριώτερον εἶδος ὅπερ ἀποτελεῖσημαντικώτατον ἐμπορικὸν παράγοντα τοῦ μέρους εἶναι τὰ πετρέλαια ἅτινα προερχόμενα ἐκ Βακχοῦ, προετοιμάζονται διὰ τὴν ἐξαγωγὴν. Ἐνεκα δὲ τῆς μεγάλης ποσότητος τῶν πετρελαίων και τῆς διηνεκοῦς φορτώσεως αὐτῶν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι πλήρης ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ ἐλαίου

τούτου καὶ εὐθὺς προσβάλλει τὴν ὄσφρυσιν τοῦ μὴ ἐξοικειμένου ξένου.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Βατοῦμ ἀνέρχονται εἰς 15.000 συγκείμενοι ἐκ διαφόρων φυλῶν ὧν οἱ κυριώτεροι εἰσὶν οἱ ἐξῆς. Ῥώσσοι, Ἑλληγες, Γεωργιανοί, Ἀρμένιοι, Ὄσσέται, Ἐβραῖοι, Ἱμερέτοϊ, Μιγγρέλοι, Ἀπχάζοι, Τοῦρκοι, Τατάροι κλπ.

Οἱ Ἑλληγες ἀνέρχονται εἰς 3000 περίπου ἅπαντες σχεδὸν προερχόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὸς Ναός εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου, κτισθεὶς πρὸ τριακονταετίας. Ἐν τῷ Ναῷ τούτῳ ἱερουργοῦσι τρεῖς ἱερεῖς Ἑλληνιστῆ ὧν ὁ πρωθιερεὺς τυγχάνει ὁ ἐλλογομώτατος κ. Κωνστ. Τσαντάκωφ. Οἱ δὲ ἄλλοι δύο εἰσὶν οἱ ἱερεῖς κ. κ. Ματθαῖος Μάνος καὶ Νικ. Κωνσταντινίδης. Ἱεροφάλται δὲ οἱ κ. κ. Στέφανος Κοντογιαννόπουλος καὶ Ἰορδάνης Κωνσταντινίδης ἅπαντες ἐκπληροῦντες τὸ καθήκον των προσηκόντως. Ὑπάρχει δὲ ἐνταῦθα καὶ Ἑλλ. Ἀλληλοδιδασκτικὴ Σχολὴ ἣτις ἀποτελεῖται ἐκ πέντε τάξεων ἐκτὸς τῆς νηπιαγωγικῆς ἐν αὐτῇ φοιτῶσιν περὶ τοὺς 120 Ἑλληνόπαιδες. Τὸ προσωπικὸν τῆς ὡς εἴρηται Σχολῆς ἀποτελεῖται ὡς ἐξῆς. Διευθυντῆς ὁ κ. Γεώργ. Ἀτμάτσωφ, διδάσκαλοι δὲ οἱ κ. κ. Κωνστ. Τσαντάκωφ ἱερεὺς, Ἰωαν. Παππαδόπουλος καὶ Χρῆστος Τσιμπλινίδης. Ὑπάρχει προσέτι ἐν τῇ αὐτῇ Σχολῇ καὶ τμήμα Παρθεναγωγείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς εὐρυμαθοῦς καὶ ἱκανοτάτης διδασκαλίσης κ. Ἐλένης Δερέκα, Ἀθηναίας τελειοφοίτου τοῦ Ἀρσακείου, χρηματισάσης ἐπὶ ἐξαετίαν διευθυντρίας τοῦ ἐν Τραιεζαῶντι Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου, ὅπου ἀφῆκε τὰς ἀρίστους κεραιὺς ἐκτετυπώσεων. Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων εἶναι

έννοεῖται τὸ ἐμπόριον τόσῳ τὸ ἐξαγωγικὸν καθὼς καὶ τὸ ἐπιτόπιον παντὸς εἶδους, ἐφ' ᾧ καὶ πλῆθος παντοειδῶν Ἑλληνικῶν καταστημάτων ὑπάρχουσιν εἰς τὰ διάφορα κέντρα τῆς πόλεως, ὡς λόγου χάριν, Παντοπωλεῖα, Ὑφασματοπωλεῖα. Ποτοπωλεῖα, Γραφεῖα ἀργυραμοιβῶν (σαράφικα) Καπνοπωλεῖα κλπ.

Ἐξαγωγικοὶ ἐμπορικοὶ οἴκοι εἰσὶν οἱ ἐξῆς. Τῶν κ. κ. Σ. Σ Ἰβηροπούλου, Χαρ. Παναγιώτοπούλου. Χρ. Γρηγοριάδου, Ἰωαν. Καντίλη, Α. Εὐφρεμίδου. Ἄδελ. Παρασκευοπούλου, Μιχ. Γιαννοπούλου. Τὰ δὲ ἐν τῇ πόλει Ἑλληνικὰ καταστήματα εἰσὶν τὰ ἐπόμενα Ὑφασματοπωλεῖα τῶν κ. κ. Π. Ι. Παπαδοπούλου Ἄδελφ. Χαλαμπόγλου, Ἄδελφ. Μεταξᾶ. Παναγιώτου Εὐλευθεριάδου, Πέτρου Φωκαΐδου Γεώρ. Παρασκευοπούλου Μιχ. Κεσισόγλου, Δημ. Καραφουλίδου, Ἀρίστ. Δημητριάδου, Ἰωαν. Ἀβραμίδου, ἀπάντων ἐκ Σουμερνῶν τῆς Ἀνατολῆς. Παντοπωλεῖα τῶν κ. κ. Νικηφόρου Νικηφορίδου, Παναγιώτου Σιμεωνίδου, Ι. Κ. Μητιτενίδου, Ἄδελφ. Πατσουκίδου καὶ Παναγιώτου Α. Ἄρνοπούλου. Καταστήματα φιλικῶν (galanterie) Τῶν κ. κ. Γεώργ. Μεταξᾶ, Παναγιώτου Μεταξᾶ, Μιχ. Παρασκευοπούλου, Αποστόλου Παρασκευοπούλου, Θεοφυλάκτου Σπανάκη, Νικ. Σπανάκη Ζαχαρίου Σπανάκη. Παναγιώτου Κεσισόγλου, Πέτρου Κεσισόγλου, Κωνστ. Κεσισόγλου, Θεοδώρου Κεσισόγλου Πέτρου Σιμεωνίδου, Παντελή Σιμεωνίδου, Χαρ. Ἀναστασιάδου καὶ Σωτηρίου Ἀναστασιάδου. Γραφεῖα ἀργυραμοιβῶν (σαράφικα), τῶν κ. κ. Ἰωαν. Σαρόγλου Ἄδελ. Φωστηροπούλου, Χαρ. Παναγιωτοπούλου Δημ. Κοντίδη, Μιχαήλ Ράγκου, Χρ. Γρηγοριάδου καὶ Ἀντωνίου Ἀθανασιάδου.

Ἐνταῦθα λειτουργεῖ ἀπὸ ἐτῶν τὸ μόνον ἐν Βα-

τούμ Καπνεργαστάσιον ἐν ᾧ ἐργάζονται περὶ τοῦς 150 Ἑλληνας καὶ ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν πατριωτικώτατον κ. Δάζαρον Πινιατόγλου. Ἀλευροπωλεῖον ἐν ὑπάρχει ἐνταῦθα τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Σιμόνωφ. Δερματοποιεῖα δύο τῶν κ. κ. Παντ. Μηγαλινου ὅπερ διευθύνει ὁ κ. Μιχ. Κυπριαδῆς καὶ τὸ τοῦ κ. Παν. Καλαϊτζόγλου. Ἀτμοκίνητον ἐργαστάσιον κατασκευῆς δοχείων καὶ κιβωτίων διὰ τὰ πετρέλαια εὐρίσκεται ἐνταῦθα καὶ ἀνήκει εἰς τὸν ὁμογενῆ κ. Ι. Σιδερίδην. Μηχανικὸς τοῦ ἐργαστασίου τούτου τυγχάνει ὁ κ. Κωνστ. Καπετανίδης, Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὸν βιβλιοπωλεῖον διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ πατριωτικωτάτου κ. Δημ. Καπίδη. Καφενεῖα ἑλληνικὰ ὑπάρχουν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ οὐκ ὀλίγα ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν τὰ ἐξῆς. „Ποσειδῶν“ κ. Ἰωαν. Μάντικα, „Ἀκρόπολις“ κ. Νικολ. Σταματέλου καὶ „Ὠραία Ἑλλάς“ κ. κ. Ἀδελφῶν Ἀνθοπούλου. Τὸ μόνον ἐνταῦθα Ἑλλ. Φαρμακεῖον ἀνήκει εἰς τὸν κ. Νικόλαον Γιακαλήν, Ἑλλῆν δὲ ἰατρός καὶ ἄξιος ἐπιστήμων εἶναι ὁ φιλογενέστατος κ. Τιμολέων Τριανταφυλλίδης.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω εἰσὶν καὶ διάφοροι ἄλλοι Ἑλληνας ἀσχολούμενοι εἰς διαφόρους τέχνας, πρὸς δὲ καὶ ἄλλοι καταγινόμενοι εἰς τὴν ἁλιεῖαν.

Ἡ Ἑλλάς ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ δι' ἀμίσθου ὑποπροξενείου.

Τ Ι Φ Λ Ι Σ

Ἀπὸ τὸ Βατούμ μεταβαίνει τις διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς τὴν εἰς ἀπόστασιν ὀδώδεκα ὡρῶν πόλιν, Τιφλίδα, ἀφοῦ διέλθῃ γραφικώτατα τοπεῖα κατάφυτα μέρη, παρθένα καὶ βαθύσκια δάση, καρποφόρους κοιλάδας καὶ πᾶν ὅ,τι ἡ φύσις παρέχει τερπνὸν καὶ ὡραῖον.

Ἡ Τιφλίς εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Καυκάσου κειμένη παρά τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Κύρου, ὅστις διασχίζει τὴν πόλιν εἰς δύο (καὶ ἐπὶ ἐφοροτάτης κοιλάδος περικυκλουμένης ὑπὸ ὄρέων. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ συνομολογήθη ἡ εἰρήνη μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Περσίας κατὰ τὸ 1814. Ἡ πόλις διαιρεῖται εἰς παλαιὰν καὶ νέαν Τιφλίδα καὶ ἡ μὲν παλαιὰ ἔχει ὄλως Περσικὴν φυσιογνωμίαν καθόσον καὶ οἱ κάτοικοι εἰσὶν κατὰ μέγα μέρος Πέρσαι, Ἀρμένιοι καὶ Γεωργιανοὶ, ἡ δὲ νέα εἶναι πόλις ὠραία μὲ λαμπρὰς οἰκοδομὰς, μὲ εὐρείας καὶ λιθοστρώτους ὁδοὺς, μὲ θελτικιώτατον δημόσιον κῆπον, τερπνοὺς περιπάτους πλατείας, θέατρον μεγαλοπρεπέστατον, τροχιοδρόμους, δημόσια κτίρια καὶ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὸν ἐξωραϊσμόν πετρολιτισμένης πόλεως, δύναται δὲ νὰ παραβληθῇ μὲ τὰς καλλιτέρας πόλεις τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὁ Σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου εἶναι μέγας εὐρυχωρώτατος καὶ πολυτελέστατος. Ἐπίσης εἶναι ἄξιον λόγου καὶ τὸ κτίριον ὅπερ χρησιμεύει ὡς ἰερατικὴ Σχολή. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει καὶ ἀνάκτορον διότι καθὼ πρωτεύουσα τοῦ Καυκάσου, εἶναι ἔδρα ἀνωτάτου μεγιστάνος μὲ ἀπεριόριστα δικαιώματα

Διάσημα εἰσὶν τὰ θερμὰ καὶ θειοῦχα λουτρά τῆς Τιφλίδος ἅτινα προσερχόμενα ἐκ τῶν ἐγκάτων τοῦ ὄρους φημίζονται ὡς ἰαματικώτατα προκαλοῦντα πολλοὺς ἐπισκέπτας ἐκ διαφόρων μερῶν συνεχῶς δὲ τιμᾷ αὐτὰ διὰ τῆς παρουσίας του καὶ ὁ Σάχη τῆς Περσίας.

Τὰ πέριξ τῆς Τιφλίδος εἶναι καρποφόρα παράγοντα πολυκοικίλους καὶ χυστελικιώτατους καρπούς ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ, ἐξ ὧν ὀχιμόνον ἡ πόλις προμηθεύεται ἀλλὰ καὶ σημαντικὴ διενεργεῖται ἐξαγωγή διὰ διαφόρους πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας.

Τὸ κάλλος τῆς Καυκασίας οὐτῆς ἰδίως τῆς Γεωργιανῆς εἶναι παγκοσμίου φήμης ὅσο καὶ ἡ Εὐφρατις ὡς πρωτεύουσα τοῦ Καυκάτου οὐαται γὰρ ὁ οὐμασθῆ ἢ ἔδρα τῆς καλλιότητος.

Διαφοροὶ τύποι ἐξόχου ὠραιότητος ἀπαντῶνται ἀνά πάσα· στιγμὴν καθ' ὅσον ὥστε ὁ ξένος ἐπιπλέπτῃς

Ι Ι Φ Ι Ι Σ

εὐρίσκειται πρὸς ἐντάκτου θεάματος καὶ ἀνὸν οὐαται γὰρ ἀποφυγὴ τὴν ἐκπλήξιν τοῦ ἴσος τὸ κάλλος τοῦ προσώπου τῶν γυναικῶν ἀνταπεκρίνεται ἢ πλαστικότητος τοῦ σώματος καὶ τὸ ἀγγελικὸν τοῦ ἀναστήματος οὕτως ὥστε δικαίως ἡ Καυκασία φησὶ θεωρεῖται ὡς ἡ ὠραιότερα.

Τὸ ἄρμενικὸν στοιχεῖον εἶναι τὸ πλουσιώτερον τῆς πόλεως καὶ ἔχει εἰς χεῖρας τοῦ τοῦ ἐμπορίου.

Οἱ Ἕλληνες ἐν μὲν τῇ πόλει εἰσὶν ὀλιγάριθμοι μὴ ὑπερβαίνοντες τοὺς 200, εἰς τὰ περίχωρα ὁμοῦ κατοικοῦσι πολλαὶ χιλιάδες Ἑλλήνων, ἀπάντων προερχομένων ἐξ Ἀνατολῆς. Ἀναφέρεται δὲ ὡς πρὸς αὐτοὺς τὸ ἐξῆς ἱστορικὸν γεγονός. Ὅτε ὁ στρατηγὸς Βοροντσῶφ (εὐτυνὸς ὁ ἀνδριάς ὑψοῦται εἰς τὴν ὁμώνυμον πλατεῖαν τῆς πόλεως) ἐκυρίευσεν τὴν πόλιν, προσέειπε εἰς τοὺς ἐν αὐτῇ εὐρεθέντας τότε Ἕλληνας νὰ παραχωρήσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν σήμερον ὀνομαζομένην Γερμανικὴν ὁδὸν, ἣτις τανῦν εἶναι ἡ κυριώτερα τῆς πόλεως, ὅπως σχηματίσωσιν ἐν αὐτῇ τὸν συνοικισμὸν των, τὴν πρότασιν ταύτην οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδέχθησαν προτιμήσαντες νὰ κατατιμηθῶσιν εἰς τὰς ἐξοχάς. ὅπου μέχρι σήμερον ὑπάρχουσι καταγινομένοι εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Ἐντὸς τῆς πόλεως εὐρίσκονται δύο Ἑλληνικὰ Μοναστήρια (μετόχια τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ Ἱεροσολύμων), ἐξ ὧν τὸ ἐν ἀριθμῷ ἡλικίαν 500 ἐτῶν.

Οἱ πλείστοι τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων εἰσὶν ἐργολάβοι οἰκοδομῶν καὶ κτίσται· ὑπάρχουσι δὲ καὶ διάφορα Ἑλληνικὰ καταστήματα ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς. Ξενοδοχεῖον μετὰ καφεστιατορίου αἰ „Ἀθῆναι“ Ἐστιατόριον λαμπρὸν ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίαν διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Γεωργίου Δημητριάδου. Σιδηροπωλεῖον τῶν πατριωτικωτάτων κ. κ. Ἀδελφῶν Ἀἰδο-νοπούλου καὶ Παντοπωλεῖον τῶν κ. Ἀδελφ. Κουντούρη.

Ἰδιαιτέρας μείας τυγχάνει ἄξιος ὁ ὁμογενὴς κ. Γεώργ. Κουντούρωφ, ὅστις εἶναι καὶ ἰδιοκτήτης μεταλλείων καὶ πλείστων ἐν τῇ πόλει οἰκοδομῶν, θεωρούμενος δὲ ἐκ τῶν πλουσιωτάτων τοῦ μέρους. Πρὸς τὸν ὑλικὸν δὲ τοῦτον πλοῦτον ἔχει καὶ πλοῦτον ἡ-

θικόν ατε ἀμφορεύμενος ὑπὸ ἀκραίους αἰσθηματος
οἰλοπατρίας, πολλάκις καταδείξας ἐμπράκτως τὴν πρὸς
τὸ γένος καὶ τὴν πατρίδα ἀγάπην του. Ἐπίσης εὖ-
ρημον μνησίαν ὀφείλομεν να κάμωμεν καὶ δι' ἄλλον
ὁμογενῆ συμπολίτην, ὃς καὶ οἶκον τον ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ ἀπὸ ἐτῶν ἐγκατεστημένον κ. Νικ. Κουντουρην
ὅστις τυγχάνει διευθυντῆς μεγάλου Γερμανικοῦ κα-
ταστήματος.

Ἐσχάτως ἰδρύθη ἐν Ἐρζιζῷ αἰσιθον Ἑλλ. Προ-
ξενεῖον διορισθέντος ὡς Προξένου του ὁμογενούς κ.
Ἰθωίνος Παύπου.

ΤΥΠΟΣ ΑΣΕΤΙΝΗΣ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ.

Β Α Κ Ο Υ

Παλαιά πόλις κειμένη ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Κα-
σπίας Θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς Χερσονήσου Ἀψχε-
ρίων. Περιστοιχεῖται ὑπὸ πολλῶν Πύργων εἰς ἓνα
ἐκ τῶν ὁποίων εὔρηται Περσικὴ ἐπιγραφὴ ἀναγρά-
φουσα τὴν ἐπιδιώρθωσιν τοῦ Πύργου εἰς ἐποχὴν πρὸ
πέντε αἰώνων, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ πόλις εἶναι ἀρ-
κετὰ παλαιά.

Πολλά έρείπια διατηροῦνται εἰσέτι ἐκ τῶν ἀρχαίων ἀνακτόρων τῶν Χανῶν τῆς πόλεως, πρὸς δὲ καὶ εἰς ἀρχαῖος πύργος καλούμενος ὁ Πύργος τῆς Παρθένου. Ἐπὶ αὐτοῦ ὑπάρχει φανὸς χρησιμεύων εἰς τοὺς πλέοντας ἀνά τὴν Κασπίαν Θάλασσαν.

Ἡ θέσις τῆς πόλεως εἶναι στρατηγικωτάτη καὶ ἀπειλητικὴ διὰ τὴν Περσίαν ἐν ἐνδεχομένη περιπλοκῇ. Εἶναι οὕτως εἰπεῖν ἡ Σεβαστούπολις τῆς Κασπίας Θαλάσσης, ἔχει δὲ καὶ λιμένα ὅστις θεωρεῖται ὁ κάλλιστος τῶν τῆς Κασπίας δι' αὐτοῦ διενεργεῖται τὸ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπόριον. Ἰπὸ ἐμπορικὴν ἐπιψιν ἐξεταζομένη ἡ πόλις ἔχει μεγίστην σημασίαν ἰδίᾳ διὰ τὸν δρυκτὸν πλοῦτον τοῦ ἐδάφους.

Ἀπασα ἡ πέριξ γῆ εἶναι πλήρης πετρελαίου συγνάκις δὲ ἀναρφέγεται ἐπὶ ἀπεράντων ἐκτάσεων τοῦθ' ὅπερ ἀναφέρει καὶ ὁ ἱστορικὸς Ἡρόδοτος. Τὰ τοιαῦτα ἀξιοπεριέργα φαινόμενα ἔχουν καταστήσει τοὺς κατοικοῦς τῶν μερῶν ἐκείνων δεισιδαίμονας ἀποδίδοντας αὐτὰ εἰς ὑπερφυσικὰς δυνάμεις.

Ἐκτὸς τοῦ πετρελαίου ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον καὶ πλουσιώτερον εἶδος, τὰ μέρη ταῦτα παράγουσι καὶ ἐξάγουσι προσέτι καὶ ἄλλα εἶδη ὡς λ. γ. μέταξαν, ἄλας, ὄπιον, οἶνον, δέρματα φωκῶν κλπ.

Ἡ πόλις αὕτη διοικεῖται στρατιωτικῶς καὶ τοῦτο ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατακτῆσεως γενομένης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος (1723) ὅποτε κυριεύσαντες οἱ Ῥῶσσοι τὴν πόλιν ἠνάγκασαν τὸν Χάνην νὰ παραιτηθῇ τῶν δικαιωμάτων του καὶ συνέστησαν στρατιωτικὴν διοίκησιν.

Οἱ ἐνταῦθα ὑπάρχοντες Ἕλληνες καταγίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς μετάξης ὧν προεξάρχει ὁ μέγας ἐμπορικὸς οἶκος τοῦ ὁμογενοῦς

κ. Φωκίωνος Κούση, ὅστις ἐκτός τοῦ ὅτι δ'ενεργεῖ μέγα ἐμπόριον διαφόρων εἰδῶν, εἶναι καὶ ἰδιοκτητῆς ἀπεράντων θασῶν ἐν Περσίᾳ· τιμᾶ δὲ εἰς τὰ μέρη ταῦτα τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα καὶ διὰ τοῦ πλούτου του καὶ διὰ τῶν προσωπικῶν αὐτοῦ ἀρετῶν. Ἐπίσης ἀξιόλογοι ὁμογενεῖς εἰς τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι οἱ κ. κ. Ι. Λαναρᾶς ἰατρός καὶ Νικόλ. Μουσοῦρης διευθυντῆς καταστήματος καθὼς καὶ ἄλλοι ὧν τὰ ὀνόματα μᾶς διαφεύγουσιν.

* * *

„ΟΙ ΕΝ ΚΑΥΚΑΣΩ ΕΛΛΗΝΕΣ“.

Ἐχθέσαντες ἀνωτέρω τὰ κατὰ τὸν Καύκασον, δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν τὰς ἀρίστας ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας ἀπεκομίσαμεν ἐκ τῆς ἀνά τὰ μέρη ἐκεῖνα περιοδείας μας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς πληθυσμοὺς οἵτινες εἰσὶν ἐκεῖσε κατεσπαρμένοι.

Ἀναστραφέντες καὶ διατρίψαντες μετ' αὐτῶν ἐπὶ πολὺ ἠδυνήθημεν νὰ ἐκτιμῶμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰς πολλὰς ἀρετὰς δι' ὧν οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι εἰσὶ πεπροικισμένοι. Ἐργατικοὶ μέχρις ὑπερβολῆς, ἄριστοι δὲ γεωργοὶ κατέστησαν τὰ μέρη ἐκεῖνα ἀληθεῖς Παραδείσους. Εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται ἡ γεωργικὴ ἀκμὴ τῶν ἀπεράντων ἐκείνων ἐκτάσεων, αἱ δενδροφυτεῖαι αἱ καπνοφυτεῖαι, αἱ ἀμπελοφυτεῖαι, τὰ ἔργα τῆς συγκοινωνίας καὶ τόσοι ἄλλοι παράγοντες πλούτου καὶ εὐημερίας. Εἰς αὐτοὺς ἐπίσης ὀφείλονται αἱ λαμπραὶ τῶν πόλεων οἰκοδομαὶ αἱ ὁδοὶ καὶ πᾶν ὅ,τι μαρτυρεῖ τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴν τέχνην.

Ἡ φιλεργία καὶ τὸ παραγωγικὸν δὲν εἶναι αἱ μόναι ἀρεταὶ τῶν ἐν Καυκάσῳ Ἑλλήνων. Τὰ στήθη αὐτῶν φλέγει καὶ διάπυρον πατριωτικὸν αἰσθημα τὸ

ὁποῖον ἀβρότητον ἐκδηλοῦται εἰς πάσαν περίστασιν. Γνωστὴ δὲ εἶναι τὴ προθυμία μεθ' ἧς προσήλθον πολλοὶ ἄλλοιμικ εἰς αὐτῶν νεανία εἰς τὴν πατρίδα κατὰ τὰ τελευταῖον ἀτυγῆ πόλεμον.

Διὰ ταῦτα εὐχῆς ἔσται ὅτι ἴσως ἂν ἐπραγματοποιεῖτο ὁ διακαὲς πόλεμος εἰς αὐτῶν πόθος, ὁ πολυλάκις ἐκδηλωθείς, ὅπως μεταναστεύσωσιν εἰς τὴν

ΠΛΗΘΟΣ

μητέρα Ἑλλάδα, ὅσοι τὴ ἐγκαταστάσις πληθυσμοῦ τόσοσιν ἐργατικῶν καὶ οἰκιστικῶν τῆς ἐλευθέρου, χρησιμωτάτη, τὸ μὲν σώζουσα ἐκ τοῦ ἐκφυλισμοῦ μέγαν ἀριθμὸν Ἑλλήνων, τὸ δὲ εἰσαγούσα εἰς τὴν γῆραν ἡμῶν πνεῦμα οἰκειότητος καὶ νομιμοφροσύνης. Εἶθε

δὲ αἱ ὀλίγαι ἡμῶν γραμμαὶ αὐταὶ τὰς ὁποίας γράφομεν ἰδόντες καὶ μελετήσαντες τὰ πράγματα μετ' ἐνδιαφέροντος ἐκ τοῦ πλησίον, καὶ οὐχὶ ὡς ἀλλοιᾶξ ἀκοῆς καὶ μακρόθεν, εἴθε λέγομεν να συντελέσωσιν ἕπως ἡ Κυβέρνησις ἡμῶν μεριμνήσῃ καὶ καταστήσῃ κατορθωτὴν τὴν μετανάστευσιν τοῦλάχιστον μέρους αὐτῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνὰ τὸν Καύκασον Ἑλλήνων δὲν εἶναι εἰσέτι ἐξηκριβωμένος. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἡμετέρων ὑπερβαίνουν οὗτοι τὰς 100,000, ἡ στατιστικὴ ὅμως ἡ ἐκδοθεῖσα ἐκ τοῦ Πολιτικοῦ Τμήματος τῶν Καυκασίων κατὰ τὸ 1898, τὴν ὁποίαν ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν, θεωρεῖ τούτους κατὰ πολὺ ὀλιγωτέρους τῶν 100,000, τουτέστι περὶ τὰς 60.000. Καθ' ἃς δὲ συνελέξαμεν πληροφορίας ἐπὶ τόπου, ἡ ἀλήθεια θὰ ᾔῃναι μεταξὺ τῶν δύο γνωμῶν, τουτέστι ὅτι οἱ ἀνὰ τὸν Καύκασον διεσπαρμένοι Ἕλληνες θὰ προσεγγίζωσι τὰς 100,000 ὀρμηθέντες κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐκ τῶν μερῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὅπως φύγωσι τὴν Τουρκικὴν θηριωδίαν.

Ο Δ Η Σ Σ Ο Σ

Ἡ μεγαλειτέρα, ὠραιότερα, πλουσιωτέρα καὶ βιομηχανικωτέρα πόλις τῆς μεσημβρινῆς Ῥωσσίας κειμένη ἐπὶ τῆς Β. ἀκτῆς τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Δύναται νὰ παραβληθῇ ὡς ἕλας τὰς ἐπόψεις μὲ τὰς καλλιτέρας πόλεις τῆς Εὐρώπης ὑπερβαίνουσα μάλιστα αὐτὰς ἐπὶ πολλῶν σημείων. Ὅτι εἶναι διὰ τὴν Γαλιαν ἢ Μοσσαλία, διὰ τὴν Αὐστρίαν ἢ Τερνέστη, καὶ διὰ τὴν Γερμανίαν τὸ Ἀμβούργον, εἶναι ἡ Ὄδησσὸς διὰ τὴν Ῥωσικὴν Αὐτοκρατορίαν, τουτέστι τὸ κέντρον τῆς κινήσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου

καὶ ἡ πύλη οὕτως εἰπεῖν δι' ἧς εἰσέρχεται τις εἰς τὸ ἀχανές Κράτος, δι' ὃ καὶ εἶναι πάντοτε πολυάνθρωπος καὶ πάντοτε ξενίζει παμπληθεῖς διαβάτας πάσης φυλῆς καὶ ἐθνικότητος.

Ἡ θῆα τῆς πόλεως ἐκτισμένης ἐν εἰδὲι ἀμφιθεάτρου εἶναι ἐπιβάλλουσα καὶ θίδει εὐθὺς εἰς τὸν ἐπισκέπτην τὴν ἰδέαν μεγαλοπόλεως. Πολλὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα περιστοιχίζουσι τὴν πόλιν χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου τούτεστιν, Ἀκρόπολις, κανονστοιχίαι πρὸς τὸ μέρος τῆς Θαλάσσης καὶ πέντε πύργοι πρὸς τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς.

Ἡ Ὀδησσὸς εἶναι πόλις ἀρχαία ἀριθμοῦσα ἡλικίαν δύο καὶ ἥμισυ περίπου χιλιετηρίδων ἂν καὶ ἡ καθ'αυτὸ σημερινὴ πόλις ἐκτίσθη κατὰ τὸ 1794 ὑπὸ Αἰκατερίνης τῆς Β' ὡς συνέχεια οὕτως εἰπεῖν τῆς ἀρχαίας Ὀδησσῶ, εὐθὺς δὲ ἀπὸ τῆς νέας ταύτης κτίσεώς της ἔλαβεν ἀνάπτυξιν ἰδίως ἐμπορικὴν ἕνεκα τῶν ἀτελειῶν αἱ ὁποῖαι ἐχορηγήθησαν αὐτῇ κατὰ τὸ 1802.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ Ὀδησσὸς εἶδε πολλοὺς ἐπιδρομὰς ὡς λ. γ. τοὺς Τατάρους, τοὺς Πετσενέγκους, Πολωνοὺς, Τούρκους κλπ. μέχρις οὗ κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἰσῆλθον νικηφόρα εἰς αὐτὴν τὰ Ῥωσικὰ στρατεύματα καὶ κατέλυσαν τὸ κράτος τῶν βαρβάρων.

Πρῶτοι ἄποικοι τοῦ μέρους τούτου ἦσαν οἱ Μιλήσιοι, ὅτε δὲ ἐκτίσθη ἡ πόλις ὑπὸ Αἰκατερίνης τῆς Β' ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη κατὰ τὸ 1794 ὠνομάσθη Χατζή-Βέϋ, ἐκ τινος Ταρταρικῆς ὀνομασίας, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1795 ὠνομάσθη ὀριστικῶς πλέον Ὀδησσὸς.

Ὑπὸ ἔποψιν ῥυμοτομίας καὶ σχεδίου ἐν γένει ἡ Ὀδησσὸς ὑπερτερεῖ τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊκῶν πό-

λεων, ἔχουσα ὁδοὺς εὐθείας, μεγάλας, εὐρυτάτας καὶ λιθόστρωτους στολιζομένας με ὠραῖα πεζοδρόμια καὶ διπλᾶς ἑκατέρωθεν δενδροστοιχίας. Ἐπίσης εὐρεῖται καὶ λιθόστρωτοι εἰσὶν αἱ πλατεῖαι καὶ τὰ βουλευδάρτια τῆς πόλεως ὅπου ὑψοῦνται μεγαλοπρεπεῖς ἀνδριάντες τῶν διασημῶν ἀνδρῶν τῆς Αὐτοκρατορίας.

Μεγάλως συνέτεινε εἰς τὴν ἀρχικὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς πόλεως ὁ Γάλλος μετανάστης Δουξ τοῦ Ρισελιέ, ὅστις ἐχορημάτισε καὶ διοικητὴς αὐτῆς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος μέχρι τοῦ 1815 καθὼς ἐπίσης καὶ ὁ ἕτερος Γάλλος μετανάστης Λανξερὼν ὁ διαδεχθεὶς τὸν δεῦκα Ρισελιέ εἰς τὴν διοίκησιν μέχρι τοῦ 1823. Ὁ τελευταῖος οὗτος εἶχεν ἀνακηρύξει τὴν Ὀδησσὸν λιμένα ἐλεύθερον, τοῦθ' ὅπερ ὡς προείπομεν, ὑπῆρξε μία ἐκ τῶν κυριωτέρων βάσεων τῆς ἐμπορικῆς προόδου τῆς πόλεως. Οὐκ ὀλίγον ἔμως ἠεργάσθη πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς καὶ ὁ μετὰ τοὺς εἰρημένους ἀναλαβὼν τὴν διοίκησιν πρίγκηψ Βοροντσῶφ, ὅστις οὐ μόνον διετήρησε τὰ ὑπὸ ἐκείνων γεγεννημένα ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος εἰργάσθη μετὰ ζήλου πρὸς προαγωγὴν τῆς πόλεως ἄντ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Εἰς ἅπαντας τοὺς ὡς εἴρηται συντελέσαντας εἰς τὴν πρόοδόν τῆς ἢ Ὀδησσὸς εὐγνωμονοῦσα ἔστησεν ἀνδριάντας οἵτινες μεγαλοπρεπεῖς ἀπαντῶνται κατὰ τὰς πλατεῖας τῆς πόλεως.

Πρὸς τὰς ἐν γένει λαμπρὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς στολιζοῦσι τὴν πόλιν καὶ πάμπολλα δημόσια κτίρια ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν τὸ εἰς τὸ βουλευδάρτιον εὐρισκόμενον ἀνάκτορον, ἡ Μητρόπολις, τὸ Χρηματιστήριον, τὸ Θεάτρον. (ὀφειλόμενον εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ μεγαθύμου ὁμογενοῦς κ. Γρ. Μαρσολῆ δημάρχου τότε Ὀδησοῦ), τὸ ὑγειονομεῖον

τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Ρισσελιέ, ἡ Τράπεζα, τὸ Μουσεῖον, τὸ Ταχυδρομεῖον, τὸ μέγα κατάστημα λουτρῶν, ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἡ Ἑλληνικὴ ἐκκλησία, αἱ βιβλιοθήκαι, ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς αἱ σχολαὶ τῶν ἀσιατικῶν γλωσσῶν, τὰ ναυπηγεῖα. τὰ ἐργοστάσια διαφόρων εἰδῶν, ὡς λ. γ. δερμάτων, κανάβεως, σάπωνος. ἀλάντων, ζύθου κτλ.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀδησσοῦ πλησιάζουσι τὸ ἥμισυ ἑκατομύριον, μετὰξὺ ὧμων αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ πολλοὶ ξένοι τοὺς ὁποίους ἐφείλκευεν ἡ πόλις διὰ τῆς ἐμπορικῆς αὐτῆς σημασίας. Τὸ ἐπικρατέστερον ὑπὸ ἀριθμητικὴν ἔποψιν ξενικὸν στοιχεῖον εἶναι οἱ ἔβραϊοὶ ἀνερχόμενοι κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς εἰς 100,000.

Ἡ ἐμπορικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ὀδησσοῦ χρονολογεῖται ἰδίως ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Ἐκτοτε κατέστη σπουδαιότατον ἐμπορίου κέντρον καὶ δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καταπληκτικῶς προαγομένη: Συμειωτέον δὲ ὅτι ἐν τῇ προόδῳ ταύτῃ πρωιτηγωνίστησαν οἱ ἐκεῖσε ἐγκατεστημένοι Ἕλληνες. Ἡ πρόοδος τῆς ἔρθηκεν εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἀκμῆς μέχρι τοῦ 1877, ὁπότε ἡ ἀνηρότης τοῦ ἐμπορίου ἐξίκετο εἰς τοιοῦτο σημεῖον ὥστε πᾶσα ἄλλη πόλις τῆς Ῥωσσίας ἐπὶ τοῦ Βύρξεινου ἐθεωρεῖτο μὴδὲν ἀπέναντι τῆς Ὀδησσοῦ.

Κατὰ τὸν Ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον διέτρεξε σοβαρὸν κίνδυνον καίτοι ὑπὸ πολλῶν φρουρῶν ὑπερασπιζομένη, ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν προνοητικότητα τοῦ διασῆμου τότε στρατιωτικοῦ Τοτλέβεν, λαβόντος τὰ κατάλληλα ἀμυντικὰ μέτρα, ἐγκαίρως ἔμεινεν ἀπόσβλητος διατελέσασα μόνον ἀποκεκλεισμένη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου. Μετὰ τὴν ἐν Βερολίνῳ τελειωτικὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης ἡ

Ὁδησσὸς ἐπανελάβε τὴν προτέραν αὐτῆς ζωηρότητα καὶ τὴν ἐμπορικὴν αὐτῆς πρόοδον, ἥδη δὲ θεωρεῖται δικαίως μίᾳ ἀπὸ τὰς σημαντικωτέρας ἀγορὰς τοῦ κόσμου.

Ἰπὸ ἱστορικὴν ἔποψιν ἡ Ὁδησσὸς ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν διὰ τὸν Ἑλληνισμὸν, διότι πολλὰ ἐν αὐτῇ διεδραματίσθησαν σχετιζόμενα μὲ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ μεγάλου ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος. Ἐν Ὁδησσῷ συνεστήθη τὸ πρῶτον ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία, ἣτις ὡς γνωστὸν ἐβρίψε τὸν σπόρον τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἐξ οὗ παρήχθη ἡ γιγάντειος κατὰ τῶν Ἀσιατικῶν τυράννων Πανελληνίος ἐπανάστασις τοῦ 1821. Ἐν Ὁδησσῷ συνήρχαντο οἱ ἀπλοῖ μὲν ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ μεγάλοι πατριῶται καὶ ἐλάμβανον τὰς μεγαλειπιδόλους ἐπαναστατικὰς ἀποφάσεις. Διατηρεῖται εἰσέτι ἡ οἰκία ἐκεῖνη τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου Μαρασλῆ, ἐν ἣ τὰ μέλη τῆς ἐταιρείας εἶχον τὸ ἐντευκτήριόν των καὶ ἐποίουν τὰς διασκέψεις των*).

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία τῆς Ὁδησσῷ, καίτοι ἀπώλεσε πολὺ ἐκ τῆς προτέρας αὐτῆς ἀκμῆς εἶναι μὲν ταῦτα ἀρκετὰ πολυάριθμος ἀνερχομένη εἰς ὀκτῶ περίπου χιλιάδας. Δυστυχῶς ὅμως οἱ ἄλλοτε μεγάλοι ἐμπορικοὶ οἶκοι ἐξέλιπον σχεδὸν ἅπαντες περιελθόντος τοῦ μεγάλου ἐμπορίου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἔθραιων.

---

*) Σημ. Ἡ περὶ τῆς ὁμοίας ἱστορικῆς οἰκίας τοῦ μεγάλου πατριώτου ἀειμνήστου Μαρασλῆ, ἐδωρήθη τελευταίως ὑπὸ τοῦ σὺν τῷ ὀνόματι καὶ τῇ περιουσίᾳ καὶ τὰς μεγάλας ἀρετὰς ἐπίσης κληρονόμησαντος ἀξίου ἀπογόνου κ. Γρηγορίου Μαρασλῆ τοῦ λαμπρόντος σήμερον τὴν Ἑλληνικὴν παροικίαν Ὁδησσῷ, εἰς τὸ γένος ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως τὰ εἰσοδήματα αὐτῆς ἀνερχόμενα σήμερον εἰς 1200 ρούβλια, διανέμονται εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Ὁδησσῷ, μέχρις οὗ ὑφίσταται ὀργανωμένη Ἑλληνικὴ Κοι-

Ἡ παροικία διατηρεῖ Ἑλληνικά Σχολεῖα δύο, Ἀρρεναγωγεῖον καὶ Παρθεναγωγεῖον, εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσι περὶ τοὺς 500 ἑλληνοπαῖδες ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Τὸ ἀρρεναγωγεῖον ἔχει σεβαστὴν ἡλικίαν ἰδρυθὲν μετὴν ἀρχὴν τοῦ αἰῶνος, μετατραπὲν δὲ κατὰ τὸ 1817 εἰς ἐμπορικὴν Σχολὴν κατὰ παρά ἐμπόρων ἀποκλειστικῶς καὶ ἰδρυθὲν καὶ συντηρούμενον τότε. Τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ ἦσαν καὶ εἶναι σημαντικώτατα ἀνερχόμενα εἰς 55,000 περὶ τοῦ φρούβλια ἐτησίως, προερχόμενα ἐξ ἰδιοκτητῶν οἰκιῶν περιελθουσῶν αὐτῷ ἐκ κληροδοτημάτων διὰ

νότης, μεθ' ὃ βέλει περιέρχεται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὡς εἴρηται ἱστορικὴν οἰκίαν ἰδοὺ τὴν γραφὴν ἡμῖν ἐξ Ὁδησοῦ κατόπιν παρακλήσεώς μας, ἡ εἰς τὰ τοιαῦτα ἀρμεδιώτατος καθὼς κάτοχος πολλῶν ἱστορικῶν ἐγγράφων φίλος κ. Σ. Σακελλαρίου

Οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀραιεῖται χρόνος ἀδ' ἀρετὰ καὶ βανοῦσι λάμπει.

(Εὐρ.)

Ὅταν γὰρ ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἔπιμοι κείνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰεὶ χρόνον ἀνυμνούμενοι δάλοισι.

(Ξεν.)

Ἡ Ἀποδεικνύεται ἱστορικῶς, ὅτι ἡ ἐν τῇ „Στενωπῷ τῶν ὑρασμαίων“ (Κράσιη Περσεύλια) οἰκία Μακρῶν ἐχρησίμευσεν ὡς κέντρον συνεδριάσεων τῶν „Φιλικῶν“;

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην μοὶ προέβαλον πολλοὶ, ἐνδιαφερόμενοι περὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τῶν ἐν τισὶν ἀλληλογραφίαις λεγόμενων μου περὶ τῶν ἀνακλυρθέντων τῆς „Φιλικῆς Ἐταιρείας“ χειρογράφων, ἅτινα εὐρίσκονται παρ' ἐμοὶ καὶ τῷ κ. Λέφα Ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀνέβηλον μέχρι τοῦδε νὰ δῶσω, καθόσον ἐσκόπεον νὰ δημοσιεύσω πάντα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, ἀπὸ πρότερον ταξινόμησω ἅπαν τὰ ἱστορικὰ τοῦτο ὑλικὸν, ὅπερ βέλει ἐπιχύσει φῶς εἰς πολλὰ σκοτεινὰ γράματα

τοῦ σεβαστοῦ δὲ ὡς εἴρηται ποσοῦ πολλὰ θὰ ἠδύ-
ναντο νὰ γίνωσιν ὑπὲρ τῆς ὅσον οἶον τε Ἑλληνο-
πρεποῦς διαπλάσεως τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας Ὀδησοῦ
καὶ μόλα ταῦτα ὀφείλομεν μετὰ λύπης μας νὰ εἴ-
πωμεν τὴν πικρὰν ἀλήθειαν ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἐκπαι-
δευτήριον μακρὰν τοῦ νὰ ἐνσταλάξῃ εἰς τὰς ἀπαλὰς
τῶν Ἑλληνοπαίδων καρδίας τὴν πρὸς τὴν μητέρα
Ἑλλάδα ἀγάπην καὶ πίστιν, ἐμπνέει ἐξεναντίας εἰς
αὐτὰ τὸν φιλοξενισμὸν οὕτως ὥστε ἐξέρχονται ἐξ
αὐτοῦ κατὰ τὸ ἡμῖς ξένα καὶ μετ' οὐ πολὺ τῆς
ἀρχῆς οὕτω ἐν τῷ σχολείῳ γενομένης εὐκόλως κα-
θολοκληρίαν ἐκφυλίζονται. Κυριωτέρα αἰτία τῆς φρι-
τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἐθνικῆς ἱστορίας. Ἐὰν τὰ ἐγγράφα ταῦτα
ἔχουσι πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν καθόλου προγονικὴν ἱστο-
ρίαν, ἰδιαιτὰ ἔμως ἐνδιαφέρουσι τοὺς Ὀδησινοὺς, ὧν οἱ πα-
τέρες ἔδρασαν μετὰ τσακῦτης πατριωτικῆς αὐταπαρνήσεως καὶ
συνετέλεσαν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.
Τὰ ἐγγράφα ταῦτα εἶναι περιγραμμὰ τῆς ἀρετῆς τῶν προγόνων
τῶν Ὀδησινοῦν καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνω τὴν τέλημιν νὰ καθυ-
ποβάλω εἰς τὴν Ἑμετέραν ἐξοχότητα τινὰ τῶν σχετικῶν ἐγγρά-
φων, ἅτινα ἀναφερόμενα εἰς τὴν θράσιν τοῦ Πατρὸς ὕμνων εἰσὶ
μαρτύρια ἱστορικὰ τῆς οἰκογενειακῆς ὕμνων ἀρετῆς καὶ εὐλειας
ἐφ' ἣ ἰδικίως δύναται νὰ καυχᾶται ἡ οἰκογένεια Μαρασλῆ, ἥτις
μετὰ πάροδον ὀγδοήκοντα ἐτῶν παρουσιάζεται διὰ τῶν εἰρημέ-
νων ἐγγράφων, ὡς πρωταγωνίστρια τῆς ἐθνικῆς ἰδέας, ἥτις
ἐνανούρισε τὸ λίκνον τοῦ Ἑλληνος ἐπὶ τετρακόσια ἔτη, ὑπὸ δὲ
τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἐσχίσε τὰς γενεὰς τῶν γιγάντων καὶ ὠ-
δήγησεν εἰς τὸ μαρτύριον τὸν Ἕλληνα τῆς Τουρκοκρατουμένης
Ἑλλάδος.

Πρὸς εὐχερῆ κατάληψιν τῶν φερομένων ὧδε ἐγγράφων ὀφεί-
λομεν νὰ ποιήσωμεν βραχεῖαν τινὰ ἀνασκόπησιν τῶν ἱστορικῶν
γεγονότων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἐγχειρήματος τοῦ
πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἡ ἐν Ὀδησσῷ „Φιλικὴ Ἐ-
ταιρεία“ περιήλθεν εἰς ἀπόγνωσιν. Τούτου ἕνεκα οἱ „Φιλικοὶ“
ἤτοι ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης Ὀδησοῦ καὶ οἱ ἐκ Τουρκίας πρό-

καλέας ταύτης καταστάσεως είναι ότι, ουδεμία δίδεται προσοχή περί τήν έκλογήν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ἐκ μέρους τῶν διευθυνόντων τὰ Κοινοτικά, οἵτινες κατὰ κακὴν μοίραν τῆς παροικίας ἔτυχον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ ἦναι ἄνθρωποι ἐστερημένοι πατριωτικοῦ αἰσθήματος, ξενόφιλοι μέχρις ὁστέων, συμπεφροντολόγοι πρώτης δυνάμεως καὶ ἐν γένει πάντῃ ἀκατάλληλοι ὅπως διατηρήσωσιν ἔθνικὴν ζωὴν εἰς τὴν Κοινότητα, ἀφοῦ καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν τέκνα προτιμῶσι νὰ ἐκπαιδεύωσιν εἰς ξένα ἰδρύματα, ἐν ξένῃ γλώσσῃ μὲ ξένα αἰσθήματα καὶ μὲ ξένας βλέψεις.

σφυγες συνήλθον περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου ἢ ἀρχὰς Αὐγούστου 1821 καὶ ἐξέλεξαν νέους ἐφόρους, ἦτοι τὸν Γρηγόριον Μαρσολῆν, Ἰωάννην Ἀμβροσίου, Ἀλέξανδρον Μαῦρον καὶ Ἀλέξανδρον Κομπάρην „πρὸς ἀναστήλωσιν, ὡς ἐπὶ λέξει λέγεται ἐν τῷ ὑπὸ στοιχείῳ Α ἐγγράφῳ, τῶν πεπτωκότων καὶ θεραπείαν τῶν ἐπικειμένων δεινῶν καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν κατ' ἐξοχὴν τῆς κατασχύνης εἰς ἣν δικαίῳ τῷ λόγῳ ἐμελλε τὸ Γένος νὰ προσάψῃ εἰς τοὺς ἐν Ῥωσίᾳ Γραικοὺς, καθότι ἀπηύδῃσαν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱεροῦ τούτου ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνος“. Οἱ νέοι ἔφοροι ἠναγκάσθησαν ν' ἀντικαταστήσωσι τὰς λέξεις „Φιλικὴ Ἐταιρεία“ διὰ τῶν λέξεων „Φιλανθρωπικὴ Ἐταιρεία“ καθόσον οἱ Εὐρωπαῖοι μισέλληνες ἤρξαντο ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῶν „Φιλικῶν“ ἀποκαλοῦντες αὐτοὺς „ἀποστάτας καὶ συνωμότες“. Διετήρησαν ὅμως τὰς λέξεις „Ἐφορία καὶ Ἐταιρεία“ εἶναι εἰς τὴν ἡμετέραν γνώρισιν, γράφουσιν οἱ νέοι ἔφοροι πρὸς τὸν ἐν Πετρούπολει Παναγιώτην Βαρβάτην ὑπὸ ἡμερομηνίαν 22 Ὀκτωβρίου 1821, ὅτι αἱ λέξεις „Ἐφορία καὶ Ἐταιρεία“ ἀπ' ἀρχῆς ἐμικέθησαν δὲν ἠμπορέσαμεν ὅμως παρὰ αὐτὰς νὰ μεταχειρισθῶμεν, οὐσὶς προσφυστήρας καὶ ἀνθηροστέρους εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς διάλεκτον. Ἡ λέξις ὅμως „Φιλανθρωπικὴ“ σκεπάζει ἀμφοτέρω, εἰς δὲ τὸ βωσικὸν μειεφράσθησαν μὲ λέξεις ἀρμοδίους. „Ἐδέησαν ἔπειτα, γράφουσιν οἱ ἔφοροι πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον κύριον. Ἀλέξανδρον Στούρζαν ἐν Πετρούπολει ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8 Νοεμβρίου 1821, νὰ συνέλθωμεν καὶ νὰ λάβωμεν πρόνοιαν τῶν

Τὸ παρθεναγωγεῖον ὅπερ ὀνομάζεται Ῥοδοκανάκειον καθὸ ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ μεγάλου οἴκου τῶν Ῥοδοκανάκη, ὃν ἀνεξάρτητον τοῦ ἀρβεναγωγεῖου δὲν ἔχει ὡς ἐκεῖνο εἰσοδήματα καὶ συντηρεῖται ἐκ βοηθημάτων. Χάρις δὲ εἰς τὴν Διευθύντριαν κ Δετζόρτζη ἦν διακρίνει ἀκραιφνῆς πατριωτισμός, ἡ ἐκπαιδεύσις ἐν αὐτῷ ἐνεργεῖται ἑλληνοπρεπῶς.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Κοινότητος, εἰς μνήμην τῆς Ἀγίας Τριάδος, χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος (1793) τοὔτεστι πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Ῥωσσικῶν στρατευμάτων καταλήψεως τῶν μερῶν αὐτῶν καὶ ἦτο ἡ μόνη ὀρθόδοξος ἐκκλησία. Καίτοι

ἔδῳ καὶ εἰς Βασσαραβίαν καταφυγόντων ἐν δυστυχίᾳ ἀδελφῶν μας Τούτο φιλόκλιως ἐσχεδιάσθη εἰς φιλανθρωπικὸν σύστημα ἐταίρειας Γραϊκίκης, καὶ εἰς τὸν διοργανισμὸν μας τούτου μας τοῦ φιλανθρωπικοῦ καταστήματος ὁμολογοῦμεν, ὅτι ἐκινήθημεν ἀπὸ τὰ φιλάνθρωπα παραδείγματα τὰ ὅποια ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν“.

Οἱ νέοι ἔσφοροι δι' ἐγκυκλίου των πρὸς τὰς κοινότητας Ἰσμαηλίου, Εὐπατορίας, Σεβαστουπόλεως, Μπαλουκλαβᾶ, Θεοδοσίας, Ταϊγανίου, Κισινόβιου, Ῥένιου, Δουμπασάρ, Μόσχας, Πετροπόλεως, Μπρόδι, Βαρσοβίας, Πήσσας τῆς Ἰταλίας, Λιβέρνου, Τριέστης, Ἀμστερδαμ, Δουλτσίνι, προσεκάλεσαν πάντας τοὺς ὁμογενεῖς νὰ προβῶσι πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῶν διαφυγόντων τὸ τουρκικὸν φάσγανον καὶ ἀποστολῆν πολεμοφοδίων ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος. Εἰς ἐκαστομύρια βουβλίον ἀνέρχονται τὰ προστενεχθέντα ὑπὲρ τῶν τότε ὁμογενῶν χρηματικὰ ποσά, ἡ δὲ ἐφορία τῆς Ὀδησοῦ ὑπέβληθη εἰς τοιαῦτα βαρῦτα ἐξοδα, εἰς τὰ ὅποια μόνον μία βασιλικὴ κάσσα εἰμφορεῖ νὰ ἀνοέξῃ, ὡς λέγεται ἐπὶ λέξει ἐν τῇ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19 Ὀκτωβρίου 1821 ἐπιστολῇ αὐτῆς πρὸς τὸν ἔσφορον τοῦ Κισινόβιου Μαρίνον Στρατῆν.

Αἱ διάφοροι Κοινότητες καὶ ἐφορίαι ἀνεγνώρισαν τὴν ἐφορίαν τῆς Ὀδησοῦ, ὡς γίνεται δῆλον ἐκ διαφόρων ἐγγράφων, ὡς ἀ-

ὡς κτίριον δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἐπεκτείνεται σήμερον, (ἡ ἐν λόγῳ μετασκευὴ γίνεται δαπάναις τῆς ἀειμνήστου Μαυροκορδάτου) ὁ ἐσωτερικός ὅμως αὐτῆς διάκοσμος εἶναι πλουσιώτατος καὶ παντοῦ λάμπει τὸ χρυσίον. Ἄλλοτε ἡ ἐκκλησία αὕτη ἦτο κέντρον συναθροίσεως τῶν Ἑλλήνων καὶ σημεῖον πνευματικῆς καὶ ἔθνικῆς μεταξὺ των συγκοινωνίας καὶ τοῦτο μέχρις οὗ προύστατο τοῦ προσωπικοῦ αὐτῆς ὁ ἐνάρετος, εὐπαίδευτος καὶ ἀφιλοκερδῆς ἀειμνήστος Ἀρχιμανδρίτης Βουλισμαῆς ὁ μετέπειτα προχειρισθεὶς εἰς ἀρχιεπίσκοπον Κερκύρας, ἀφ' ἧς ὅμως ἡμέρας κατέλιπε τὴν Κοινότητα ὁ

νωτέραν κεντρικὴν ἀρχὴν, τὰς δὲ ἀνακυρμένας διαφορὰς των ἐφεισβάλλον εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς Ἄρειον Πάγον, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Ὀκτωβρίου 1821 ἐγγράφου. ἐνῶ λέγεται ὅτι ἀπεστάλη εἰς Ἰσραήλιον ὁ ταμίης τῆς Ἐφορίας Ἰωάννης Ἀμβρόσιος καὶ ὁ προεδρεύων Γρηγόριος Μαρασλῆς.

Μετὰ δύο μῆνας, ἦτοι τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1821 ἀπεστάσαν νὰ πέμψωσι Δεπουτάτους ἢ Δεπουτατσίονα ἢ ὡς ἄλλως ἐκαλεῖτο Ἰκετήριον Πρεσβείαν εἰς τὰς διαφορὰς τῆς εὐρώπης αὐτὰς καὶ εἰς τὴν Πετροῦπολιν“ ἓνα μὲν ὡς λέγεται ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Ὀκτωβρίου 1821 ἐγγράφῳ πρὸς τοὺς ἐν Ταϊνάνιῳ ἐφόρους, διὰ νὰ ἐκθέσωσιν ἐκεῖ καὶ καθυποβῶσιν τυχούσης χρείας, τὴν ἀξιοδακρυτὸν κατάστασιν τοῦ γένους καὶ τὴν σειρὰν τῶν ἀναριθμητῶν καὶ ἀπαράδειγματιστων δεινῶν, τὰ ὅποια καταπιέξουσιν καὶ τὸ γένος καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν καὶ θρησκείαν ἄλλο δὲ, νὰ συνειληθῶσι μὲ τοὺς διασπαρμένους ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ ἀδελφοὺς ἐμγενεῖς καὶ φιλέλληνας ξένους καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσωσιν εἰς δεσμὸν μὲ τὴν ἀδελφότητα διὰ νὰ δυνηθῇ αὕτη μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν ὄλων νὰ ἐκτελῇ τὸν σκοπὸν τῆς φιλανθρωπικῆς ἐταιρείας, ὡς εἰς τὸ ψήφισμα φαίνεται. Ἡ ἐκλογή τῶν ἀντιπροσώπων ἐγένετο οὕτως ὥστε περιελάμβανε πάσας τὰς κοινοτικὰς τάξεις, τὴν τῶν ἐμπόρων, τῶν εὐγενῶν, τῶν λογίων, τοῦ κλήρου, κτλ. Κατὰ τὸν προαθένοντα κατάλογον ὅς ἀπεστάλη τῷ ἀγίῳ Μητροπολίτῃ Ἰγνατίῳ εἰς Πίστην τῆς Ἰταλίας τῇ 15 Νοεμβρίου, ἦσαν αἱ

ἅγιος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ἡ ἐκκλησία περιελθοῦσα δυστυ-
χῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν ἄλλων, οἵτινες μόνον τὸ
χρῆμα καὶ πάλιν τὸ χρῆμα λατρεύουσι, κατέστη
πεδῖον διαμάχης καὶ διαιρέσεως τῆς Κοινότητος ἀ-
πώλεσε καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῆς χροιάν, ἐὰν δὲ πα-
τριωτικὴ τις χεὶρ δὲν ἀναχαιτίσῃ τὴν ἀνθεθνικὴν
πορείαν τῶν ὡς εἴρηται ἀτόμων, ἄγνωστον ποῦ θὰ
καταλήξωσι τὰ Κοινοτικά πράγματα.

Ἡ Παροικία κέκτηται καὶ ἴδιον γηροκομεῖον ἐν
τῷ ἐποίῳ εὐρίσκουσιν ἀνακούρισιν οἱ ὡς ἐκ τοῦ γή-
ρατος μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἐργασθῶσιν πτωχοὶ
καὶ ἔρμημοι ὁμογενεῖς ὀφείλεται δὲ τὸ φιλανθρωπικόν

ἐξῆς μετὰ βραχείας βιογραφίας ἐχούσης μεγίστην ἱστορικὴν
σημασίαν.

Ὁ ἱατρὸς Σαρακεῖμ Βρετός, ὁ Κόντε Γεράσιμος Κλαδάς Κε-
φαλληνιακός, ὁ Ἰάκωβος Ρίζος ποστέλνικος, ὁ Κωνσταντῖνος
Τσιγαράς-ἀγάς, ὁ Νικόλαος Πελλῆνος ἔμπορος, ὁ Ἰωάννης Πα-
παδάκης ἐξ Ὀδησσοῦ, ὁ Στέφανος Νικολάου Τζιαδάκης κολο-
νέλλος καὶ διδάσκαλος τοῦ μεγάλου Δουλιῆς Κωνσταντίνου, ὁ
Χριστόδουλος Σακελλαρίου ἔμπορος, ὁ Σεβασμιος Γέρων Κο-
ραῆς, ὁ Σκαρλάτος Παπαρηγόπουλος καὶ ὁ ἱατρὸς Πέτρος
Ἰπίτης.

Εἰς Πετρούπολιν ἀπερασίθη νὰ σταλῶσιν οἱ Μιχαὴλ Νάζος
καὶ Δημήτριος Σχινᾶς, ὡς ἀντιπροσωπεύοντες τὴν ἐμπορικὴν
τάξιν, μετ' ἰδιαίτερων συστατικῶν πρὸς τὸν πρίγκηπα Γαλιτσίν
πρὸς τὸν Στρώγανος, πρὸς τὸν Καποδίστριαν, πρὸς τὸν Στούρ-
ζαν, πρὸς τὸν Παναγιώτην Βαρδάτην. Ὡς πρῶτος Δεπουτάτος ἐξε-
λέγη παμψηφεὶ ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Εἰρηνοπούλεως καὶ Βα-
τοπεδίου Κύριος Γρηγόριος (ἔρα ἐγγράφων). Ἡ ἀποστολὴ ἔμωσ
τοῦ Ἅγίου Εἰρηνοπούλεως ἐν Πετρούπολει ἀπήτησε διατυπώσεις
πλείστας καὶ δυσχερείας ἀνυπερέβλητους περὶ τὴν ἔκδοσιν τοῦ
διαβατηρίου του. Τοῦτου ἕνεκα ἡ αὐτοῦ Πανιερότης ἠναγκάσθη
νὰ γράψῃ ἐκ Κιωνοβίου, ἐνθα διέμενε, πρὸς τὴν ἐφορίαν τῆς
Ὀδησσοῦ ἐπιστολὴν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 16 Νοεμβρίου, ἐν ἣ ἔση-
μαίει „τὰ αἰτία τῆς ἀργοπορίας τοῦ δι' Ὀδησσοῦ μισμοῦ τῆς

τούτο κατάστημα εις τὴν γενναιόδωριαν τοῦ μεγάλου πατριώτου κ. Γρηγορίου Μαρασλή, ὅστις πρό πολλοῦ ἐδώρησατο τὸ ὡς εἴρηται οἶκημα εις τὴν Κοινότητα.

Εἶπομεν ἀνωτέρω ὅτι οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι Ἑλληνικοὶ ἐμπορικοὶ οἰκοοῖτινες ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας ἦσαν κύριοι τοῦ μεγάλου ἐξαγωγικοῦ τε καὶ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Ὀδησσοῦ, δὲν ὑπάρχουσι πλέον, τοὺς ἐσάρωσεν ὁ ἐκφυλισμὸς, ἡ παρακμὴ καὶ ὁ θάνατος.

Οἱ τὴν σημερινὴν Κοινότητα ἀποτελοῦντες Ἑλληνες προερχόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς τε δού-
και ὅτι πιθανὸν νὰ μετεβλήθη ἡ ἐκλογή (1). Ἡ ἐφορία, ἀπαντῶσα εις τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τῆς Αὐτοῦ Πανιερότητος ὑπὸ ἡμερομηνίαν 19 Νοεμβρίου 1821 διαλύει τὰς ὑπονοίας ταύτας καὶ προσκαλεῖ Αὐτὴν εις Ὀδησσὸν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1821. Ἡ δὲ Πανιερότης Σας, λέγεται ἐπὶ λέξει κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐρχομένου Δεκεμβρίου, δύναται νὰ ξεκινήσῃ διὰ ἐδῶ, καὶ ἄμα ὅπου φθάσει σὺν Θεῷ νὰ ξεκινήσῃ εἰς τὸ ὁσπίτιον τοῦ κυρίου Γρηγορίου Μαρασλή, ὅπου θέλει τῇ γείνῃ ἢ παρ' ἡμῶν χρεωστουμένην περιποίησιν. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν ἕως τῆς ἐφορίας πρὸς τοὺς ἐν Πετροπόλει Δεπουτάτους Μιχαὴλ Νάξον καὶ Δημήτριον Σχινᾶν ὑπὸ ἡμερομηνίαν α' Δεκεμβρίου καὶ πρὸς τὸν ἐν Πετροπόλει Παναγιώτην Βαρβάτην ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν, γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ Ἅγιος Εἰρηνοπούλεως ἀφίκετο εἰς Ὀδησσὸν περὶ τὰς 25 Νοεμβρίου. Ὁ Ἅγιος Εἰρηνοπούλεως καὶ Βατοπεδίου κύριος Γρηγόριος ἔφθασε κατ' αὐτὰς, τοῦ ὁποίου τὸ διαβατήριον περιμένομεν διὰ νὰ τὸν ξεκινήσωμεν καὶ ἀλλαγῶ. „Κατ' αὐτὰς ἔφθασεν ἐνταῦθα ὁ Ἅγιος Εἰρηνοπούλεως καὶ Βατοπεδίου κύριος Γρηγόριος τοῦ ὁποίου περιμένομεν τὸ διαβατήριον διὰ νὰ τὸν ξεκινήσωμεν ἀμέσως. Ἐνεκα ὅμως τῶν πολλῶν δυσχερειῶν περὶ τὴν ἐκδοσιν τοῦ διαβατηρίου ἡ

(1) Ὁ Ἀλέξανδρος Στούρτζας ἠνύθει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πρεσβυτέρου, ἦτοι τοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἔγραψε τὰ δέοντα ἡ ἐφορία πρὸς τὸν ἐν Πετροπόλει Παναγιώτην Βαρβάτην.

λης καὶ ἐλευθέρως Ἑλλάδος. ἀσχολοῦνται μᾶλλον εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον καὶ εἰς διάφορα ἄλλα ἐπαγγέλματα ἀναφέροντες δὲ τὰ ἐξῆς.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ τῶν κ. κ. Ἄδελφῶν Δουλιγέρωφ, Λαζάρου Δουβαρτζόγλου Ξενοφῶντος Παπαδοπούλου, Κωνστ. Κοντογεώργου, Στελιανοῦ Τριάρχη, Ἰωαν. Δεγαντίνη, Ἄδελφῶν Κρυονᾶ καὶ τῶν Δινάκη καὶ Σαρῆ. **ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ** τῶν κ. κ. Κλεάνθους Κούλογλου καὶ Κωνστ. Δζερμάνη. **ΒΥΡΣΟΔΕΥΨΕΙΑ** τῶν κ. κ. Ἄδελφῶν Πα-

Αὐτοῦ Πανιερότης ἐπανῆλθεν εἰς Κισινόβιον περὶ 10—14 Δεκεμβρίου“ Μετὰ τὰς προλαβούσας μας, γράφει ἡ ἐφορία πρὸς τοὺς ἐν Πετρούπολει Δεπουτάτους Μιχαὴλ Νάξον καὶ Δημήτριον Σχινᾶν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Δεκεμβρίου 1821 σὰς ἀνηγγείλαμεν τὸν ἐρχομὸν ἐνταῦθα τοῦ Πανιερωτάτου Ἁγίου Εἰρηνοπόλεως καὶ Βηλοπεδίου, ἀλλ’ ἐπειδὴ καὶ ἐμποδίσθη τὸ σκοπούμενον αὐτόθεν διαβατήριόν του ὡς θέλει σὰς ἐγένετο γνωστὸν, ἐδέησε κανονικῶς νὰ ἐπαναστραφῆ εἰς Κισινόβιον καὶ ἐκείθεν νὰ φροντισώμεν τὴν ἀπόλυσιν τοῦ διαβατηρίου του. Ἐνεκρίθη εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ συνοδευθῆ ἡ Πανιερότης του καὶ ἀπὸ ἓν μέλος τῶν εὐγενῶν ὑποκειμένων, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν τῆς κεινῆς εὐχαριστήσεως, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀκολούθως σὰς γράφομεν. Ἐν τῇ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 23 Δεκεμβρίου πρὸς τοὺς αὐτοὺς Δεπουτάτους ἐπιστολῇ τῆς ἐφορίας γίνεται δῆλον, ὅτι τὸ μέλος αὐτὸ, ὅπερ ἔμελλε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Ἁγίον Εἰρηνοπόλεως ἦτον ὁ Ἰάκωβος Ρίζος“ ὁ κύριος Μπάρπη (ἢ Βάρμπης) ἐπέστρεψεν ἀπὸ Κισινόβι καὶ μᾶς ἀνέφερεν κατὰ τὴν δοθείσαν αὐτῷ ἀπόκρισιν παρὰ τοῦ ἐξουχιωτάτου Ἰνζωφ καὶ ἀρχιεπισκόπου, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ δοθῶν ἐκεῖθεν τὰ διαβατήρια ἔσον τοῦ Ἁγίου Εἰρηνοπόλεως τόσον καὶ τοῦ ἀρχοντος ποστέλνικου κυρίου Ἰακώβου Ρίζου, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀδείας ἐντεῦθεν“.

Μετὰ τὴν βραχεῖαν ταύτην ἀνασκόπησιν καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα κ ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῶν ἐπισυνημμένων ἢδε ἐγγράφων καὶ πολλῶν ἄλλων, ἅτινα δὲν ἀναφέρομεν ὅτι «Φιλικὴ ἔταιρεία» καὶ „Φιλανθρωπικὴ ἔταιρεία“ εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τοῦθ’ ὅπερ ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐγγράφων καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἀρχοντα ποστέλνικον Κύριον Ἰακώβον Ρίζον“

ρασκευᾶ, Ἀδελ. Νεοφύτου καὶ τὸ τέως Ῥοδοκανάκη ὅπερ σήμερον εἶναι μετοχικόν. ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΑ τῶν κ. κ. Λαζάρου Δουβαρτζόγλου, Κωνστ. Ἀμπαρζάκη καὶ Ἰω. Κωνσταντῆ. Τὸ πρῶτον ἐν Ὁδησσῷ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΩΝ τοῦ κ. Ἀντωνοπούλου. Τὸ μέγα ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ τοῦ κ. Πετροκοκκίνου ὅπερ διὰ τὴν μεγάλην ποικιλίαν τῶν πωλουμένων εἰδῶν ἀνθαμιλλᾶται μὲ τὸ Bon-Marché τῆς Κωνσταντινουπόλεως. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ Οἶνοποιείας τῶν κ. κ. Σπυρίδωνος. Ε. Σκλάβου καὶ τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Συνοδινοῦ. Μεγάλα ΑΡ-

ἐπιστολῆς τῆς ἐφορίας ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 Δεκεμβρίου 1821 ἐν ἣ λέγεται ἐπὶ λέξει „Γνωστὸν ὅσως ἐγενεὶν ἠδὴ ἡ μεταρρυθμισὶς τῆς ἐφορίας (τῶν Φιλικῶνδελ.) εἰς Φιλανθρωπικὴν ἐφορίαν τῆς ἐν Ὁδησσῷ Ἑλληνικῆς Κοινοῦτητος. Οἱ ὑπογεγραμμένοι λοιπὸν ἔχοντες τριαύτην βίασιν (ἔχοντες δηλ. φιλανθρωπικὸν σκοπὸν) διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ θειοπαθοῦντος γένους μας, ἐχρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐξαποστείλωμεν ἱκετήριον πρεσβείαν εἰς Πετρούπολιν, προτροπῆ τῶν ἐμογενῶν ζηλωτῶν, εὐριστικῶν μάλιστα ἐν τῇ αὐτῇ καθέδρᾳ, ὅθεν καὶ ἐξεκινήσαμεν πρὸ ἡμερῶν τὸν τε Κύριον Δημήτριον Σχιναῦ καὶ Μιχαὴλ Νάξον ὡς παριστάνοντας τὴν ἐμπορικὴν μερίδα τοῦ Γένους. Ἐκρίθη δὲ ἀναγκαῖα ἡ μεταρρυθμισὶς αὕτη ἕνεκα τῶν ἐπιθέσεων τῶν μισελλήνων κατὰ τῆς λέξεως „Φιλικῆς“ ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, ὡς παριστώσης ἀδελφότητα μυστικὴν. Διὰ τῆς λέξεως „Φιλανθρωπικὴ Ἐταιρεία“ οἱ ἔφοροι ἠδύναντο νὰ δρῶσιν ἀπροκαλύπτως καὶ νὰ δημοσιεύσωσι καὶ εἰς τὴν γὰρ ἑταρὸν ὡς ἐπὶ λέξει λέγεται ἐν τῇ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Δεκεμβρίου πρὸς τοὺς ἐν Πετρούπολει Δεπουτάτους Δημήτριον Σχιναῦ καὶ Μιχαὴλ Νάξον ἐπιστολῆ τῆς ἐφορίας, τὸ πρόγραμμά των ὅπερ ἐνέκρινε καὶ ὁ πολιτάρχης Λανξερῶν, ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς Κισνοβίου Ἰνζωφ, ὁ Καποδίστριας, ὁ Στούρζας ὁ πρίγκηψ Γαλίτσιν κτλ.

β' ὅτι ὁ Ἰωάννης Ἀμβρόσιος ἦτο ταμίης τῆς ἐφορίας, ὁ Ἀλέξανδρος Μαῦρος ἀντεπιστέλλον μέλος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὀπίου ἐλαμβάνετο ἡ ἀλληλογραφία. ὁ Ἀλέξανδρος Κουμπάρης ἄπλοῦν μέλος τῆς ἐφορίας καὶ Γρηγόριος Ἰωάννου Μαρασίης,

ΤΟΠΟΙΕΙΑ τῶν κ. κ. Νικολ. Ἀμπατιέλου, Ἀδελφῶν Μελισσαράτου, Παναγῆ Βεργωτῆ, Ἀδελφῶν Παπαδάτου, Ἰωαν. Γεωργαλά. ΔΙΝΟΠΩΛΕΙΑ μετ' ἐστιατορίων τῶν κ. κ. Ἄντ. Καραβιά, Κωνστ. Σταματελάτου, Φώκα Κοκκόλη, Γεώργ. Μαγουλά, Γεώργ. Περάτη, Ἰωαν. Μακρῆ Βαλλιανάτου, Παναγῆ Λουκάτου, Παναγῆ Σταματάτου, Μαρίνου Μαγουλά, Σπυρ. Ποταμιάνου, Ζαννῆ Γεώργ, Συρίγου, καὶ Θεοδώρου Δαφνοπατίδου. ΚΑΦΕΝΕΙΑ ὑπάρχουσιν ἀρκετὰ ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἰσὶν τὰ ἀκόλουθα, „Θεσσαλία“ τοῦ κ. Χρήστου Γρεκίδου, „Στάδιον“ τοῦ κ. Νικ. Ἀγγελοπούλου, „Ρωσσία“ τοῦ κ. Γεώργ. Μαλανδράκη, „Κωνσταντινούπολις τοῦ κ.

ὡς προεδρεύων, ὅπερ ἐξάγεται ἐκ τῆς διακριτικῆς τιμῆς νὰ ὑποδέχεται ἐν τῇ οἰκίᾳ του τὰ ἐπίσημα μέλη τῆς Φιλικῆς ἑταιρείας καὶ νὰ λύη τὰς ἀνακουμέντας διαφορὰς τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ Κοινοτήτων γ') Ὅτι ἡ οἰκία Μαρσαλῆ ἐπὶ 15—18 ἡμέρας, ἀπὸ 25 Νοεμβρίου μέχρι 12—14 Δεκεμβρίου, ἐξένισε τὸν Ἅγιον Εἰρηνοπόλεως, ἐξ οὗ καταφαίνεται, ὅτι ἐχρησίμωσεν ὡς κέντρον συνεδριάσεων τῆς Φιλικῆς ἑταιρείας. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα ὁ Γρηγόριος Ἰωάννου Μαρσαλῆς (Πατὴρ) κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε κατὰ τὴν θῆσιν „Στενωπὸς ὕψισμάτων“ ῥωσιστὶ „Κράσνι Περσεύλοκ“ καὶ ἀρχαιότερον Γρέτσκεσιβί φορστάν εἶχε μόνον τὴν οἰκίαν ταύτην ἕπεται, ὅτι ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἡ χρησιμεύουσα ὡς κέντρον συνεδριάσεων τῆς „Φιλικῆς ἑταιρείας“.

Μπερὸδι

Κύριε Γεώργιε Παπᾶ Ἰωάννου

Ἐν Ὁδησσῷ τῇ α' Αὐγούστου 1821

Ἠξεύρατε φίλοι καὶ ἀδελφοὶ ὅτι τὰ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἐπιγνεῖσθαι ῥήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου κακῆ τύχῃ κατεστράφησαν καὶ δὲν ἐπέτυχον τοῦ ποθευμένου σκοποῦ, κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος; Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτό συμβεβηκὸς παρέλυσεν ὅπουσιν τὸν ἱερὸν σύνδεσμον καὶ πρόθυμIAN τῶν ἀδελφῶν καὶ ἔρρίψεν ὄλους σχεδὸν τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ παροικοῦντας Γραικοὺς εἰς

Ἄναστ. Τριανταφύλλου, „Ἀκρόπολις“ τοῦ κ. Κωνστ. Δρακούλη, „Σποράδες Νῆσοι“ τοῦ κ. Γεώργ. Σακελιῆ, „Χίος“ τοῦ κ. Κωνστ. Ξυδιᾶ Ἰθνηναί“ τοῦ κ. Χρήστου Ἀθανασάτου, „Βυζάντιον“ τοῦ κ. Ἀλκιβιάδους Βουρλάτζη, Ἑλληνικὸν Καφενεῖον τοῦ κ. Μιχαῆλ Τσαμχδοῦ. ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΑ τῶν κ. κ. Διονυσίου Μπενετάτου, Δημητρίου Ὀκτωράτου, Διονυσίου Διβαδᾶ, Ἰωάν. Βολιώτου καὶ Κυριακού Ἰθαν. Περιστέρη. ΚΟΥΡΕΙΑ, „Κρήτη“ τῶν κ. κ. Ἀποστόλου Λευκά, „Ἐλπὶς“ Γεώργ. Γρηγοριάδου, „Παρνασσός“ Ἰωάν. Ἀργυράκη.

ἀμνηχανίαν. Ἐκ τούτου ἐγενήθη καὶ εἰς τοὺς ἐπιστάτας καὶ ἐφόρους τῶν κοινῶν μας πραγμάτων ἀδράνεια καὶ παντελής σχεδὸν ἀπραξία ἀλλ' οἱ ἐνταῦθα πάροικοι καὶ οἱ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀλλαχόθεν παρεπιδημοῦντες Γραικοὶ μὴ δυνάμενοι μὲ ἀδιάφορον ὄμμα νὰ βλέπωσι τὰς δεινὰς περιστάσεις τοῦ γένους, ζήλω ἄληθους πατριωτισμοῦ κινήθητες πρὸς ἀναστήλωσιν τῶν πεπτωκότων καὶ θεραπείαν τῶν ἐπικαιμένων δεινῶν καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν κατ' ἐξοχὴν τῆς κατασχόντος ἦν διακαίῳ τῷ λόγῳ ἔμελλε τὸ γένος νὰ πρὸσάψῃ εἰς τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ Γραικοὺς καθότι ἀπηύδησαν ἐκ πρώτης ἀφετηρίας εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἱεροῦ τούτου ὑπὲρ πατρίδος ἀγῶνος, συνεκρότισαν γενικὴν συνέλευσιν καὶ συνέστησαν νέαν ἐφορίαν τῶν κοινῶν μας πραγμάτων ὡς ἐκ τοῦ ψηφίσματος (τὸ ὅποιον σᾶς ἐσωκλείεται) κατάδηλον γίνεται.

Τούτου τοῦ γενικοῦ ἡμῶν συστήματος κύριος σκοπὸς εἶναι νὰ συναχθῆ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ εἰς ἓν ὄλον τοὺς ἐν Ῥωσσίᾳ Γραικοὺς ἀπαξιακάντας ἐξ οὗ ἡ τῶν μελλόντων ἐπιχειρημάτων μας διεύθυνσις θέλει γίνεσθαι ὀρθοτέρα καὶ ἡ ἐκτελέσεις συντονοτέρα καὶ τάχιστα ἐν ταῦτῳ σκοπούμενον εἶναι τὸ νὰ ἀπολογοῦνται καὶ μὲ γενναῖον τρόπον εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐφημεριδογράφων καὶ νὰ ἀποκρίνεται μὲ τεκμήρια εὐγνωμοσύνης εἰς τοὺς ὑπερασπιζομένους καὶ ἐπαινοῦντας τὰ καθ' ἡμᾶς, ἅμα τε νὰ προμηθεύσῃ τὴν δυνάτην περιστάσεων εἰς τοὺς πρὸς πόδας ἐν ἀνάγκῃ ἀδελφοὺς· ἔδὲ κυριώτατος σκοπὸς τοῦ αὐτοῦ συστήματος εἶναι καὶ ἀφορᾶ ὄλους δι' ὄλου εἰς τὸ νὰ συνδράμωμεν

«Ἐλπίς» Παύλου Μαλανδράκη, „Κωνσταντι-
νούπολις Ραλλοῦς Μπαξιβανοπούλου καὶ τὸ ἔ-
ναντι τοῦ μεγάλου θεάτρου τοῦ κ. Νικ. Σταμπαδο-
πούλου. ΠΑΝΤΟΠΩΔΕΙΑ τῶν κ. κ. Νικολάου Κο-
λάκη, Ἄριστ. Καμπίτζη, Διονυσίου Ἀντζουλάτου,
Ἀδελφ. Κοκκινάκη. Τὸ μόνον Ἑλληνικὸν ἐργαστά-
σιον ΑΛΑΝΤΟΠΟΙΕΙΑΣ ἀνήκων εἰς τοὺς κ. κ. Ἀ-
δελφούς Νεοφύτου. ἙΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ πολυτελέστατον
καὶ κατὰ πάντα ἀξιοσύστατον ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλλ.
ὁδοῦ καὶ ἀνήκει εἰς τὸν κ. Σπυρίδωνα Σκιαδαρέσην.
Ἑλληγες ἐμποροράπτει τυγγάνουσιν ἐνταῦθα οἱ κ.
κ. Ξενοφῶν Μαλανδρίλιος καὶ Δημήτριος Λουκίδης.
Ἑλληνικὸν ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΕΙΟΝ Μ. Βιτάλη.
Κατάστημα ἐτοιμῶν ὑποδημάτων κατὰ τὴν ὁδὸν Ρισι-

πάντες οἵτινες διά γρημάτων, πραγμάτων διὰ πρεσβειῶν καὶ
γραμμάτων καὶ μὲ τὴν ἰδίαν μας ὑπαρξίν νὰ βοηθήσωμεν τοὺς
ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας προμαχομένους κατὰ ξηρὰν καὶ
κατὰ θάλασσαν ἐναντίον τῶν βαρβάρων.

Ὡ φίλοι! Ὑστερον ἀπὸ τόσους αἰῶνας ἀπὸ Πελοποννήσου
μέχρι Θεσσαλίας καὶ Μακεδονίας καὶ ἀπὸ Ἠπείρου ἕως εἰς τὰς
Θερμοπύλας ἠγέρθησαν θεῖα εὐδοκίᾳ τὰ τέρατα τῶν Ἑλλήνων.
Ἡ θάλασσα ἤκουσε πάλιν τὴν ρωνὴν καὶ εἶδεν εἰς τὰς Σαλα-
μίνας τὴν ἐλληνικὴν ναυμαχίαν.

Καθὼς τότε καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑπὸ Ἑλλήνων οἱ βάρβαροι
καταδιώκονται καὶ καταθυθίζονται. Ἰδοὺ κραεῖ καὶ ὁ νέος
Θεμιστοκλῆς.

„Ἰτε παῖδες Ἑλλήνων, ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε
πατρίδα τὴν γυναικάς, θήμας τὴν Προγόνων, θεῶν πατρῶων ἔδη
νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγῶν“.

Διὰ ταῦτα καὶ πρὸς ταῦτα παρκαλοῦμεν διὰ τῆς παρούσης
ἡμῶν ἐγκυκλίου ἡμεῖς οἱ ὑποσημειούμενοι ἔφοροι ἅπαντας τοὺς
ἐμογενεῖς ἀδελφούς.

Συναγερθῆτε, ὦ φίλοι καὶ ἀδελφοί, σήμερον μεθ' ἡμῶν.

Ἄς συντρέξῃ καὶ ἄς συνδράμῃ ἕκαστος καθ' ἃς δυνάμει
ἔχει, σὺν ἡμῶν δὲ ἐν ὁμοιοῖα τὰ θέοντα πράττοντες, ὑγειαινότες,
κράζοντες. Ζήτω ἡ Πατρίς!

λιέ τοῦ κ. Γιαννοπούλου καὶ τὸ πρὸ δεκαετίας ἄριστα λειτουργοῦν Ἑλλ. Βιβλιοπωλεῖον τῶν κ. κ. Ζερβάτη Περάκη.

Ἑλληνες ἰατροὶ ὑπάρχουν 5—6 ἐν Ὀδησσῷ, δυστυχῶς μόνον κατ' ὄνομα Ἑλληνες κατὰ τὴν καρδίαν καὶ τὰ ἀκραιφνῆ πατριωτικὰ αἰσθήματα εἰς καὶ μόνος, ὁ κ. Β. Πίσπας, ὅστις τιμᾷ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένη καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἐπιστήμων.

Ἐν Ὀδησσῷ εὐρίσκονται ἀρκετοὶ Ἕλληνες ἐπιδοθέντες εἰς τὴν γεωργίαν ὁρμώμενοι τὸ πλεῖστον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Σποράδιων νήσων διατηροῦντες τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου των πρὸς δὲ ἄμεμπτον τὸ πατριωτικὸν αἶσθημα. Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ τοῦ πᾶσι γνωστὸς κ. Κωνσταντῖνος Δρακούλης ὁ πάντοτε πρωτεύων εἰς πᾶν ἑτιῆθικόν, οἱ λοιποὶ δὲ εἰσὶν οἱ κ. κ. Κωνσταντῖνος Γεωργίου, Ἀδελφοὶ Σκούρτου, Ἰωαν. Σταυριανός, Στέφανος Στο-

Πετρούπολις

Ἐκλογμπρότατε Κύριε Κ. Δίστρια
τῇ 8 Νοεμβρίου 1821.

Ἡ Ἑλλὰς κινεῖται νὰ σᾶς ὀνομάξῃ υἱὸν της! Χαίρει διὰ τὰς ἀρετὰς καὶ μεγάλα σας προτερήματα. ὁμολογεῖ χάριτας διὰ τὰς εὐεργεσίας ἐπιδαψιλεύσατε πρὸς αὐτήν. Ἐλπίζει καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴν ἐκλογμπρότητά σας εὐεργεσίας πλειοτέρας καὶ μεγαλειτέρας κατ' αὐτὴν τὴν θειοτάτην περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὴν ἔρριψεν ἡ Σηριωδία τῶν Ὀσμανῶν.

Ἡ ἐν Ὀδησσῷ συστηθεῖσα φιλοanthρωπικὴ κοινότης τῶν Γραικῶν ἐξαποστέλει εἰς Πετρούπολιν δύο Δεπουτάτους, τοὺς συναδέλφους Μιχ. Νάξον καὶ Δημ. Σχινᾶν διὰ νὰ ἐκθέσωσιν, ὅσον δυνατόν τὴν ἀπολογίαν, δι' ὅσα ἐσυκοφαντήθη τὸ γένος ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ καθοδούλους κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν, προσέτι διὰ νὰ ζητήσωσι περὶ τῶν κοινῶν μας πραγμάτων τὴν κραταίαν ἀντιλήψιν καὶ πρὸς ἀνακουρισμὸν καὶ περιθαλψὴν τῶν ἐδῶ δυστυχούντων ὁμογενῶν τὴν βοήθειαν τῶν φιλανθρώπων καὶ φιλελλήνων.

γιάνωφ, Ἰωάν Χαρινός, Ἰωαν. Χιοῦς, Νικολ. Κουλάκης
Νικ. Στροῦμπος, Θεοδ. Ντελῆ-Ἀθανάσης, Γεώργ.
Ῥεντεύνης, Νικήτας, Μπογιάτης, Νικολ Βοῦζας καὶ
Ἄδελφ. Παπαδάκη.

Ἡ Ἑλλάς ἐν Ὀδησσῶ ἀντιπροσωπεύεται διὰ Γε-
νικοῦ Προξενείου, ὅπερ δυστυχῶς διὰ τὸ ἀκατάλλη-
λον τῶν προσώπων τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε τὸ διτύ-
θουνον δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν ἀποστολὴν του, κα-
θόσον ὄχι μόνον οὐδέποτε ἐνδιεφέρθη διὰ τὰ ἐθνικὰ
καὶ ἰδιωτικὰ τῶν Ἑλλήνων συμφέροντα, ἀλλ' ἐξε-
ναντίας συνέτεινε καὶ αὐτὸ οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν διαί-
ρεσιν καὶ τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν τῆς Κοινότητος.

Προστρέχοντες λοιπὸν μὲ ἐλευθερίαν εἰς τὸν κράτιστον υἱὸν
τῆς Πατρίδος Κόμητα Καποδίστριαν, ἐξαιτούμετες παρ' αὐτοῦ
προστασίαν διὰ τοὺς φηθέντας Δεπουτάτους ὅπως δι' αὐτῆς ἐδη-
γηθῶσι πρὸς τὰ δεόντα περὶ τῆς ἀγαθῆς ἐκβάσεως τῆς ἱκετηρίου
προσβείας ἡμῶν.

Κιονόδι:

Πρὸς τὸν Πανιερώτατον Ἅγιον Εἰρηνοῦπέλεως
τῆ 19 Νοεμβρίου 1821

Τοῦ ἀπὸ τῆς 16 τοῦ ἰσταμένου πανιέρου αὐτῆς καὶ εὐχαριστοῦ.
γράμματος ἰδίαις χερσὶ ἠξιώθημεν, ἐξ οὗ ἰδόντες τὰ παρὰ πᾶσαν
προσδοκίαν σημειούμενα ἄτινα τῆς ἀργοπορίας τοῦ δι' ἐδῶ μισου-
μοῦ τῆς, ἐλυπήθημεν καιρίως εἰς τὰ ὅποια δὲν ἦτον ἐπόμενον
νὰ βάλῃ ἡ Πανιερότης βάζιν καὶ Σερμέλιον, ἐπειδὴ ἐκτός ὅπου
ποτὲ δὲν ἐρχντάσθημεν ἐν τοιοῦτον, ἀν καὶ μετεβίλλετο ἡ
ἐλλογὴ εἰς ἄλλο ὑποκείμενον ἀμέσως ἠθέλομεν τῆ δώσῃ τὴν
ἀνῆκουσαν εἰδοποιήσιν. Ἄς μετρήσωμεν δὲ τοῦτο ὡς ἐν ἀπὸ
ἐκεῖνα, ἔπου παρενοχλοῦσι τὰ Γένοα μας καὶ ἐμποδιζοῦσι τὴν
πρόσδόν του.

Ὁ μισεμὸς τοῦ κυρίου Μιχαήλ Νάξου καὶ Δημητρίου Σχιναῖ
ἦτον ἀναγκαιότατος νὰ γείνη, ἐν μὲν διὰ νὰ προλάβωμεν, καὶ
ἄλλο ἐπειδὴ ἐζητεῖτο. Ἡ δὲ Πανιερότης Σας κατὰ τὰς ἀρχὰς
τοῦ ἐρχομένου Δεκεμβρίου δύναται νὰ ξεκινήσῃ διὰ ἐδῶ καὶ
ἄμα ἔπου φθάσῃ σὺν Θεῷ νὰ ξεπεζεύσῃ εἰς τὸ ὁσπῆτιον

Ἑλληνικά πλοῖα καὶ ἀτιμόπλοια οὐκ ὀλίγα προσεγγίζουσι κατ' ἔτος εἰς Ὀδησσόν· οὕτως ὥστε αἱ εἰσπράξεις τοῦ Προξενείου, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψει καὶ τὰ διαμονητήρια ἀνέρχονται εἰς ποσὸν οὐκ εὐκαταφρόνητον καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ ἦτο δυνατὴ διὰ τῶν ὡς εἴρηται μέσων ἢ διατήρησις ἐθνικωτέρου καὶ μᾶλλον πρὸς τὸ καθήκον ἀφοσιωμένου Προξενικοῦ προσωπικοῦ, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐλάμβανε τὴν ἀπαιτουμένην μέριμναν.

ΚΙΣΝΟΒΙΟΝ

Μεσόγειος πόλις τῆς Βασσαραβίας, ἄλλοτε πρωτεύουσα αὐτῆς καὶ ἤδη ἔδρα τοῦ Κυβερνείου. Καίτοι παλαιὰ καὶ ἄνευ σχεδίου ἔχει μόλα ταῦτα ὄψιν καλλῆς πόλεως, καθὼ ἀποτελοῦσα κέντρον κινήσεως ἐμπορικῆς καὶ διοικητικῆς τοῦ διαμερίσματος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπερβαίνει τὰς 100 χιλιάδας, εἶναι δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἣτις ὡς προείπομεν εἶναι ἔδρα τῆς διοικήσεως, ὑπάρχουσι πολλὰ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ κτίρια ἀρκετὰ εὐπρόσωπα, χαρακτηριστικὸν δὲ τοῦ μέρους εἶναι ὅτι αἱ κατοικίαι εἰσὶν πολὺ ἀραιῶς ἐκτισμέναι μὲ εὐρείας αὐλάς καὶ πολυδένδρους κήπους, οὕτως ὥστε ἡ ἔκτασις τῆς πόλεως εἶναι μεγίστη ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ αἱ ἀποστάσεις ἀπέραντοι, ἀνακουφίζεται δὲ ὁ ξένος ἐπισκέπτης ἐκ τῶν τροχιοδρόμων οἵτινες διατρέχουσι τὴν πόλιν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

τοῦ κυρίου Γεωργίου Μαρασλή, ἔπου θέλει τῇ γαίῃ ἢ παρ' ἡμῶν χρεωστούμενη περιποίησις καὶ ἐλπίζομεν ἕως εἰς τὸν ἐρχομὸν τῆς ἐνταῦθα νὰ λάβωμεν καὶ τὸ διαβατήριον τῆς ἀπὸ Πετρούπολιν (διὰ τὸ ἔποσον καὶ ἐγράψαμεν μὲ ἐκστραπέδωσαν,) ἔπου οὕτως ἀμέσως νὰ ξεκινήσῃ διὰ τὰ ἐκεῖ. Τῇ μένομεν εὐχαρίστοι διὰ τὴν ἀσφαλῆ παράδοσιν τοῦ γραμματόσ μας τῷ ἐξοχωτάτῳ Ἰνζῶρ, τῷ ὁποίῳ ἂς εὐαρεστηθῆ νὰ κοινοποιήσῃ καὶ τὰς ἐμπειρικλιουμένας εἰδήσεις ἀπὸ Κωνσταντινόπολιν.

Οι ένταυθα παριπιδημούντες Ἕλληγνες δεν εἶναι συγκεντρωμένοι. διαμένοντες το πλεῖστον ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς ἐξοχὰς ὡς ἀμπελοურγοὶ προέρχονται δὲ οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ἐξ Ἡπείρου καὶ ἀνέρχονται εἰς 150 περίπου. Ἐκ τῶν ἐντὸς τῆς πόλεως διαμενόντων πρωτεύει ὁ κ. Βίκτωρ Συνοδινός, οστις ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις τιμᾶ το Ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ζένη ταύτῃ πόλει. Ἐκτος του μεγάλου ἐμπορίου παντοίων ειδῶν ὅπερ διενεργεῖ ὁ οἶκος τῶν Συνοδινῶν εἶναι καὶ κάτοχος μεγάλης ἀγροτικῆς περιουσίας διάσημοι δὲ εἶναι καθ' ἅπασαν τὴν Αυτοκρατοριαν οἱ οἶνοι του οἴκου τοῦτου.

Ἡ ένταυθα Ἑλληνικὴ ἐκκλησία εἰς μνήμην του ἁγίου Παντελεήμονος, εἶναι κτῆμα τῆς εἰρημένης οἰκογενείας τῶν Συνοδινῶν, οἵτινες ἀκμαῖον ἔχοντες εἰς τὰ στήθη τό πατριωτικὸν φρόνημα δεν περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὴν ιδιωτικὴν ευημερίαν και τον πλουτισμὸν οπως πολλοὶ ἄλλοι, ἀλλὰ ἐφρόντισαν καὶ διὰ τὸ κοινὸν καλὸν ἀνεγείραντες τὸν ὡς εἰρηταῖον ιερὸν ναὸν ἰδίαις δαπάναις συντηροῦντες δὲ ἐπίσης, ἰδία δαπάνη ἐφημέριον (Ἀρχιμανδρίτην) ἱεροδιάκονον καὶ καλῶς κατηρτισμένον ἐκκλ. χορὸν, οὕτω δὲ χάρις εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν κ. κ Συνοδινῶν οἱ ένταυθα Ἕλληγνες ἀκροῶνται τῆς θείας λειτουργίας εἰς τὴν ἀθάνατον γλῶσσαν του Χρυσοστόμου.

Ὁ νυν Ἀρχιμανδρίτης εἶναι ὁ Πανοσιώτατος κ. Σωφρόνιος Φωτόπουλος, ἱεροδιάκων δὲ ὁ κ. Ἀλέξανδρος Γεωργιάδης οστις μετέρχεται καὶ τὸν διδάσκαλον.

Ἑλληνικὸν σχολεῖον ὑπάρχει ένταυθα ἐν ᾧ φοιτῶσιν περὶ τοὺς 20 Ἑλληγνόπαιδες, ἰδρῦθη δὲ πρὸ 20 περίπου ἐτῶν δαπάναις τῶν αειμνήστῶν ὁμογε-

νῶν Ἀδελφῶν Τσούφλη, τέκνων τῆς εὐάνδρου Ἡπεύρου τῆς πάντοτε μεγάλους εὐεργέτας τῆς πατρίδος γεννώσης, συντηρεῖται δὲ ἐκ τῶν ὡς εἴρηται ἰδρυτῶν.

Ἑλληνικά καταστήματα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι τὰ εξῆς. Ξενοδοχεῖον μετ' εστιατορίου ἡ Πετρούπολις“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Νικ. Δουρδούση Ξενοδοχεῖον ἡ „Ρωσσία“ διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Κωνσταντ. Καρυδία. Παντοπωλεῖον τοῦ κ. Ἰωαν. Πανταζοπούλου. Βυρσοδεφεῖον τοῦ κ. Δημητρίου Ἡλία, Κρεσπωλεῖον τοῦ κ. Κωνσταντ. Μπενετάτου. Οἰκοποιεῖον τῶν κ. κ. Ἀδελφῶν Γονατᾶ. Ἀρτοποιεῖα τῶν κ. κ. Χαράλ. Ἰωάννου, Χριστοδούλου Ζωΐδου, Θεοδώρου Σαλακούλη καὶ Παναγιώτου Βασαγεώργη ἀπάντων Ἡπειρωτῶν.

Ἐνταῦθα ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι τινες Ἕλληνες κτηματῆται μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίνεται διὰ τὰ πατριωτικά του αἰσθήματα ὁ κ. Ἰωαν. Σ. Παπαδόπουλος

P E N I O N

Μικρὰ πόλις ἐπὶ τῆς ἀριστερας οἰθῆς τοῦ Προῦτου ἐν τῷ Κυβερνεῖῳ τῆς Βασσαραβίας καὶ περὰ τὸν Δούναβιν, ἔχουσα ἄλλοτε πυκνὸν πληθυσμον, ἀριθμῆ σήμερον μόλις περὶ τὰς 10.000 ψυχᾶς. Ὑπὸ ἐποψιν-ἐμπορικῆν τὸ Ῥένιον δὲν παρουσιάζει τι ἄξιον λόγου, διενεργεῖ μόνον μικρὰν ἐξαγωγὴν δημητριακῶν, χρησιμεύει δὲ καὶ ὡς σταθμὸς τῶν ἐκ Ρωμουνίας καὶ Ὀδησσοῦ προερχομένων ταξειδιωτῶν.

Οἱ ἐνταῦθα ὑπάρχοντες Ἕλληνες ὁμοῦ μετὰ τῶν εἰς τὰς ὀλίγον ἀπεχούσας κωμοπόλεις Λιόβαν καὶ Καχούλ, παρεπιδημούντων ἀνέρχονται εἰς 150 περίπου ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶν κατεσπαρμένοι εἰς τὰς ἐξοχὰς καὶ καταγίνονται εἰς τὴν καλλιέρ-

γειαν τῆς γῆς, οἱ δὲ ἐντὸς τῶν ὡς εἴρηται κωμοπό-
λεων διαμένοντες ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον
εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον τῶν γεννημάτων. Ἐπειδὴ δὲ
πυκνὴ καὶ συγκεντρωμένη κοινότης δὲν ὑπάρχει ὡς
ἐκ τούτου οὔτε ἐκκλησία οὔτε Σχολὴ ὑφίσταται.

Ι Σ Μ Α Ἰ Λ Ι Ο Ν

Παραδουνάβειος πόλις ἀνήκουσα εἰς τὸ Κυβερ-
νεῖον τῆς Βασσαράβιας καὶ ἀποτελοῦσα ἰδιαίτεραν
ἐπαρχίαν μὲ 30 000 περίπου κατοίικους μετὰ τῶν
περιχώρων. Εἶχεν ἄλλοτε ζωηρὸν ἐμπόριον γεννη-
μάτων ὅποτε τὰ δημητριακὰ τῶν μερῶν τούτων ἤσαν
ἐν Εὐρώπῃ περιζήτητα, σήμερον ὁμῶς λίαν περιο-
ρισμένη εἶναι ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τοῦ μέρους τούτου
τῆς πόλεως καὶ οὐδὲν παρέχει τὸ ἄξιον ἀναγραφῆς.
Οἱ κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλάς λ χ.
Ῥῶσσοι, Ῥωμοῦνοι, Βούλγαροι, Ἑβραῖοι καὶ Ἕλληνες.

Ὡς πόλις τὸ Ἰσμαῖλιον δὲν ὑπερεῖ τῶν ἄλλων
μικρῶν πόλεων τῆς Αὐτοκρατορίας, ἔχουσα καὶ λι-
θοστρώτους ὁδοὺς καὶ καλὰς οἰκοδομὰς καὶ κήπους
τερπνοτάτους καὶ πολλὰ ἄλλα ἅτινα καθιστῶσι τὴν
διαμονὴν εὐχάριστον.

Ἐνταῦθα οἱ Ἕλληνες ἀνέρχονται περίπου συμ-
περιλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς τὰ περίχωρα κατε-
σπαρμένων εἰς 4000 περίπου ἐξ ὧν τὸ πλεῖστον
ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν,
προέρχονται δὲ ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς δούλης
Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία διατηρεῖ Σχολεῖον Ἑλλη-
νικὸν τὸ ὁποῖον ἐκτὸς τῆς ἐκ τῆς Κοινότητος βοη-
θείας ἔχει καὶ ἄλλα εἰσοδήματα ἐξ οἰκιῶν καὶ ἀπο-
θηκῶν κληροδοτηθεισῶν αὐτῷ πρὸ πολλοῦ. Εἰς τὸ
σχολεῖον τοῦτο φοιτῶσιν περὶ τοὺς 50 ἑλληνόπαιδες.

Υπάρχει ἐνταῦθα καὶ ἑλληνικὴ ἐκκλησία εἰς μνήμην τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, κτισθεῖσα πρὸ 17 ἐτῶν ἐν ἣ ἡ λειτουργία τελεῖται τακτικῶς ὑπὸ Ἑλλήνων ἱερέων ἢ δὲ φαλμωδία διὰ ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ καταρτισθέντος χοροῦ, οὗτινος ὁ καταρτισμὸς ὀφείλεται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὰ φιλόμουσα αἰσθήματα τῆς εὐαισθήτου καὶ πατριωτικωτάτης κυρίας Εὐγενίας Ζαχαριάδου συζύγου τοῦ γνωστοῦ τοῖς πᾶσι μεγαλοκτηματίου κ. Ζαχαριάδου.

Ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων ἀναφέρομεν τοὺς ἑξῆς. Τοὺς κ. κ. Σ. Ἀντύπαν, Νικ. Κυριέρην, Π. Κούπαν, Ι. Φ. Κυρίκου Χρ. Χριστοδουλόπουλον καὶ Ι Ζαχαριάδην ἅπαντας τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῶν γεννημάτων.

Ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἐπαγγελματιῶν ἀναφέρομεν τοὺς κ. κ. Ἄγγελον Παπαθανασίου διευθυντὴν τοῦ πρώτου καφενεῖου τῆς πόλεως καὶ Γεώργιον Γεωργαντζόπουλον διευθυντὴν Ξενοδοχείου.

Τὸ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸν ὑποπροξενεῖον τυγγάνει ἄμισθον, διευθύνεται δὲ ὑπὸ τοῦ συμπαθεστάτου φίλου καὶ συμπολίτου κ. Νικ. Μπατιστάτου διδάκτορος τῶ Νομικά.

ΡΩΜΟΥΝΙΑ

ΤΟΥΡΝΟ-ΣΕΒΕΡΙΝΟΝ

Τὸ Τοῦρνο-Σεβερ. εἶναι ἡ πρώτη παραδουνάβειος ρωμουνικὴ πόλις τὴν ὁποίαν συναντῶμεν εἰσερχόμενοι διὰ τοῦ ἄνω Δουν. εἰς ρωμ. ὡς ἐκ τῆς λαμπρᾶς τοποθεσίας τὸ Τ.-Σεβερίνον θεωρεῖται καὶ δικαίως μία τῶν ὠραιότερων πόλεων τῆς Ῥωμουνίας. Ἐχουσα καλὰς οἰκοδομὰς, εὐθείας καὶ καλῶς περιποιημένας ὁδοὺς καὶ ἄκραν καθαριότητα ἐμποιεῖ εἰς τὸν ἐπισκέπτην εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀρίστην ἐντύπωσιν. Οἱ κά-

τοικοι τῆς πόλεως εἶναι κράμα διαφόρων φυλῶν ἔνεκα τῆς γειτνιασεως πρὸς ξένας χώρας.

Ἰπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος πόλις δὲν κατέχει· σήμερον ἦν Ξέσιν κατεῖχεν ἄλλοτε ὅταν διενεργεῖτο ἐν αὐτῇ σημαντικὸν ἐμπόριον

Ἡ ἑλληνικὴ παροικία ἐνταῦθα δὲν ἀριθμεῖ πλέον τῶν διακοσίων, τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος ἰδίᾳ δὲ ἐκ τοῦ χωρίου Παπίγκου τῆς Ἡπείρου καταγινόμενοι εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον καὶ ἰδίως εἰς τὰ ἀποικιακὰ. Ἐνεκα τοῦ ὀλιγαριθμοῦ τῆς παροικίας οὔτε ἐκκλησία οὔτε σχολεῖον Ἑλληνικὸν ὑπάρχουσι. Τελευταίως ἐσυστήθη ἡ Φιλεκαπαιδευτικὴ ἀδελφότης ὁ „Ἐρμῆς“ καὶ ἴσως λειψθῆ φροντίς περὶ ἰδρύσεως ἐκπαιδευτικοῦ τινος καταστήματος.

Ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἀνεφέρομεν τοὺς ἑξῆς. Τοὺς κ. κ. Μιχαὴλ Ἀναστασίου τραπεζίτην καὶ σετέμπορον (ὅστις τυγχάνει καὶ Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος) Μιχ. Πολυχρονίου, κτηματίαν, Γεώρ. Χριστοδούλου κτημ. καὶ ἔμπορον σιδηρικῶν, Γεωρ. Πανταζόπουλον διευθ. Ξενοδ. ἢ „Ἀνατολή“, Ἰωαν. Πασγάλην ἔμπορον ἀποικιακῶν, Ἀδελφ. Π. Λαζαρίδην ἔμπορος ἀποικιακῶν, Κωνστ. Παπίαν κτημ. καὶ ἔμπορον σιδηρικῶν, Κωνστ. Παναγιωτέσκον ἰδιοκτ. Ξενοδ. ἢ „Εὐρώπη“, Ἀπ. Γικουλέσκου κτηματίαν, Κωνστ. Δαλαγιαννόπουλον, διευθ. Ξενοδοχ. Πολυχρονιάδου, Νικ. Ἀναστασίου ἔμπορον ἀποικιακῶν, Δημ. Ἀρχιμανδρίτην ἔμπορον ἀποικιακῶν, Παν. Κωνσταντίνου ἔμπορ ἀποικιακῶν, Προκόπιον Γεωργίου ἔμπορ. ἀποικιακῶν, Κωνστ. Μανέκαν ἔμπορον σιδηρικῶν, Μιχ. Ράλλην ἔμπορ. δημητριακῶν, Θωμᾶν Βλατσιώτην διδασκ. τῆς Νομικῆς καὶ διευθυντὴν κτήματος, Ἰωαν. Κ. Σχορτόπουλον ἔμπορον ἀποικιακῶν, Στέργιον Χατζόπουλον καὶ Ἀπ. Δημητρίου διευθ. Ξενοδ. Central Κωνστ. Ἰωαννίδην ἔμπορον δημητριακῶν, Δημ. Λιτσέον, ἔμπορ. ἀποικιακῶν, Δημ. Κ. Παναγιωτέσκου κτηματίαν, Ἰωαν. Σακελλαρίδην καὶ Δημ. Ἀνα-

γνωστόπουλον διεξ. Ξενοδ. Regal, Δημ. Σαψόπουλον, ἔμπορ. ἀποικιακῶν, Θεοδ. Δόγαν κτηματίαν Ἴ�ποστ. Δ Πανταζόπουλον ἔμπορ. οἴνων, Στέφανον Λιτσέαν ἔμπορον δημ. καὶ ἀποικιακῶν, Κωνστ. Χριστοδούλου ἔμπορ. ἀποικιακῶν, Θεοδ. Στεφίτην ἔμπορον δημητριακῶν, Γεώργ. Κουτσαρίδην ἔμπορον οἴνων, Ζήσην Δόγαν ἔμπορον δημητριακῶν, Ἰωαν. Π. Κυρίδην ἔμπορον ἀποικιακῶν, Σπυρ Ἀλεξίου ἔμπορον ἀποικιακῶν Χρ. Στεριάδην ἔμπορον ἀποικιακῶν, Πολυχρόνην ἀποστόλου ἔμπορ. ἀποικιακῶν, Στέργιον Τόσιον ἰδιοκ. Σαπωνοποιεῖου κλπ, Ἰωαν. Λαζαροῦ ἰδιοκ. Καφενεῖου, Ἰωαν. Πανᾶν μεσίτην, Ἰωαν. Ζαρίμην ἔμπ. ἀποικιακῶν, Νάκον Κυρίδην ἔμπ. ἀποικιακῶν καὶ Ν. Ἐξάργου ζαγαροπλάστην.

Τ Σ Ε Τ Α Τ Ε

Κωμόπολις παρὰ τὸν Δούναβιν. Ἀποτελεῖ κέντρον ἀποθημεύσεως τῶν γεννημάτων τῶν πέριξ.

Ἕλληνες ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα περὶ τοὺς ἑκατὸν τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν ὑποδούλων μερῶν προερχόμενοι, ἀσχολούμενοι δὲ εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον. Ἐξ αὐτῶν σημειοῦμεν τοὺς κ. κ. Ναοῦμ Δημητριάδην, Ἄγγελον Μελιδώνην, Γεράσ. καὶ Νικ. Φωκᾶν. Χαρ. Καββαδῖαν, Ἀλεξ. Γουσιδῆν, Νικ. Ἀθανασίου, Δημ. Δροσόπουλον Κ. Κωνσταντινίδην, Α. Πετσάλην, Κ. Νικολαΐδην, Ἡλίαν Δούνην, Βασ. Γρέζην καὶ Μ. Ἀλευρᾶν διευθ. Καφενεῖου.

Κ Α Λ Α Φ Α Τ Ι Ο Ν

Ἐπίσης παραδουνάβειος πόλις κειμένη ἐπὶ γραφικῆς τοποθεσίας μὲ ὠραίους κήπους καὶ μὲ μᾶλλον καλὰς οἰκοδομὰς δι' ἧ καὶ ἔρχεται ὑπὸ ἔποψιν καλῆς καταστάσεως ἀμέσως μετὰ τὸ Τ. Σεβερῖνον. Ἄλλοτε ἢ ἐνταῦθα ἐλληνικὴ παροικία ἦτο πολυά-

ριθμος ὡς ἐκ τῆς σημαντικώτητος τῶν φορτώσεων, γεννημάτων, ἤδη ὅμως παρήκμασεν, ἐκλειψάντων πολλῶν ἐκ τῶν παλαιῶν ἑλλ. οἴκων. Σήμερον ἀριθμῆται περὶ τοὺς 50 καταγινομένους τὸ πλεῖστον εἰς τὰ γεννήματα.

Ἐπάρχει ἑλλ. ἐκκλησία εἰς μνήμην τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καθ' ὡς ἐπίσης καὶ ἑλλ. σχολεῖον χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ ἔτους 1874 ὅτε ἐκτίσθησαν δαπάναις τοῦ αἰμνήστου ὁμογενοῦς Παναγιώτου Χατζησεοδώρου καὶ τῆ συνδρομῆ καὶ ἄλλων ὁμογενῶν. Ἐκ τῶν ἐλλήνων τῆς παροικίας ἀναφέρομεν τοὺς κ. κ. Νικ. Φάραγγαν, Δημ. Στεφάνου, Γεώργ. Ἀντύπαν Α. Πετσάλην, Τάκην Χριστοδούλου, Δ Παπαδημητρίου, Στέφανον Ἀλεξίου, Νικόλαον Λαζαρήν. Δημ. καὶ Διον. Κουβαρᾶν, Στεργ. Παπαδημητρίου, Πέτρον Μαραγγόν κλπ.

Τὸ αἰμισθον ἐλληνικὸν ὑποπροξενεῖον διευθύνει ὁ κ. Εὐστ. Μανωλάτος διδάκτωρ τὰ νομικὰ.

Π Ι Κ Ε Τ Ο Ν

Μικρὰ παραδουνάβειος κωμόπολις ἔχουσα περὶ τοὺς 20 ὁμογενεῖς ἀσχολουμένους εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον.

Κ Ρ Α · Ι · Ω Β Α

Ἡ ἀριστοκρατικώτερα πόλις τῆς Βλαχίας ὅπου ὑπάρχουσι πολλὰ ἐκ τῶν ἀρχαίων οἰκογενειῶν τῆς Ἡγεμονίας. Ἐχει πάντα τὰ συστατικὰ εὐρωπαϊκῆς πόλεως, τουτέστι μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς καὶ λιθοστρώτους ὁδοὺς πολλὰ δημόσια κτίρια, πλούσια ἐμπορικὰ καταστήματα, θεάτρον καὶ πολλὰ ἄλλα σημαντικὰ καὶ ἀξιόθεατα ὡς ἐκ τούτου δὲ ἔργεται μετὰ τὸ Βουκουρέστιον.

Ἐλληνες ἐν Κραϊώβη ζῶσιν περὶ τοὺς ἑκατὸν ἄλλοι μὲν ὡς καταστηματάρχαι ἐγκατεστημένοι πρὸ πολλοῦ ἐκεῖσε ἄλλοι δὲ καταγινομένοι εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον τῶν γεννημάτων.

Ἕλληγες ἐν Κραϊώβῃ ζῶσιν περὶ τοὺς ἑκατὸν ἄλλοι μὲν ὡς καταστηματάρχαι ἐγκατεστημένοι πρὸ πολλοῦ ἐκεῖσε ἄλλοι δὲ καταγιόμενοι εἰς τὸ τοπικὸν ἐμπόριον τῶν γεννημάτων.

Ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς: Κ. Κ. Ν. Νικολαΐδην ἱατρὸν ὅστις ὡς διαπρεπῆς ἐπιστήμων ἐκτιμᾶται ὄχι μόνον ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ξένων, τοὺς κ. κ Β Λαγγούσην ἔμπορον ὑφασμάτων, Μ. Γλυνὸν παντοπώλην. Ἄντ. Σταμιδὴν σιτέμπορον, Λυκοῦργον Νικολαΐδην ἐκμισθ. κτημ. Ἄλεξ. Σακελλαρίδην καταστηματάρχην, Δ. Γεωργιάδην κτηματίαν, Χρ. Καρασιδὴν ἔμπορον Κωνστ. Βασιλείου σιτέμπορον, Γ. Γερασιμάτον παντοπώλην κλπ.

Κ Α Ρ Α Κ Α Λ

Πόλις ὀλίγον ἀπέχουσα τῆς Κραϊώβῃς ἐν ἧ σταθμεύει διαρκῶς σῶμα ἵππικου. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι περὶ τοὺς 50 Ἕλληγες ἔχοντες διαφόρους ἐργασίας. Ἐξ αὐτῶν ἀναφέρομεν τοὺς κ. κ. Ἰωαν. Νικολαΐδην ἐκμισθωτὴν κτήματος, Ἄθαν. Κολιβόπουλον, Ἄνδρ. Δομβάρδον ἔμπορον. Γεώργ. Γονέον παντοπώλην, Γεώργ. καὶ Ἰωάν. Δεράκην σιτεμπόρους. Δημ. Ἐμμανουήλ ἔμπορον, Δημ. Καροῦσον ἔμπορον, Ἐμμ. Πολιτόπουλον ἔμπορον. Τιμ. Κεντιλίνην ἐκμισθωτὴν, Κ Θεοδωρακόπουλον παντοπώλην, Κ. Δούνην διευθ. Καφενείου, Ἰωαν. Κουρμούζην διευθυντὴν Καφενείου, Παν. Κωνσταντάρην Δημ. Καραβίαν σιτέμπόρους Νικ. Τσουκᾶτον κτηματίαν καὶ Μιλτιάδην Σβορώνον διευθυντὴν κτήματος.

Κ Ο Ρ Α Β Ι Α

Παραδουνάβειος πόλις σημαντικὴ διὰ τὰς πολλὰς φορτώσεις γεννημάτων αἵτινες γίνονται ἐξ αὐτῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἡ ἑλλ. παροιμία εἶναι ἀρκετὰ πυκνὴ ἀναλόγως πρὸς τὸν πληθυσμὸν τῆς πόλεως ἀνερχομένη εἰς ἐπέκεινα τῶν διακοσίων ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ἔμποροι καὶ φορτωταὶ γεννημάτων.

Ἐκ τῶν φορτωτῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. κ. Περ. Λουλούδη, Γερ. Μαυροκέφαλον, Κλε-
άνθην Μητρέλιαν, Γεώργ. Σακελλαράκη, Ἄδελφ.
Τσουκάτου, Ἄδελφ. Βρῶντα, καὶ Ἰω. Σταυριανίδην.
Ἐκ δὲ τῶν διενεργούντων τὸ τοπικὸν ἐμπόριον ση-
μειοῦμεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. Τροχάνην, Ἠλίαν Σα-
κελλαράκη. Παν. Κουμάνταρον, Ἀλεξ. Βραχνόν
Ἰωαν. Βουγᾶν, Λέων. Βουγᾶν, Δῆμον Σακελλαράκη
Ἄεων. Κότιτζην, Γεώρ. Νικολετόπουλον, Στέριον
Δαβίχον, Κωνσ. Ἀθανασίου, Δημ. Σπυρόπουλον,
Νικ. Σπυρίδην, Νικ. Καρδαρᾶν, Γεώργ. Λεκόν. Γεώρ.
Παπανικολάου, Γεώρ. Μανοῦσον, Γεώρ. Γραμματό-
πουλον, Βασιλ. Σκουφάκη, Λέων, Βεκίρην, Ἄντ.
Καμπάνην, Δημ. Μανακίδην, Βασίλειον Γαρμπην
καὶ Μηλιτιάδην Μήλιον.

Ἐπίσης καφενεῖα ἑλληνικὰ ὑπάρχουσι τῶν κ. κ.
Ἰω. Κανάρη καὶ Μιχ. Γραμματοπούλου. Ἐνταῦθα,
εὐρίσκεται καὶ ἀτμόμυλος διευθυνόμενος ὑπὸ τοῦ κ.
Τ. Καραβία.

Τ.-ΜΑΓΟΥΡΕΛΙΟΝ

Μία ἐκ τῶν δευτερευουσῶν πόλεων τῆς Βλαχίας
κειμένη παρὰ τὸν Δούναβιν, καὶ ἀπέχουσα ἀπὸ τῆς
ῶχθης μίαν ὥραν περίπου. Ἡ σημασία της συνίστα-
ται ὅπως καὶ τῶν ἄλλων παραδουναβείων πόλεων
εἰς τὴν ἐξαγωγὴν σιτηρῶν. Ἡ πόλις εἶναι εἰς ἀρκετὰ
καλὴν κατάστασιν ἔχουσα καὶ ὠραῖον δημόσιον κήπον.

Ἡ ἄλλοτε ἀκμαιοτάτη ἑλλ. παροικία τοῦ Τ.-Μα-
γουρελίου, σήμερον μόλις ἀριθμεῖ περὶ τὰ 150 μέλη
ἐξ ὧν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. κ. Ι. Πολίτην
Π. Δενδρινόν. Εὐαγγελ. Δενδρινόν, Παῦλον Πανᾶν,
Β. Καραβίαν, Κ. Κουτσαφτάκην, Δῖνον Πιέρον, Γεώρ.
Θεοδωρίδην, Γερασ. Λουκάτον ἔμπορον ὑφασμάτων,
Γερασ. Ἀλεξανδράτον πανιοπώλην, Παν. Αὐγουστά-
τον ἐκμισθωτὴν, Γερ. Μιλιαρῆσιν ἐκμισθωτὴν καὶ
Παναγιώτην Ἰακώβου κτηματίαν.

Ρ Ο Σ Ι Ο Ρ Ι

Νέα πόλις δίωρον ἀπέχουσα τοῦ Τ. Μαγουρελίου,

εξάγουσα αρκετήν ποσότητα σίτου δι' ἃ καὶ οὐκ ὀλίγοι Ἕλληνες κατέφυγον ἐν αὐτῇ τελευταίως. Ἡ ἑλλ. παροικία νῦν ἀριθμεῖ περὶ τοὺς 100 τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος μετερχομένους τὸ ἐμπόριον. Οἱ κυριώτεροι ἐξ αὐτῶν εἰσὶν οἱ ἑξῆς: Οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Νικ. καὶ Γερ. Ἰγγλέσης, Ἀδελ. Μιχ. καὶ Παν. Μεταξᾶς, Κλεάνθης Γεωργιάδης, ἐξαγωγεῖς. Οἱ ἐπιτοπίως ἐμπόρευόμενοι εἶναι οἱ κ. κ. Βασίλ. Νικολαΐδης, Νικ. Γεωργαντᾶς, Νικ. Μηνᾶς, Δούκας Πανᾶς, Ἀδελφ. Χατζηστάθης, Νικ. Γλύπτης, Κωνστ. Ἰγγλέσης, Γερ. Δρακάτος, Σωτῆρ. Γιαννόπουλος, Ἄγγελ. Παπαϊωάννης, Λάζαρος Στεργίου, Γερασ. Πανᾶς καὶ Ἀδελφ. Γαρμπῆ. Ἐπίσης εἰς τὰ πέριξ εἰσὶν διάφοροι ὁμογενεῖς κτηματῖαι ὡς ὁ κ. Στ. Πουλόπουλος, Λάζαρος Κωνσταντινίδης, Γερ. Μιλιαρῆσης, Στέργιος Γιανουλίδης, Δημ. Ἀναστασίου. Παντοπωλεῖα ἐν τοῦ κ. Μιχαήλ Γαρμπῆ. Καφενεῖα τοῦ κ. Βασ. Ἀθηναίου καὶ τὸ τοῦ κ. Γεώργ. Γιαννοπούλου.

Α Δ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ι Α

Μικρὰ πόλις τῆς Βλαχίας κειμένη μεταξὺ Ῥοσιουρίου καὶ Ζημνίτζης, διεξάγουσα ἀρετὰ ζωηρὸν ἐμπόριον γεννημάτων. Οἱ ἐν αὐτῇ Ἕλληνες ἀνέρχονται εἰς 40 περίπου ἐξ ὧν ἐγνωρίσαμεν τοὺς ἑξῆς: Τοὺς κ. κ. Παναγῆν Σιλαβοῦνον, Ἰωάννην Νότσον, Θωμᾶν Παντελίδην, Παναγῆν Πανᾶν Ἰπποκράτην καὶ Κωνστ. Παππανικολάου, Ἄνδρ. Βάλσαμον, Ν. Ἀντύπαν, Μενέλαον Μουσουλῆν σιτεμπόρους. Δημ. Νικολόπουλον διευθυντὴν τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἐστιχτορίου, Ἀνδρέα Μελᾶν διευθυντὴν παντοπωλείου Γεώργ. Ἰωαννίδην σιτέμπορον, Φραγγίσκον Δρακάτον ἀγρονόμον καὶ Στρατῆν Σαπουντζῆν ἀντιπρόσωπον πολλῶν ἐμπόρων.

Ζ Η Μ Ν Ι Τ Σ Α

Κωμόπολις κειμένη εἰς ὥρας περίπου ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως Ἡ σημασία τῆς συ-

νίσταται μόνον εἰς τὰς φορτώσεις γεννημάτων. Οἱ ἐν αὐτῇ Ἕλληνες ἀνέρχονται εἰς 40 περίπου μεταξὺ τῆν ὁποίων πρωτεύει ὁ εἶκος τοῦ κυρίου Νικολάου Πουλοπούλου, ὅστις εἶναι ὁ κυριώτερος τοῦ τόπου ἐμπορικός παράγων, παρὰ τῶν οἴκων δὲ τούτων οὐκ ὀλίγοι ὁμογενεῖς εὐρίσκουσι ἐργασίαν καὶ πόρον ζωῆς. Αναφέρομεν προσέτι τοὺς ἐμπόρους κ. κ. Κωνστ. Πατάζογλου καὶ Δημ. Μανταφούνην. Ἄλλοι ὁμογενεῖς εἰσὶν οἱ κ. κ. Νικ. Βουζανόπουλος, διευθυντῆς τοῦ καταστήματος τοῦ κ. Πουλοπούλου, Παναγῆς Κόμης ἀποθηκάριος, Φεμιστοκλῆς Χαλικιάς ἀντιπρόσωπος τοῦ κ. Πουλοπούλου ἐν Σιστοβίῳ, Ἰω. Χέλμης ξυλέμπορος, Ν. Καλαθάκης, Α. Ξανθόπουλος καὶ Ν. Ζαννῆς διευθύνται Καρνεείων. Δημ. Κοκόλης ὑπάλληλος κλπ.

Γ Ι Ο Υ Ρ Γ Ε Β Ο Ν

Μία ἐκ τῶν ἀξιολόγων πόλεων τῆς Βλαγίας κειμένη εἰς ὥρας ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ὄχθης τοῦ Δουναβείου καὶ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Βουκουρεστίου. Διακρίνεται διὰ τὸ πρωτότυπον σχέδιόν της Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως εὐρηται κυκλοειδῆς πλατεία ἀρκετὰ εὐρύχωρος ἐξ αὐτῆς δὲ ἐκτείνονται ἐν εἴδει ἀκτίνων αἱ κυριώτεραι ὁδοὶ τῆς πόλεως καταλήγουσαι εὐθύγραμμοι εἰς τὰ ἄκρα αὐτῆς.

ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν ἡ πόλις τοῦ Γιουργέβου ἀνάκθην ὑπῆρξε τόπος ἐξαγωγῆς γεννημάτων, ἐφ' ᾧ καὶ πολλοὶ Ἕλληνες κατὰ καιροὺς ἐγκατεστάθησαν ἐν αὐτῇ. Σήμερον ἡ Ἑλλ. παροικία ἡ ἄλλοτε ὑπερβαίνουσι τοὺς 1000, ἀριθμεῖ μόνον περὶ τοὺς 250 καταγινόμενους τὸ πλεῖστον εἰς τὸ ἐμπόριον.

ὑπάρχει Ἑλλ. ἐκκλησία τῆς Εὐαγγελιστρίας, χρονολογουμένη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγένετο ὁ σφετερισμὸς τῶν Μοναστηριακῶν περιουσιῶν ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Κούζα (1864). Ἰδρῦται τοῦ εἰρημένου Ναοῦ ὑπῆρξαν οἱ Δημ. Πουλόπουλος, Γεώργ. Δημητρίου, Παναγῆς Δημητρίου, Ἕλληνες ἐκ Μενελίκου τῆς Μακεδονίας καὶ οἱ Δημ. Καραντινὸς καὶ

Ἀπόστολος Κατοίγεραις Κεφαλλήνης Πρὸς τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπάρχει καὶ Ἑλλ. σχολεῖον ἀρρένων μέχρι πρώτης Σχολαρχείου, εἰς τὸ ὅποιον φοιτῶσιν περὶ τοὺς 30 Ἑλληνοπαῖδες, καθὼς ἐπίσης καὶ Νηπιαγωγεῖον. Ἡτε ἐκκλησία καὶ τὰ σχολεῖα συντηροῦνται ἐκ τῶν προσόδων ἰδίᾳ τῶν κτημάτων ἅτινα κατὰ καιροὺς ἔχουν δωρηθῆ ὑπὲρ αὐτῶν ὑπὸ ὁμογενῶν καὶ ὑπὸ βοηθημάτων τῆς Κοινότητος.

Ἐκ τῶν ὁμογενῶν σημειωτέον τοὺς ἐξῆς. Ἀριστείδην Πουλόπουλον, Γεώρ. Φουρναράκη, Δημ. Καρβουνίδην, Σπύρ Μεζάν Σπυρ Ἡλιοπούλου, Δημ. Βικιδούρη, Τζαννέτον Κωνσταντάτον, Λεωνίδα Δαπόντεν, Γεώργ. Μιχαλίτον, Γεώργ. Δάσκαρη, Νικ. Βολιότην, Βασ. Θωμαΐδην, Γερ. Κατραβάν, Παναγῆν Παΐτην, Γεώργ. Ζήσην, Λούκαν Λουκάτον, Γεώργ. Αὔγουστιδην, Σπυρ Ποταμιάνον, Γεράσιμον Δάλην Νικ. Ραζῆν Ἰωαν. Μπουλελᾶν, Ἐμ. Ἀρχοντήν, Γ. Μαργαριτοπούλου καὶ Χρῆστον Βάρναλην, (ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὰ προξενεῖα Ἑλλάδος, Ὀλλανδίας καὶ Ἰσπανίας) Ἑλλ. Καρνεῖα εἰσὶν τὸ τοῦ κέντρου ἀνηκόν εἰς τὸν κ. Γεώργ. Ζῆσον τὸ τοῦ κ. Ἀνέστη Βασιλειάδου καὶ πολλὰ ἄλλα παροειδῆ καταστήματα.

Ο Α Τ Ε Ν Ι Τ Σ Α

Μικρὰ παραδουνάθειος πόλις γνωστὴ διὰ τὴν ἐξαγωγὴν σιτηρῶν. Οὐδὲν ἔχει τὸ ἀξίον ἰδιαίτερας μνείας. Οἱ ἐν αὐτῇ Ἕλληνας ἀνέρχονται εἰς τοὺς 100 περίπου προερχόμενοι τὸ πλείστον ἐκ τῆς νήσου τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ καταγινόμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Μεταξὺ αὐτῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. κ. Νικ. Ζαβόν, Εὐστάθιον Μαράτον, Γεώργ. Σταμελάνον. Ἀπόστολον Δημητριάδην, Βασίλειον Θεοχαριδην, Ἀδελφοὺς Μαλέλην, Γεώργ. Τσάραν, Γεώργ. Σειριόπουλον, Α. Καρασάβαν, Ἀγγιλέα Δρίβαν, Ἀγγ. Βαρβαρήγον, Δημ. Μόσγον, Ἰωαν. Παῖτην, Γερ. Παῖτην, Λάμπρον Σταμελάτον καὶ Λούκαν Πορταλέντην ἰδιοκτήτην ἀτμομύλου.

ΚΑΛΑΡΑΣΙΟΝ

Πόλις κειμένη ἐπὶ ἐνὸς βραχίονος τοῦ Δουνάβεως ἀποτελοῦσα σημεῖον συγκεντρώσεως γεννημάτων ἐκ διαφόρων μερῶν καὶ διενεργοῦσα κατὰ συνέπειαν σημαντικὴν ἐξαγωγὴν.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἀριθμεῖ περὶ 150 μετὰ τῶν περιγύρων προσέρχονται δὲ οἱ πλείστοι ἐκ τοῦ Νόμου Αἰτωλίας. Ἀναφέρομεν τοὺς ἑξῆς. Τοὺς κ. κ. Ἀδελφοὺς Γρηγοριάδου, Δημ. Βαρβέρην, Ἰωαν Οἰκονόμου, Γεώργ. Κωνσταντινίδην, Ἰωαν, Βλασσόπουλον, Σπυρ Ροσόλυμον, Δημ. Ἀθανασίου, Γεώργ. Ἀθανασίου Κ. Χαρίτον, Κωνστ. Μιλώσην, Γεώργ. Μαυροκέφαλον, Γεώργ. Παπαδόπουλον Νικ. Ἀθανασίου, Ἰωαν. Σκλαβοῦνον Ἀγγιλέα Δρίβαν κλπ.

Ο Σ Τ Ρ Ο Β

Μικρὰ πόλις τῆς Δοβρουτζῆς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως. ἐξ ἧς ἐξάγονται ὀημητριακοὶ καρποὶ καὶ οἶνοι. Ἐν αὐτῇ Ἑλληνας ἀριθμοῦνται εἰς 20 περίπου ἀσχολούμενοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς οἰνοπωλεῖα καὶ παντοπωλεῖα. Εἰς τὰ σιτηρὰ ἐργάζονται οἱ κ. κ. Δ. καὶ Ἰωαν. Γεωργιάδης καὶ Μωυσῆς Μωυσίδης, ἐκ δὲ τῶν παντοπωλῶν ἀναφέρομεν τοὺς κ. κ. Ἀδελφοὺς Σταυροπούλους καὶ Νικ. Κουλιαρῶν.

Τ Σ Ε Ρ Ν Α Β Ο Δ Α

Μικρὰ πόλις τῆς Δοβρουτζῆς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἐπίσης ὄχθης τοῦ Δουνάβεως καὶ παρὰ τὴν μεγάλην γέφυραν τὴν συνδέουσαν τὴν Βλαχίαν μετὰ τῆς Δοβρουτζῆς. Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης συνίσταται ἐκ Τούρκων καὶ Τατάρων. Διενεργεῖ μικρὸν ἐξαγωγικὸν ὀημητριακῶν διὰ τοῦ λιμένος.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία αὐτόθι ἀριθμεῖ περὶ τὰς 150 ψυχάς. Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν ἐλλήνων εἶναι τὰ παντοπωλεῖα, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἐμπορεύονται καὶ τὰ γεννήματα. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὑπῆρχε καὶ ἑλλ. ἐκκλησία εἰς μνήμην τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἧτις

δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἐκ τῶν αὐτῶν ὁμογενῶν ἀνα-
φέρομεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. κ. Διον. Βαρθελομαῖον
κτηματῖαν καὶ σιτέμπορον, Ν. Φαρμάκην, Ἄριστ.
Δούκαν, Κ. Παπαδαυῖδ, Γεώργ. Μακρῆν, Γεώργ. Κῶγ-
κόπουλον καταστηματοάρχας καὶ Θεογάρην Νικολάου
ιδιοκτήτην ἀτμομύλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΑ

Παράλιος πόλις τῆς Δοβρούτζης ἀναπτυχθεῖσα
ἀρκοῦντως ὑπὸ τε ἐμπορικὴν καὶ ἐξωραϊστικὴν ἔπο-
ψιν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Δοβρούτζης εἰς τὴν
Ῥωμουῖαν, ἰδίᾳ δὲ τελευταίως μετὰ τὴν κατασκευὴν
τῆς μεγάλης ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως γεφύρας, ἣτις κα-
τέστησε τὸν λιμένα Κωνσταντζης σημαντικὸν διὰ τε
τὴν ἐξαγωγὴν τῶν γεννημάτων καὶ διὰ τὴν εἰσα-
γωγὴν τῶν ἐκ τῆς ξένης ἐρχομένων πραγματειῶν.

Ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλληνικὴ παροικία ἀνέ-
καθεν ὑπάρχουσα ἀριθμῶι ἤδη περὶ τὰς 2500. Οἱ
πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν ὁρμῶνται ἐκ τῶν ὑποδούλων με-
ρῶν τῆς Ἑλλάδος καταγίνονται δὲ εἰς διαφόρους
ἐμπορικὰς ἐργασίας. Ὑπάρχει καὶ Ἑλληνικὴ ἐκκλη-
σία κησθεῖσα ἐπὶ τουρκοκρατίας.

Ἑλληνικὰ Σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλαίων ἐπτατάξια,
ὕφιστανται καθῶς, καὶ φιλολογικὸς Σύλλογος διακρινόμε-
νος διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς Κοινότητος ἐνδιαφέρον ὅπερ πολ-
λάκις καὶ ἐμπράκτως ἐξεδηλώθη. Ἐκ τῶν αὐτῶν
ὁμογενῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς. Τοὺς κ. κ. Ν. Τσι-
τσιλιανόπουλον μεγαλέμπορον διατελέσαντα δὲ ἐπὶ
πολλὰ ἔτη Πρόεδρον τῆς Κοινότητος ἀναπληροῦντα
νῦν καὶ τὸν ἀπό-τα Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος, τὸν
ιατρὸν Τσιτσιλιανόπουλον, τὸν ἱατρὸν Βάλληγδα, τὸν
ιατρὸν Ν. Νικολετόπουλον, τὸν ἱατρὸν Σαραφίδην, Ν.
Χατζηκυριάκον ἰδιοκτήτην ἀτμομύλου, Χρήστον Βιό-
λάτον ἔμπορον ὑφασμάτων, Ἰωάν. Ἀναγγώστην
ἔμπορον σιτηρῶν. Ἀδελφ. Φραγγοπούλου ἰδιοκτήτας
ξενοδοχείου. Δημ. Λιβθινόπουλον ξυλέμπορον, Ἀδελφούς
Λασκαριδίου ἔμπόρους ὑφασμάτων Γεω. Μακρῆν ἰδιοκτ.
καφενείου, Νικ. Περᾶτην ἰδιοκ. καφενείου, Δημ. Σβο-

ρῶνον καὶ Ἀχιλλέα Μακρῆν πράκτορας ἀτμοπλοίων, Α Μιλιάρεσσην ἔμπορον ἀλεύρων Σπυρ. Μακρῆ ἔμπορον ἀλεύρων, Μ. Γκιῶν βιβλιοπώλην, Χρ. Καπάτου ἰδιοκ. ἐστιατορίου, Μενέλαον Τριαντάφυλλον λογιστὴν Δημαρχίας, Π. Ευδιᾶν μεσίτην, Σπ. Μαραβέγιαν παντοπώλην κλπ.

Σ Ο Υ Λ Ι Ν Α Σ

Πόλις κειμένη παρὰ τὸ ἐν ἑκ τῶν τριῶν στομίον τοῦ Δουνάβεως κτισθεῖσα ὑπὸ ναυτικῶν Ἑλλήνων. Πρὶν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου δὲν εἶχε σημασίαν καὶ ἠρίθμει μόνον περὶ τοὺς 1000 κατοίκους, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1856 ἐπὶ τῇ βᾶσει τοῦ 16 ἀρθρου τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων ἐγένετο ἔδρα διεθνούς ἐπιτροπῆς σκοπὸν ἐχούσης τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Δουνάβεως, ἔκτοτε ἤρχισε βαθυμερῶς ἀναπτυσσομένη καὶ ἐξωραϊζομένη καὶ οὕτω μόλον ὅτι περικυκλοῦται ἀπὸ μέρη ἐλώδη καὶ νοσηρὰ, κατέστη διὰ τῶν μεγάλων προσπαθειῶν καὶ σημαντικῶν ἔργων τῆς ὡς εἶρηται ἐπιτροπῆς πόλις ἀξιόλογος ὑπερβαίνουσα νῦν τὰς 10,000 κατοίκων πάσης φυλῆς καὶ ἐθνικότητος. Ἡ ἐν αὐτῇ Ἑλληνικὴ παροικία εἶναι πολυάριθμος ὑπερβαίνουσα τὰς 3000 δι' ὃ καὶ ἐξεργασμένος τις ἐν τῇ πόλει νομίζει ὅτι εὐρίσκεται εἰς μέρος ἑλληνικόν, διότι παρὰ πάντων τῶν κατοίκων σχεδὸν ὁμιλεῖται ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Εἰς ἄλλους χρόνους τὸ ἐμπόριον τῆς ἐξαγωγῆς ἀπέδιδε πλούτη, οἱ αὐτῶν Ἕλληνες ἐπραγματοποιοῦν λαμπρὰς καὶ ἐπικερδέστατας ἐργασίας, ἥδη ὅμως παραπονοῦνται καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ παροικία ἀραιούται ἐνεκὸν τῆς ἐμπορικῆς καχεξίας. Ἑλληνικὴ ἐκκλησία ὑπάρχει εἰς μνήμην τοῦ Ἁγίου Νικολάου, λειτουργοῦσι δὲ καὶ Κοινοτικὰ Σχολεῖα εἰς τὰ ὁποῖα φοιτῶσιν πολυάριθμοι ἑλληνόπαιδες. Ὑπάρχει καὶ ἑλληνικὸν ὑποπροξενεῖον διευθυνόμενον προσωρινῶς ὑπὸ τοῦ ἀρίστου νέου κ. Ἀναστ. Μαράτου, ἀντιπροσώπου τοῦ οἴκου τῶν Σταθάτων. Ἐκ τῶν αὐτόθι ὁμογενῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἐξῆς. Σημαντικοὶ οἶκοι ἀριθμοῦντες πόλλας δεκαετη-

ρίδας εἰσὶν τῶν κ. κ. Σπυρ. Ραΐζη, Παν. Στεφανίτζη, Γρηγ. Κοντογούρη, Γερ. Ζερβού. Γεώργ. Ζουρβάνου καὶ Θ. Καμπέρη Πρακτορεῖα ἀτμοπλοϊκῶν ἐταιρειῶν τῶν κ. κ. Ἀδελφ. Δρακούλη, Παρασκ. Τρωϊάνου, Διον. Ἰγγλέση, Νικ Κυριακίδου. Παντοπωλεῖα τῶν κ. κ. Διον. Ζερβού, Σπυρ. Στεφανίτζη, Ἰωαν. Μοῖρα Ἰωαν. Βόγκλη, Α. Ἀργίτη, Χαρ. Γαρμπή, Κοσμᾶ Δισσάτου, Καφενεῖα τῶν κ. κ. Γερ. Ρουμπάτου (Bella-vista) Ἄντ Φωκᾶ καὶ Ἄλεξ Ἄντζουλάτου (Βουκουρέστιον) Γ. Ξυδιᾶ κλπ. Βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Γερ. Λύγερinou Ἐστιάτοριον Νικ Μαγγίνα. Ὑποδηματοποιεῖον Ἀδελφῶν Ἀρσένη Κουρεῖα Ν. Καραβία καὶ Ἀγγλογάλλου. Ἐπίσης ὑπάρχουσι ποτοπωλεῖα, ἰχθυοπωλεῖα, καὶ παντὸς εἶδους ἄλλα ἐμπορικὰ καταστήματα.

Ὁ Σουλινᾶς εἶναι ἡ εἶδρα τῶν πλοηγῶν τοῦ Δουνάβηως, οἵτινες ἄλλοτε ἦσαν σχεδὸν ὅλοι Ἕλληνες, ἤδη ὁμως στρατολογοῦνται ἐκ πάσης ἐθνικότητος ὡς ἡμέραι δὲ δυστυχῶς ἀραιοῦνται οἱ Ἕλληνες πλοηγοὶ μέ ὄλην τὴν ἀνεγνωρισμένην ὑπεροχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων, προτιμοῦνται δὲ, πολλάκις ἀνθρώποι ἀνίκανοι ἕνεκεν τῶν μέσων τὰ ὁποῖα διαθέτουσι. Εἰς τοῦτο συντείνει, πολὺ καὶ τὸ ὅτι ἐν τῇ ἐπιτροπῇ δὲν ἀντιπροσωπεύεται ἡ Ἑλλάς, ἥτις ὅτε συνεστήθη αὐτῇ καίτοι προσκληθεῖτα, ἤρνηθη νὰ λάβῃ μέρος, τοῦθ' ὅπερ ἐβλάψε τὰ συμφέροντα τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων πλοηγῶν ἀναφέρομεν τοὺς ἑξῆς. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν πατριάρχην οὕτως εἰπεῖν τῶν πλοηγῶν ἰκανότατον καὶ πατριωτικώτατον καὶ εἰς ἄκρον τιμώμενον ὑπὸ τῆς διεθνοῦς ἐπιτροπῆς κ. Νικόλαον Βαρβάτη, ἀρχιπλοηγόν, *)

*) Ὁ κ. Ν. Βαρβάτης ἐπὶ ὀλόκληρον ἥμισυ αἰῶνα ἐργασίματος ἐν τῷ Δουνάβει ὑπὸ τὴν ὡς εἴρηται ἰδιότητα ἐτίμησε τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ διὰ τῆς ἰκανότητός του καὶ διὰ τὸ ἐντιμον τοῦ χαρακτήρος του, ὡς ἀποδεικνύουσι τὰ παράσημα πολλῶν ξένων μεγάλων ἐθνῶν τὰ ὁποῖα φέρει παράδοξον δὲ πῶς ἐνῶ τὰ ξένα εἶδη ἐτίμησαν τὸν ἄνδρα διὰ παρατήμων ἀναγνωρίσασαι τοιοῦτοτρόπως, τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις ἡ Ἑλλάς, ἡ πατρίς του μόνη παρέλειψε τὴν πρὸς αὐτὸν ὀφειλομένην τιμὴν ;!

Γεώργ. Τότολον, Μηχαήλ Σραέλον, Παναγ. Παπαντωνάτον, Κωνστ. Κανέλλον. Α. Μιλιαρέσην, Φιλάρετον Κανάκη. Σωκράτην Κατεβάτην, Διονύσιον Ἀρσένην, Σαράντην Ἀρσένην, Γεράσιμον Χαλικιᾶν. Χαρίλαον Χαλικιᾶν, Ἀγγέλον Τότολον, Ἰωαν. Ἀλεπράνην, Εὐαγγελινόν Μονόπολην, Ἡλίαν Καλάβριαν, Γεράσιμον Καλάβριαν κλπ.

Ἡ Ἑλλάς ἐνταῦθα ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ ἐμμίσθου ὑποπροξενείου.

Τ Ο Υ Λ Α Τ Σ Α

Παραδοσιμὰ πόλις τῆς Δοβρούτζης, ἔχουσα ἄλλοτε ζωηράν ἐμπορικὴν κίνησιν, εὐρίσκεται ἤδη ἐν τελείᾳ ἐμπορικῇ ἀπονεκρώσει. Πλεῖστοι ἐκ τῶν ἄλλοτε αὐτῆς κατοίκων ἀπῆλθον καὶ τοιοῦτοτρόπως βασιλεύει ἡ ἐρημία. Ἡ ἄλλοτε πῶλυ ἀριθμὸς Ἑλλ. παροικία ἀριθμῷ σήμερον περὶ τοὺς 1000 μετὰ τῶν περιγύρων ἐξ ὧν πρωτεύει ὁ μεγάλος τῶν Δικιαρδοπούλων οἶκος ὅστις παρ' ὅλας τὰς ἐπελθούσας, ἐπὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο μεταβολὰς ἔμεινε στερεὸς καὶ ἀκλόγητος. Ἄλλοι ὁμογενεῖς εἰσὶν οἱ κ. Ἡλίας Δικιαρδοπούλος, Νικ. Δικιαρδοπούλος, Ἀδελφ. Καραβία, Μηχαήλ Παπαδάτος, Ν. Α. Δικιαρδοπούλος δικηγόρος, Χρήστος Νικολαΐδης, Νικ. Ἀρμαράκης, Κωνστ. Μπέτσης, Δημ. Βαμβακάρης, Ἰωαν. Ἀντύπας, Ἀδελφοὶ Κουτογούρη, Ἀδελφ. Κοντοπούλου καὶ ἄλλοι ὧν τὰ ὀνόματα μᾶς διαφεύγουσι.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι καὶ σχολεῖα ἀρρέων τε καὶ θηλέων ἑλληνικὰ καὶ ὡς καὶ ἐκκλησία παλαιά, ἡ Εὐαγγελίστρια. Τὸ προσωπικόν τῆς τε ἐκκλησίας καὶ τῶν σχολείων συντηροῦνται ἐκ τινῶν ἰδιοκτητῶν, οἰκιῶν καὶ ἀποθηκῶν ὧν τὸ εἰσόδημα ἀνέρχεται ἑτησίως εἰς 1600 ὄρ. περίπου καὶ ἐκ συνεισφορῶν τῶν ὁμογενῶν.

Γ Α Λ Α Ζ Ι Ο Ν

Ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Μολδαβίας κειμένη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως μεταξὺ τῶν

παραποτάμων Προύτου και Σιρέτου. Είναι πόλις αρχαία ἦτις τὸ πάλαι ὀνομάζετο Ἀξιούπολις, ἐξαπλοῦται δὲ ἐπὶ λόφου δεσποζόντος τῆς θέσεως καὶ ἔχοντος κατάντικρον τὴν ἀκρὰν τῆς ὄρσεως τῶν Βαλκανίων. Τὸ Γαλαζιον ἔχει καὶ ἱστορικὴν σημασίαν διότι ἐν αὐτῷ ἔλαβον γῶραν πολλὰ ἀξιοσημειώτα ἱστορικὰ γεγονότα σχετιζόμενα μὲ τὴν πολυχρόνιον πάλην ἀναμέστον χριστιανῶν καὶ Τούρκων. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1769 συνήρθη τρομερὰ μάχη μεταξύ Ῥώστων καὶ Τούρκων. Τὸν Μάιον τοῦ 1789 ἐκυριεύθη ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Ῥώστων. Τὸν Αὐγουστον τοῦ 1799 ὑπεγράφη ἐν τῇ πόλει αὐτῇ συνθήκη περὶ εἰρήνης μεταξύ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας. Κατὰ Μάιον τοῦ 1820 ἄλλη μάχη μεταξύ Ῥώστων καὶ Τούρκων καθ' ἣν θοράμβευσαν τὰ χριστιανικὰ ὄπλα κλπ.

Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Γαλαζίου πυκνότατος ἄλλοτε, τείνει ἤδη εἰς ἀραιώσιν ἐνεκὸν τῆς ἐμπορικῆς καταπτώσεως, ἀνέρχεται δὲ εἰς ἑξήκοντα περίπου χιλιάδας. Ὑπὸ ἐμπορικὴν ἔποψιν τὸ Γαλαζιον εἶχεν ἀνέκαθεν μεγάλην σημασίαν καθόσον δι' αὐτοῦ διενεργεῖτο ἅπαν τὸ ἐμπόριον ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς τῆς Μολδαβίας καὶ τῆς Βλαχίας, μέγα δὲ ῥόλον ἔπαιξεν ἐν αὐτῷ τὸ ἑλληνικὸν ἐμπορικὸν πνεῦμα καὶ πολλοὶ ἑλληνικοὶ ἐμπορικοὶ οἴκοι ὑπῆρχον ἐν αὐτῷ τοῦ ἐμπορίου ὄντος ἀποκλειστικῶς μέχρι πρό τινων ἐτῶν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τὸ μὲν ἕνεκα τῆς γενικῆς καταπτώσεως τοῦ ἐμπορίου τῶν γεννημάτων, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως Βραβίλας καὶ Κωνσταντζης, ἡ πόλις Γαλαζίου ἀπώλεσε μικρὸν κατὰ μικρὸν τὴν μεγάλην ἐμπορικὴν αὐτῆς σημασίαν καὶ περιήλθε μᾶλλον εἰς κατάπτωσιν. Μεῖολλην ἐν τούτοις τὴν ἐμπορικὴν καχεξίαν οἱ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ ἑλληγνες ἔμποροι, χάρις εἰς τὸ ἐπιχειρηματικὸν αὐτῶν πνεῦμα καὶ τὴν δραστηριότητά των ἐργάζονται ἐπιτυχῶς διαφιλονεικοῦντες τὸ ἕδαφος βῆμα πρὸς βῆμα ἐναντίον τῆς ἐπικινδύνου ἀκρίδος τοῦ Μωυσέως. Ἐν Γαλαζίῳ ὑπάρχει ἑλληνικὸς Ναὸς τῆς Μεταμορφώσεως ἔχων καὶ ἰδιόκτητα κτήματα ἐκ τῶν

είσοδημάτων τῶν ὁποίων συντηροῦνται καὶ Κοινοτικά σχολεῖα ἀφθένων καὶ Φηλέων. Τελευταίως παρ' ὀλίγον τὰ ὡς εἴρηται κτήματα τῆς ἐκκλησίας ν' ἀπωλεσθῶσιν συνεπεῖα ἀγωγῆς κινηθείσης κατὰ τῆς Κοινότητος ὑπὸ τινος ἀρνησιπατρίδος τοῦνομα Μπονάκη, ἀλλὰ χάρις εἰς τοὺς μεγάλους κόπους, τὸν πατριωτισμὸν καὶ τὴν ἐπιβρόχην τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος διασῆμου ἱατροῦ κ Σπυρ. Καραβία, τοῦ παρὰ τε τοῖς ὁμογενέσι καὶ τοῖς ξένοις μεγάλως τιμωμένου, ἐματαιώθη ἢ βδελυρὰ ἀπόπειρα τοῦ ἀρνησιπατρίδος Μπονάκη ἡττηθέντος ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Ἡ ἐνταῦθα ἐλληνικὴ παροικία ἦτο πάντοτε εἶναι δὲ καὶ ἤδη ἀρκετὰ πολυάριθμος μὲ ὄλην τὴν ἐμπορικὴν καχεξίαν, ὑπερβαίνουσα τὰς 5000 προσερχομένους ἐκ διχθόρων μερῶν τῆς τε ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος, ἰδίως δὲ ἐκ τῶν νήσων Κεφαλληνίας Ἰθάκης, καὶ Νίου. Ἐμπορικοὶ οἴκοι Ἑλλήνων εἰσὶν διὰ μὲν τὰ γεννήματα οἱ ἕξης Τῶ κ κ. Παναγιῆ Ἀθανασούλη, Ἀδελφῶν Κουταβᾶ, Νικολάου Ἀθανασούλη, Χαρ. Ζαφειράτου καὶ Σπυρ. Μακρῆ. Διὰ δὲ τὰ ἀποικιακὰ οἱ ἕξης. Γεωργίου Σφαέλου, Ἀλεξάνδρου Καλαμβρέζου, Γεώργ. Χατζηαποστόλη, Χρυσικοῦ καὶ Παπαλᾶ, Παναγιῆ Κουταβᾶ, Πολλάκη καὶ Πολλάτου, Ἀδελφῶν Ἀντωνιάδου, Ἀδελφῶν Σαράφη καὶ Δημητρίου Μαρκεζίνη. Πράκτορες ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν ὁ κ. Διον. Βαλλιάνος, Νικόλαος Μακρῆς καὶ Ἀντ. Μακρῆς. Ἀτμόμυλοι Ἑλληνικοὶ εἰσὶν τῶν κ, κ. Μήλα (ἄλλοτε Δαμπρυνίδου) καὶ Δρ. Χριστοφοράτου. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλὰ Ἑλληνικὰ παντοπωλεῖα, Ζαχαροπλαστεῖα, ἐστιατόρια, Καφενεῖα, Κρεοπωλεῖα καὶ παντοῖα ἄλλα. Ἐκ τούτων ἀναφέρομεν τοὺς ἕξης. Σουρέ καὶ Μπουγδάνου μέγα ἐστιατόριον διάσημον εἰς ὄλην τὴν Ῥωμουνίαν, Ἀδελφῶν Ζώταλη ἐστιατόριον, Εὐαγγέλου Λούκα ἐστιατόριον διάσημα διὰ τὰ ποικίλα καὶ ἐκλεκτὰ εἶδη, Ἀναστασίου Παπαδοπούλου ἐστιατόριον, Ἀντωνίου Παρίση ἐστιατόριον, Γερ. Σφαέλου Καφενεῖον, Ἀλέκου Ἀγουστίνου

καφενείον Central, Ἀθανασίου Σφαέλου καφενείον, Κωνστ. Κλαουδάτου κρεοπωλείον. Ἡρ. Σπυράτου ἀρτοποιεῖον, Ρ. Ρουσιδουέμπορ. ἀποικιακῶν κλπ.

Ἐν Γαλαζίῳ ὑπάρχουσι καὶ ἑλλ. ἰδιωτικὰ ἐκπαιδευτήρια δύο ἀρρένων καὶ δύο θηλέων. Ἐκ τῶν δύο πρώτων τὸ τοῦ κ. Βενιέρη (νῦν Φουμαγάλη) ἔχει ἰδρυθῆ πρὸ πεντηκονταετίας περίπου, τὸ δὲ ἕτερον τοῦ κ. Δ. Πυλαρινοῦ πρὸ δεκαετίας περίπου. Τὰ παρθεναγωγεῖα εἶαι τὸ μὲν τῆς κ. Δρίκουλη τὸ δὲ τῆς κ. Καρδαμίτζη.

Ἑλληνες ἰατροὶ ἐν Γαλαζίῳ εἰσὶν οἱ ἑξῆς. Οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. Σπυρ. Καραβίας, Σ. Σερφιώτης, Γεώργ. Λατούρης, Α. Μομφερράτος Ἴω Μοίρας καὶ Σπυρ. Διβάρης. Ἐν Γαλαζίῳ λειτουργεῖ Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Ἑλλάδος, πληροῦμενον ἤδη ὑπὸ τοῦ Προξένου κ. Κυμπρίτη.

Β Ρ Α Ϊ Λ Α

Ἐμπορικωτάτη παραδουνάβειος πόλις τῆς Βλαχίας, μικρὸν ἀπέχουσα τοῦ Γαλαζίου, μεθ' οὗ συγκοινωνεῖ πλειστάκις τῆς ἡμέρας διὰ τε τοῦ ποταμοῦ καὶ σιδηροδρομικῶς. Ἐπὶ τουρκοκρατίας ὠνομάζετο Ἰμβραίλα, πιθανὸν ἐκ τοῦ Ἰμβραήμ, τότε δὲ ἦτο μικρὰ καὶ ἀσήμαντος, ἢ ἀνάπτυξις τῆς κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας ὀφείλεται εἰς τὸ πρόσφορον τῆς θέρσεώς τῆς διὰ τὰς φορτώσεις τῶν ἐξαγομμένων γεννημάτων, τοῦθ' ὅπερ συνετέλεσεν ὥστε νὰ καταστῇ ὁ κύριος λιμὴν ἐξαγωγῆς γεννημάτων, ὄχι μόνον ἀπάτης σχεδὸν τῆς Ῥωμουνικῆς γῶρας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνθεντοῦ Δουνάβεως Βουλγαρικῆς γῆς.

Ἐντεῦθεν δι' ἀλμάτων προήχθη ἐμπορικῶς καὶ ἀπὸ χωρίου μετεβλήθη εἰς μίαν τῶν καλλιτέρων πόλεω τοῦ Δουνάβεως, ἤθελε δὲ προχωρήσῃ καταπληκτικῶς εἰς τὴν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἀνάπτυξιν, ἂν δὲν ἐπήρχετο ἢ ἐκ τοῦ συναγωνισμοῦ τῆς Ἀμερικῆς προξενηθεῖσα κατὰπτωσις τοῦ ἐμπορίου τῶν γεννημάτων ὅπερ εἶναι ὁ μόνος αὐτῆς πόρος. Καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο ὅπερ εἶδωκε γένεσιν καὶ ζωὴν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς χεῖρας Ἑλλήνων ἦτο τοῦτο μέχρις οὗ ἢ ἐμπορικῆ καχεξία

ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ ἀποσυρθῶσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἀγῶνος καὶ ἀρήσωσιν ἐλεύθερον τὸ πεδῖον εἰς τοὺς πολυαριθμούς ἐπιδραμόντας ἀπογόνους τοῦ Ἰσραήλ, οἵτινες καὶ αὐτοὶ τὸ πλεῖστον συνετρίβησαν. Μὲ ὄλην ὄμως τὴν κατὰπτωσιν, "Ἕλληνες εἰσὶν ἐτι καὶ νῦν οἱ μεγάλοι τῆς πόλεως βιομήχανοι καὶ οἱ κεραλαιούχοι.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑφούται ὑπερήφανος Ἑλληνικὸς Ναὸς ὁ τῆς Εὐαγγελιστρίας εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῆς πόλεως δεσπόζον αὐτῆς καὶ μακρόθεν προσελκύων τὸ ἐλέμμα τοῦ ἐπισκόπου. Ὁ Ναὸς οὗτος ἐν ᾧ δύνανται νὰ ἐκκλησιασθῶσι χιλιάδες ἀνθρώπων, θεωρεῖται καὶ δικαίως μοναδικὸς ἐν Ἀνατολῇ. Ἐκτίσθη δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1863 δαπάνῃ τῶν ἐν Βραΐλα τότε ὁμογενῶν ἐν στιγμῇ πατριωτικοῦ πείσματος ἐναντίον τῶν αὐθαιρεσιῶν τοῦ ἐγγχωρίου κλήρου ὅστις ἐζήτηε νὰ καταργήσῃ τὴν τότε ἐν ἰσχύει εἰς τινὰ ἄλλην ἐκκλησίαν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἱερουργείᾳ.

Ἐπάρχουσιν ἐπίσης καὶ ἐλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, τὸ τῆς Κοινότητος, τὸ τοῦ κ. Παπαζαχαρίου πρότινων ἐτῶν ἰδρυθέν καὶ τὸ Παρθεναγωγεῖον τῆς δεσποινίδος Νίνας Γκαρμπολά, ἀνταποκρινόμενα πληρέστατα εἰς τὸν προορισμὸν τῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ παροικία ἐν Βραΐλα εἶναι ἡ πολυαριθμοτέρα ὄλων τῶν ἄλλων ἐν Ῥωμανίᾳ παροικιῶν ἀνερχομένη εἰς 8000, περίπου ἕνεκεν ἰδίως τῆς μεγάλης ἐξαγωγῆς καὶ τοῦ ναυτικοῦ, καθόσον ὁ λιμὴν τῆς Βραΐλας ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς ναυτικῆς κινήσεως τῶν ποταμοπλοίων ἐξ ὧν τὸ πλεῖστον ἀνήκουσι εἰς Ἕλληνας ἐγκατεστημένους ἐν Βραΐλα.

Ἐκ τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν ἐμπορικῶν οἰκῶν ἐξαγωγῆς γεννημάτων οἵτινες ὡς εἴρηται εἶχον ἔδραν ἐν Βραΐλα, διατηρεῖται μόνον ὁ ἀρχαῖος οἶκος τοῦ κ. Ἐμμ. Χρυσοβελωνῆ, ὑπάρχουσιν ὄμως μεγάλοι βιομήχανοι καὶ ἐροπλισταὶ καὶ δὴ οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Βιολάτου τῶν ἐπείων ὁ ἑπταπόρορος ἀτμόμυλος, κτίριον ὅπερ οὐδαμῶς ἀλλαγῆς ἀπαντᾶται ἐν Ἀνατολῇ, εἰμὴ μόνον εἰς τὰ μεγάλα Εὐρωπαϊκὰ κέντρα, ὁ ὁποῖος

κτισθείς τῇ φροντίδι καὶ ὑπὸ τὴν ἀδιάκοπον ἐπίβλεψιν τοῦ ἀκαμάτου ἐπιχειρηματίου κ. Παναγιῆ Βιολάτου, διὰ μακροχρόνιου, ἐργασίας καὶ ἀφρόνου δαπάνης ἐφοδισθεὶς δὲ διὰ τῶν τελειωτέρων μηχανημάτων τῆς εὐρωπαϊκῆς τέχνης, ἀποτελεῖ μέγα βιομηχανικὸν δημιουργημα στόλισμα τοῦ λιμένος καὶ σπουδαῖον ἐμπορικὸν παράγοντα, Οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Γαλιτσάτοι, ἰδιοκτῆται ἐπίσης μεγάλου ἀτμομύλου πρὸ πολλῶν ἐτῶν λειτουργούντος, ἀποδειχθέντες ἀξιοὶ ἐπιχειρηματίαι καὶ βιομήχανοι καὶ θεωρούμενοι μεταξὺ τῶν πρώτων παραγόντων ἐν τῇ ἐμπορικῇ κινήσει τοῦ τόπου. Οἱ κ. κ. Ἰω. Μήλας καὶ υἱὸς ἰδιοκτῆται ἐπίσης μεγάλων ἀτμομύλων ἐν τε Βραΐλα καὶ Γαλαξίῳ, γνωστὴ δὲ πρὸ πολλῶν δεκαετηρίδων εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ κ. Ἐμπειρικός, ἀρχαῖος οἶκος ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐφοπλιστῶν τοῦ Δουναβέως, οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Σταθάτοι, θεωρούμενοι καὶ δικαίως, ὁ μέγιστος ἐφοπλιστικὸς οἶκος τοῦ ὁποῦ ἡ μεγάλη πρόοδος ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπαράμιλλον τῶν ἀδελφῶν δραστηριότητα, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν εἰδικότητα αὐτῶν περὶ τὰ ἀτμόπλοια, καὶ εἰς τὴν ἀληθῶς ἀγγλικὴν ἀκρίβειαν τὴν ὁποῖαν ἐφήρμοσαν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐργασίας των. Οἱ κ. κ. Α. καὶ Μ. Ἐμπειρικοί, σημαντικοὶ ἐπίσης ἐφοπλισταὶ τῶν ὁποίων, ἡ ἐργασία ὑπόσχεται ζηλευτὴν πρόοδον χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα καὶ τὸ ἐπιχειρηματικὸν αὐτῶν πνεῦμα. Ὁ κ. Ἄντ. Θεοφιλάτος, ἐκ τῆς γνωστότατης ἀνά τὸν ἐμπειρικὸν κόσμον ἐμποροναυτικῆς οἰκογενείας τῶν Θεοφιλάτων ἐκπρόσωπούμενος ὑπὸ τοῦ ἱκανοτάτου καὶ ἀξιολόγου νέου κ. Γεώργ. Δρακούλη. Οἱ κ. κ. Γσοῦγλος καὶ Λεκόδς ἔμποροι γεννημάτων. Ὁ κ. Φ. Φραγγόπουλος ἐπίσης ἐφοπλιστὴς ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων. Ὁ κ. Ἰωαν. Βαλεριάνος βιομήχανος καὶ ἔμπορος ὑπισχόμενος λαμπρὸν μέλλον χάρις εἰς τὴν ἱκανότητα καὶ δραστηριότητά του. Ὁ κ. Γεώργ. Γαρδέλης ἐπίσης ἔμπορος καὶ ἐκ τῶν μάλλον μορφωμένων τῆς ἐλληνικῆς παροικίας. Ὁ κ. Π. Μαρκέτος ἔμπορος ὁ κ. Κόττης ἐκμισθωτὴς καὶ ἔμπορος ὁ κ. Χ. Χατζηπέτρος, οἱ κ. κ. Ἀδελφοὶ Μελισ-

σφράττει είνεμποροι και βιομήχανοι. Υπάρχουσι προσέτι και πολλοί άλλοι μικρότεροι έλληνες έφοπλισται και έμποροι διαφόρων ειδών, καθώς επίσης και πολλά ελληνικά καταστήματα, ως λ. γ. παντοπωλεία έξ ών τά κυριώτερα τών κ. κ Γεωργιάδου Κ. Δεδρινού, Λεβέντη κλπ. Ύφασματοπωλεία τών κ. κ. Μαρη Βισλάτου, αδελφών Βισλάτου, Άδελφών Θεοδοσάτου, Ζαχαροπλαστεϊόν τοϋ κ. Δημ. Παναγάκου εϋδοκίμως εργαζόμενον. Κατάστηματα σάκκων τών κ. κ. Ίω. Βαλεριάνου και Γεώργ. Ζαγκαριδη. Βιβλιοπωλείον τών κ. κ. Άδελφών Χαλικιά, κατάστημα ναυτικών ειδών τών κ. κ. Άδελφών Φουρνιώτη. Πάμπολλα δέ υπάρχουνσι καρνεϊά, έστιχτόρια, οινοπωλεία, κρεσπωλεία, άρτοποιεία. Κουρεϊα κλπ Μεταξϋ τών Καρνεϊών πρωτεύουσι τό „Ούνιβερσελ“ τών κ. κ. Αδελ. Τσιγάντε, «Φοϊνιξ» τών κ. κ. Μ. Φαβιάτου και Γ. Τραυλου, „Ακρόπολις» τοϋ κ. Χαρ. Πελεγρίνου, έμπορικόν τών κ. κ. Γ. Μεταξά και Χ. Παπαντωνάτου „Βαυάρια“ τοϋ κ. Α. Κατσαίτη. „Αούριον“ τοϋ κ. Νικ. Πήλικα „Σκερδέμβεης“ τοϋ κ. Θ. Παζινοϋ και τό τοϋ κ. Καραπάνου. κλπ. Κουρεϊόν τοϋ κ. Α. Δερικοϋ κατά πάντα αξιοσσύτατον κλπ.

Ένταϋθα υπάρχουνσι και πρακτορεϊα διά τά άγγλικά άτμόπλοια, καθώς τών κ. κ. Η. Μακρη και Σιμάτου τοϋ κ. Ίω. Τρωϊάνου, τοϋ κ. Η. Βαλλιανάτου, τοϋ Ν. Κυριακίδου, και τοϋ Δημ. Δομένικου.

Έλληνες ιατροί εισιν οι κ. κ Γερ. Κουντούρης, Χ. Παϊζης, Γερατ. Καρανδινός και Γ. Γεωργαντόπουλος. Ο λιμήν τής Βραΐλας όστις ως ειρηται είναι τό κέντρον τοϋ εξαγωγικοϋ έμπορίου, ξενίζει πάντοτε Έλληνικά άτμόπλοια και ίστοιοφόρα ως παρατηρεϊται δέ ή Έλληνική σημαία από έτους εις έτος καταλαμβάνει καλιτέραν θέσιν εν τή ναυτιχη κινήσει τοϋ Δουνάθεως και θεωρεϊται τήν σήμερον ως εξαγομένη άμέσης μετ'α τήν Άγγλικήν.

Τήν Ελλάδα ανηπροσώπευει προσωρινώς επαξίως ούδ' αξιοτιμος κ. Γε. Καφαμπέλης.

ΤΕΛΟΣ
ΕΥΛΟΓΙΟΙ ΚΟΥΡΙΑΝ

